

Star Trek

Skype kolis arvutist lauale

Suur Sony

Lõputult detailne foto

Telefon lapsele

SOS-nupu ja vigase eesti keelega

Uus tipklass

Pilt nagu päris NVIDIA uued graafika-kaardid

[digi]

Prindi ise kodus kas või plakat

Testis neli suurt printerit

Head nipid Windows 7 kasutajatele

8 SÜLEARVUTIT PILDISTAJALE

SUURED EKRAANID JA PALJU VÕIMU LOE LK 38

Sünge värk: mängime uut Silent Hilli

Nr 47, märts 2009
Hind 39.90 kr

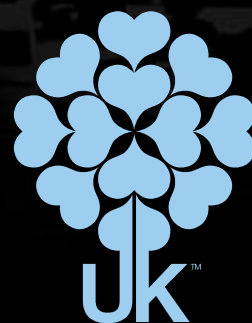
Moodne raadio:
mängib muusikat otse internetist

Säästuelu:
kuidas vähese rahaga palju saada

Foto: Mark Raidpere Stiilist: Anu Lensment Modell: Helen Sürje Teostus: Dreamers

UNUSTATUD AARDED UUSKASUTUSKESKUSEST

Kasutatud riideid, raamatuid, nõusid, mööblit, mänguasju ja elektroonikat ostes teed keskkonnale teene.
Kauplused Tallinnas Paide tn 7 ja Tööstuse tn 83 Avatud E-R 11-19 ja L 11-16. www.uuskasutus.ee

41 >

Piltniku parim sõber

Sel kuul testime suuri sülearvuteid, mis võiksid olla pildistava inimese parimaks sõbraks

VÄRSKE KRAAM

- 7 > Uudised**
Miniarvutid muutuvad mugavamini kasutatavaks
- 12 > Top**
10 vana mängu, mida tasub mängida
- 16 > Tulevik**
Google näitab ookeanisügavusi
- 19 > Naistekas**
Vivienne Tami sülearvutid võtavad hinge kinni
- 20 > Arvamus**
Poliitspämni aasta 2009
- 22 > Andrus Viirg**
Meie mees Räniorus

JÄRELE PROOVITUD

- 24 > Olympus E-30 + ZD 14-54mm F2,8-3,5 II**
Teotaheline ja töökas
- 26 > NVIDIA GTX 280 ja NVIDIA GTX 285**
NVIDIA-lt uued tippkaardid
- 28 > Sony α900**
Suurte piltide meister

- 30 > Asus AiGuru SV1**
Star Treki telefon
- 31 > Kaon K-3000HDPVR**
Starmani salvestav kaos
- 32 > Skype 4**
Kutsikast sai draakon?
- 33 > Samsung SyncMaster 2343nw**
Kümme pikslit sendi eest
- 34 > Canyon DJ Headphone CNR-HP2**
Klassiõhtu kuningale
- 35 > Intel X25-M SSD**
Intel kuulutab kõvakettale surma
- 36 > Solar Bluetooth Hands Free**
Oodates päikeselisi suve
- 36 > Logitech Squeezebox Boom**
Uue aja raadio
- 37 > Logitechi sülearvutialus Comfort Lapdesk**
Lauake, kata end
- 37 > Creative Live! Cam Video IM Ultra**
Terava silma ja lombaka jalaga
- 38 > AF-S DX Nikkor 35 mm f/1,8 G**
Amatööri imerelv
- 39 > Samsung Wingo S3030**
Löbus lastetelefon

37 >

Creative Live! Cam Video IM Ultra

64 > Silent Hill: Homecoming

TESTID

- 41 > Suur test**
Leia sõber kogu eluks
- 48 > Väike test**
...ehk kuidas põletada raha

KUIDAS

- 54 > ... Windows 7-ga sõbraks saada**
Sest tema ju nii väga tahab
- 56 > ... mälupulgal olevaid andmeid turvata?**
Majanduskriis sünnitab kuritegevust
- 57 > ... YouTube'ist videot kätte saada?**
Ahnus ei anna häbeneneda
- 58 > ... maailm mudeliks muuta?**
Miks mitte?
- 60 > ... kasutatud fotovarustust maha müüa?**
Oh, jälle see majanduskriis
- 62 > ... ise subtiitreid kirjutada ja neid filmile lisada?**
Kui sul on rohkem õelda kui Spielbergil

PLAY

- 64 > Silent Hill: Homecoming (PC)**
Kõik teed viivad Rooma
- 67 > Grand Theft Auto IV: The Lost & Damned (Xbox 360)**
Liberty City teine nägu
- 68 > Sega Rally (PC)**
Seinast hoiu eemale!
- 70 > Mirror's Edge (PS3)**
Maa ja taeva vahel
- 71 > Fable 2 (Xbox 360)**
Kangelaste tagasitulek
- 72 > So Blonde (PC)**
Paris Hilton merehädas
- 73 > Legendary (PC)**
Ebameeldiv ulmetulistamine
- 73 > Civil War - Secret Missions (PC)**
Meeldiv ajalooline tulistamine
- 75 > Tulekul**
Pildile kerkivad konsoolimängud

TAGUMINE OTS

- 76 > Ostujuht**
Võta poodi minnes kaasa
- 78 > Saabunud post**
Kuidas säästa 14 000 krooni?
- 80 > Digidoktor**
Meie ikka aitame
- 81 > Kuulame ja vaatame**
Meie maitse järgi
- 98 > Inimkatse**
Viies kuu: Sven on veel elus

70 > Mirror's Edge

Lihtsate asjade võlu

• Selle kuu [digi] jaoks tehtud testid tõestasid mu jaoks järjekordselt, kuivõrd võlvad on lihtsad asjad. Asjad, mis on tehtud selleks, et nad töötaksid ning et inimesed saaksid nendega lihtsasti hakkama.

Ma loodan, et teie [digi] lugejatena olete targad tarbijad: et te näete seadme pealispinna alla, mööda kõigist vilkuvatest tuledest ja läikivatest kleepsudest, mis üritavad tõestada, kuivõrd vapustava seadmega ikka tegu on. Tõelised testivõitjad on tihti tagasihoidlikud mustad kastid, mis on tehtud inimeste, mitte arulagedate tarbijate jaoks. Need seadmed on tehtud rahuldama inimeste päris vajadusi, mitte edevust ega tahet osta endale ägedam asi, kui naabrimehel on.

Muide, õnneks tundub sinna suunda olevat liikumas ka Windows 7, mille kasulikest ja kasutajasõbralikest uuendustest võid lugeda lk 54. Seda lugu kirjutades üllatusin isegi, kuidas Windows 7 hakkab omandama just sellise kasutajasõbraliku toote vormi, millest Vista kogu oma läike ja edevusega unistada ei võinud.

Vara on veel öelda, mis Windows 7-st tegelikult saab, aga see on kindlasti 2009. aasta üks olulismaid teemasid.

HENRIK ROONEMAA, PEATOIMETAJA

Tõelised testivõitjad on tihti mustad tagasihoidlikud kastid, mis tehtud inimeste jaoks

[MÄNGUMÄNG]

Meile teadaolevalt on kõige rohkem lisapakette ja teemaatilisi *stuff pack*'e mänguseerial «The Sims».

Arvutimängu «XIII» võitis:

• Joosep Andrespuk

PSP-mängu «Family Guy» võitis:

• Martin Pöldoja

Mängude plakatid:

- Janno Rasmus
- Richard Reilies
- Martin Paakspuu
- Siim Aarmaa
- Herman Õunapuu

Auhinnad saab kätte [digi] toimetusest Liimi 1, Tallinn.

[digi]

- Aadress: Liimi 1, 10621 Tallinn
- tel 661 6186 • faks 661 6185
- e-post digi@presshouse.ee

Toimetus

Peatoimetaja
Henrik Roonemaa
henrik.roonemaa@presshouse.ee

Toimetajad
Sven Vahar
sven.vahar@presshouse.ee

Martin Mets
martin.mets@presshouse.ee

Kujundaja
Holger Vaga
holger@presshouse.ee

Keeletoimetaja
Piret Reidla
piret.reidla@presshouse.ee

Tellimine

- telefonil 660 9797
- e-posti aadressil levi@presshouse.ee
- veebis aadressil <http://www.telli.ee>

telli.ee

HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

Aastatellimus 399 krooni.
Otsekorraldus 33 krooni kuus.

Reklaam

Raimo Kõrts
tel 661 6186
raimo.korts@presshouse.ee

Fotod tootjatelt, kui ei ole märgitud teisiti.

Väljaandja **Presshouse OÜ**
Trükk **Unipress**

© Presshouse OÜ

Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

www.digi.ee

[digi] Prindi ise kodus kas või plakat

8 SÜLEARVUTIT PILDISTAJALE
SÕURID ERKAAND JA PALJU VÕNU

LIIGSED KILOD TEEVAD ELU RASKEKS?

Tule **Photopointi** ja vali endale soodsa hinnaga imekerge sülearvuti! Parimad pakkumised leiad ka meie koduleheküljelt www.photopoint.ee ning värskeste digimaailma uudistega hoiab sind kursis blog.photopoint.ee

ASUS Eee PC 900 XP

Intel Mobile protsessor, 1GB DDR2, 12GB kõvaketas, 8,9" LCD ekraan 1024x600, veebikaamera, LAN, WiFi, Windows XP Home, aku: kuni 3,5h, kaal: 0,99kg. Kaasa tasuta vutlar.

5990.- | JÄRELMAKS: 24x305.- (7344.-)

Acer Aspire One AOA150-Bb

Intel Atom N270 (1,60 GHz), 1GB DDR2, 160GB kõvaketas, 8,9" LCD ekraan 1024x600, veebikaamera, LAN, WiFi, 3G SIM-kaardi slot, Windows XP Home, aku: 3h, kaal: 1,26kg.

5490.- | JÄRELMAKS: 24x279.- (6696.-)

Fujitsu Siemens Amilo Mini U13520

Intel Atom N270 (1,60 GHz), 1GB DDR2, 60GB kõvaketas, 8,9" LCD ekraan 1024x600, veebikaamera, LAN, WiFi, ExpressCard 34, Windows XP Home, aku: 3,5h, kaal: 1kg.

6490.- | JÄRELMAKS: 24x330.- (7920.-)

Lenovo IdeaPad S10e

Intel Atom N270 (1,60 GHz), 1GB SDRAM, 160GB kõvaketas, 10,1" LCD ekraan 1024x576, veebikaamera, LAN, WiFi, ExpressCard 34, Windows XP Home, aku: kuni 6h, kaal: 1,26kg.

5990.- | JÄRELMAKS: 24x305.- (7320.-)

MSI Wind U100W Love Edition

Intel Atom (1,6 GHz), 1GB DDR2, 160GB kõvaketas, 10,2" LCD ekraan 1024x600 LED Glare, veebikaamera, LAN, WiFi, Bluetooth 2.0, Windows XP Home, aku: 3-cell Li-Ion, kaal: 1kg.

6490.- | JÄRELMAKS: 24x330.- (7920.-)

Tasuta infotelefon: **800 FOTO** (8003686)

Lisainfo: www.photopoint.ee

Järelmaks: sissemaks **0%**, makseperiood **24** kuud

PHOTOPPOINT ROCCA AL MARE
Tallinn, Paldiski mnt 102
E-P 10-21 Tel: 665 9277

PHOTOPPOINT ÜLEMISTE KESKUS
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
E-P 10-21 Tel: 603 4726

PHOTOPPOINT PÄRNU MNT
Tallinn, Pärnu mnt 139
E-R 10-20, L 10-18 Tel: 655 0651

PHOTOPPOINT LÕUNAKESKUS
Tartu, Ringtee 75
E-P 10-21 Tel: 731 5626

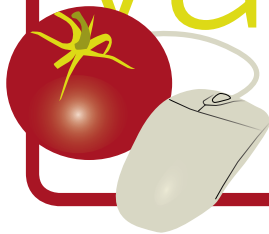
PHOTOPPOINT TARTU KAUBAMAJA
Tartu, Riia
E-L 9-21, P 9-18 Tel: 731 4828

PHOTOPPOINT EEDEN
Tartu, Kalda tee 1c
E-P 9-21 Tel: 742 7868

PHOTOPPOINT PÕHJAKESKUS
Rakvere, Tõrremäe
E-P 10-20 Tel: 326 0633

PHOTOPPOINT ASTRI
Narva, Tallinna mnt 41
E-L 10-20, P 10-18 Tel: 356 7550

värskke kraam

> Mängime neid vanu mängu jälle **LK 12** > Rasked ajad sunnivad säästma **LK 13** > Igakuine nunnulaks «Naistekast» **LK 18** > Kuidas turustada Eesti e-riigi edulugu? **LK 22**

Miniarvutid muutuvad mugavamini kasutatavaks

Kui miniarvutid tulid turule, siis pressiti väikesesse kesta nii palju, kui suudeti, ja kasutusmugavus jäi hoopis tagaplaanile. Nüüd on hakatud mõtlema just mugavuse ja kasutajate reaalse vajaduste peale.

● Acer tutvustas oma järgmise põlvkonna pisisülearvutit, millel on eelkäija 8,9tollise ekraani asemel WSV-GA 10,1tolline, laiema vaatenurgaga LED-taustavalgusega ekraan eraldusvõimega 1024 x 600 pikslit.

Uue Aspire One'i sisemuses on Inteli kiibistik 945GSE ja 1,6 GHz protsessor Atom N279, 1 või 2 GB mälu, 160 GB 5400 rpm SATA-kõvaketas ja Inteli GMA 950 graafikakaart. Kui sisu pole midagi jahmatama panevat, siis vorm on muutunud märksa stiilsemaks ja soliidsemaks ning klaviatuur palju mugavamini kasutatavaks. Klaviatuuritugi on matistatud, mistõttu jäävad minevikku seal laiutavad inetud sõrmejäljed.

D150 pakub veel palju muud, sellel on Bluetoothi tugi, kaks sisseehitatud kõlarit, veebikaamera, kolm USB-porti, WiFi ja mälukaardilugeja. Kuueelemendiline aku lubab töötada kuni seitse tundi ühte jutti. Esiküljel asuv aku indikaator on nähtav ka siis, kui sülearvuti on kinni klapitud. Lisavarustusena saab Aspire One'ile paigaldada ka 3G-modemi.

Miniarvuti kaalub natuke üle ühe kilogrammi. Eestis saab Acer Aspire One D150, mille operatsioonisüsteemiks on muidugi Windows XP Home, endale soetada neljas värvitoonis –valge, sinise, punase ja mustana – alates märtsist, hinnaga umbes 5000 krooni.

Algtase astme võrra kõrgemale

Olympus tutvustas uut digipeegelkaamerat E-620, millel on 12,3megapiksliline sensor. Kaameral on 2,7tolline väljapööratav ja kallutatav LCD-ekraan, pildistabilisaator ning erinevad kunstilised filtrid. E-620 on suuteline tulistama 4 kaadrit sekundis ja tuleb toime sarivõttel viie järjestikuse RAW-faili küpsetamisega. Olympus E-620 on saadaval alates maikuust hinnaga umbes 8400 krooni, koos komplektobjektiiviga ligi 9500 krooni. See on see kauaigatsetud E-420 ja E-520 hübriid.

Uus lahinguhiir

- Microsofti sõnul on nende uus juhtmevaba hiir SideWinder X8 nii hea ja täpne, et lag'id ja viivitused võib unustada. Hiire töö põhineb tehnoloogial BlueTrack, mille sensor suudab töödelda sekundis 13 000 kaadrit ja liikuda sekundi jooksul kuni kolm meetrit, kui keegi peaks suutma hiirega nii kiiret liigutust teha. Miinusena ei tööta see tere tehnoloogia aga klaasi ja peegelduva pinna peal. Hiire aku peaks täislaetuna lippama laual probleemivabalt vähemalt 30 tundi, enne kui uut laadimist vajab. Juhtmevaba SideWinder X8 on saadaval alates veebruari lõpust hinnaga umbes 1200 krooni.

Pesa igale mälukaartile

- SanDisk loob mälukaartisegadusse korra maffa. ImageMate All-In-One ja ImageMate Multi-Card on kaks USB-mälukaartilugejat, millest esimene toetab praktiliselt kõiki mälukaartistandardeid, teine aga ainult xD-, Memory Sticki, SD-, SDHC- ja MMC-standardeid. ImageMate All-In-One, lugemiskiirusega 34 MB/s, maksab SanDiski kodulehel umbes 360 krooni ja toetab ka kaardilt kaardile kopeerimist. ImageMate Multi-Cardi saab kätte kõigest umbes 240 krooniga.

Teised võivad häbeneda

- Dell'i Studio XPS seeria arvutid on alati olnud vaatamisväärsused, erand pole ka Studio XPS 435, mida jooksub 3,2 GHz Intel Core i7 protsessori Extreme edition X58 kiibistikul, mis toetab kuni 24 GB DDR3 SDRAM mälu ja kolme kõvaketast kogumahutavusega 4,5 TB.

Graafika eest vastutab ATI Radeon HD4870, loomulikult on sellele Blu-ray-lugeja, integreeritud 7.1-heli, HDMI-liides ja kaardilugeja.

Julge pealehakkamine on pool võitu

- LG toob turule oma telefonide uue lipulaeva LG Arena (LG-KM900), mis on varustatud uuendusliku ja dünaamilise puutetundliku 3D-kasutajaliidesega ja rõhub meelelahutust otsivate kasutajate vajadustele. Selliseid audio- ja videolahendusi, mis on LG Arenal, pole mobiiltelefonides varem kasutatud. Telefon toetab nii Dolby kui ka DivX-tehnoloogiad ning ühendub interneti üle HSDPA 7.2 ja raadiokohtvõrgu. Eestis hakatakse uut LG mobiiltelefoni müüma juba aprillis.

Täiustatud jonnipunn

• Jonnipunni veel mäletate? Paistab, et seda kanni mäletab hästi disainer Ilshat Garipov, kes on kahtlemata just sellest oma kõlarilahenduse kujundamisel inspiratsiooni saanud. Bluetoothi teel arvutiga suhtlevad kõlarid on ümmarguse põhjaga. Raskuse osav jaotamine tagab selle, et kõlaripaar saab suunata täpselt kasutaja poole, ilma et need ümber kukuksid. Soovi korral saab neid toredaid kõlareid keerutada nagu vurre! Millal neid poest osta saab ja millise hinnaga neid müüma hakatakse, pole veel teada.

VIPRE™
ANTIVIRUS + ANTISPYWARE

Tähelepanu! Tähelepanu!! Tähelepanu!!!

Ära maga maha võimalust võita VIPRE Antivirus + Antispyware tasuta aastane litsents ja eriauhind ATF Arvutisalongilt – 2600 krooni maksev MP3player. Kõik, mis pead tegema on e-mailima meile oma arvamuse uue generatsiooni tarkvarast – VIPRE Antivirus + Antispyware.

Sunbelt Software

Kuidas võita 1- aastast VIPRE Antivirus + Antispyware tasuta võtit: Pead vaid VIPRE alla laadima www.sunbeltsoftware.eu ja selle installeerima (ennem installeerimist kustuta või tühistata vana antiviruse funktsioonid), teiseks scanni arvutit uue VIPRE Antivirus + Antispyware (sügav või kiire scan). Kui skaneerimisprotsess on lõppenud, ilmub tegumiribale pruun ikoon. Kliki kaks korda ikoonile, et näha skaneeringu tulemusi. Vajuta klaviatuuri 'print screen' nuppu, et teha sellest koopia. Rakenduste alt ava programm 'paint', ning aseta nupuga 'paste' tehtud pilt ja salvesta see oma arvutis. Mine www.sunbeltsoftware.eu ja kirjuta lühike iseloomustus VIPRE Antivirus + Antispyware ja laadi üles tehtud pilt. Kui sul tekib küsimusi seoses 'print screen' või muresid programmi installeerimisel, kirjuta palun Loto@sunbeltsoftware.eu.

värske kraam

E-raamatute lugeja Kindle 2 tundub küll olevat vaid üks mustvalge ekraan ning tükk plasti, aga ainuüksi ekraani väljatöötamiseks kulus 150 miljonit dollarit ning 12 aastat ränka vaeva.

SCANPIX

150 000 000

dollarit on firmal E Ink kulunud muuhulgas Amazon Kindle'is kasutatava ekraani väljatöötamiseks

12

aastat läks aega

300 000 000

dollarit aastas säästaks The New York Times, kui paneks paberväljaande kinni ja ostaks ise igale ajalehe tellijale Kindle'i

80 000 000 000

dollarit aastas võiks säästa terve maailm, ütleb E Ink'i juht

1234567890

sekundit möödus 14. veebruaril Unixi ajaarvamise algusest

1.

jaanuar 1970 oli see kuupäev

4 000 000

eurot kulutatakse projektile Keep, et luua emulaator, mis oskaks lugeda unustuse hõlma vajunud failivorminguid

580 000

entsüklopeedia jagu infot on Suurbritannia Rahvusarhiivis sellistes vormingutes, mida tänapäeval enam tavalises arvutis lugeda ei saa

3 000 000 000

eurot aastas kulub Euroopa firmadel selleks, et säilitada ja lugeda digitaalset infot vananenud failivormingutes

250 000

dollarit pani Microsoft auhinnaks sellele, kes aitab tabada viiruse Downadup/Conficker kirjutaja

12 000 000

arvutit üle maailma on mullu oktoobrist alates sellesse nakatunud

250 000

dollarit maksis Microsoft 2005. aastal kahele inimesele, kes aitasid tabada viiruse Sasser kirjutaja

250 000

dollarit pakuti ka kolme muu kurikuulsast viiruse - Blasteri, MyDoomi ja Sobigi - autori tabajale

0

neist on tänaseks tabatud

5

aastat vanaks sai veebruaris Facebook

150 000 000

kasutajat on nad seni suutnud enda juurde meelitada

142 000 000

inimest elab Venemaal

306 000 000

inimest elab USA-s

Värvikirev perekond

Sony tõi välja viis uut odavat Cyber-shot-seeria digikaamerat: DSC-T900 (pildil), DSC-W230, DSC-W290, DSC-T90 ja DSC-H20. Kõigil kaameratel peale viimati nimetatut on nelja- või viiekordse suumiga Carl Zeissi objektiiiv, 12,3megapiksliline sensor ja vähemalt kolmetolline ekraan, mis DSC-T900 ja DSC-T90 puhul on puuetundlikud. DSC-H20 teeb 10,1megapiksliseid pilte ja optiline suum on kümnekordne. Nagu pildiltki näha, tulevad kõik mudelid laias värvivalikus, ainult DSC-H20 on saadaval üksnes soliidse mustana. Hinnad algavad 2400 kroonist ja küündivad 4500 kroonini.

Daamid saavad kaamera valida vastavalt kingade või käekoti värvile. Mehed muidugi ka.

Kolm musta kasti

● Kui arvutil Blu-ray-lugejat pole, siis selle probleemi lahendamiseks on FastMac teinud tagasihoidliku välimusega USB-Blu-ray-mängijad. Lausa kolm, kui täpne olla, kuigi välja näevad need pea identsed. Kõige odavam neist, APP-6907, suudab DVDsid lugeda- kirjutada ja BDsid üksnes lugeda.

3500 krooni maksev APP-6963 tuleb toime juba BDde kirjutamisega ja kalleim, 4700 krooni maksev APP-6964, suudab BDsid kirjutada neljakordsel kiirusel. Kõik kolm mängijat ühilduvad nii Maci kui ka PC-ga, kuigi viimane peab olema varustatud Windowsiga, et Blu-ray-filme vaadata.

Kui oodata ei kannata

● LG valmistab miniarvuti X120, mis on LG õnnestunud väikearvuti X110 järglane. Uude mudelisse on sisse pistetud HSPA-modem, 160 GB kõvaketas ja tehnoloogia LG Smart-On, mis võimaldab juba paar sekundit pärast arvuti sisselülitamist kasutada mõningaid programme, ilma et peaks ootama, millal Windows XP hoo sisse saab.

Miniarvuti kohta palju, 1,2 kg kaaluval LG-X120-l on 10,1-tolline resolutsiooniga 1024 x 576 ekraan, 1,3megapiksliline veebikaamera, 3- ja 6-elementine aku, mis suudab arvutit töös hoida vastavalt 3,5 kuni 7 tundi. Protsessor on nagu ikka 1,6 GHz Intel Atom. Hinda ja poeletile ilmumise kuupäeva hoitakse veel saladuses.

Klassikalisest Doomist on fännid juba ammu teinud ka 3D-versioonid.

10 vana mängu, mida tasub uuesti mängida

1. Doom

Unustage «Doom 3», seeria parim on ikkagi algupärane «Doom». Mõnus atmosfäär, tõsiselt vinged relvad (pump-püss! BFG9000!) ja mis peamine - märulit rohkem kui kõikides moodsates mängudes kokku. Tõelised mehed mängivad «Doomi».

2. Prince of Persia

Kindel kandidaat ühe frustrerivaima, ent ka haaraivaima mängu tiitlile läbi ajaloo. Selle, mis jääb puudu kaunis graafikas, korvab põnevus. Varu kuhjaga kannatust ja aega.

3. Diablo 2

«Diablo 2» on tõenäoliselt põhjutanud rohkem tööluuse kui WoW või mõni muu uuem mäng. Selles mängus on kõik paigas, ja tasakaalus on nii

rollimängu osa kui märuliosa. Enne «Diablo 3» ilmumist tasub seda igihaljast klassikat meelde tuletada.

4. Sid Meyer's Civilization

Civ I on paljude meelest senini seeria parim. See mahub ühele flopile, seda saab mängida ka EGA-kuvaril ning karvane ja ikoonilik ekraanipilt paneb fantaasia palju paremini tööle kui hilisemate versioonide püüdliselt väljajoonistatud graafika.

5. Transport Tycoon

Kes meist ei mäletaks iseenda peale vihatamist teede rumala planeerimise pärast, kui selgus, et farmist ei saagi enam linna kaupa vedada, kuna oled kogemata raudtee valesse kohta ette teinud. Hea on proovida, kas nüüd, 15 aastat hiljem, oleks sinust veel ainst majandus- ja

kommunikatsiooniministriks.

6. Starcraft

Esimene reaalastrateegiamäng, millel oli kolm põhimõtteliselt erinevat osapoolt ja tõesti väga hea lugu jutustada. Arvestades peatselt ilmuvat sarja teist osa, on viimane aeg meelde tuletada, kuhu tegevus pidama jäi.

7. TIM

Kogupere mõttemäng «The Incredible Machine» pakub peamurdmist igas vanuses nuputajale. Kui see mäng loogilist mõtlemist ei arenda, siis polegi seda võimalik arendada. Tuleb ainult au anda mängu loojatele, kes sääraseid võimatuid ülesandeid välja suutsid mõelda.

8. Jazz Jackrabbit

Küllap on paljudel veel meeles see muusika, mis saatis

roheline jänese igikestvat võitlust tusaste roheliste kilpkonnadega. Jazz on kindlasti üks meeldejäävamaid mängutegelasi läbi aegade, sestis kõrvuti Commander Keeni, Halloween Harry ja teistega.

9. System Shock 2

Üks parima atmosfääriga märuli-RPGsid, mis kunagi valminud. Hüljatud kosmoselaevas toimunud seiklus on muide «BioShocki» kaudne eelkäija ning viimase fännidele kohustuslik.

10. Indiana Jones and the Fate of Atlantis

Indiana Jonesi mängu on tehtud mitmeid nii enne kui pärast seda, kuid ükski ei ole küündinud sellele 1992. aasta LucasArtsi hiireklikiseikluse klassikale, mis jookseb tänu ScummVMile ka Vista peal, ligilähedalegi.

Kokandusalast inspiratsiooni

• Nami-nami retseptikogu on koht, kust saab alati ideid oma elu kulinaarse poole elavdamiseks. Saidil on aktiivne foorum, kus saab teadmate käest alati nõu küsida, kasulik kokandussõnastik ja eriti agarate kokkade jaoks igapäev uus päeva retsept.

www.nami-nami.ee

• Toidutarest leiab sõna otseses mõttes tuhandeid retsepte ning nõuandeid mitte ainult üskikute roogade, vaid suisa terve menüü koostamiseks. Spetsialistiveerus saab vastuseid ka üsna keerulistele küsimustele ning isegi kogunud perenaistel on kindlasti kasu sealsest nipinurgast.

www.toidutare.ee

• Kui neelud käivad magus-toidu järele, aga endal pole ideid, siis siit leiab alati midagi. Sekka satuvad ka soolast sorti road, aga koogi- ja tordisõpradel jagub seal sorimist pikemaks. Ja kui ilusad pildid seal iga retsepti juures on!

toidutegu.wordpress.com

• Kas tead, kuidas teha sinimerekarpe koorekastmes? Aga tilaapiat taipärase kastmega? Ebatavalisemaid ja veidi eksootilisemaid retsepte leiab sellest toidublogist kuhjaga. Kui sind on praekartulid ja maavillane puder ära tüüdanud, lisa see aadress oma järgehoidjasse.

heait.blogspot.com

• Sellest, et eestikeelseist headest toidublogidest puudust ei ole, annab tunnistust Elina kööginurk. Temalt saab juhatusi, kuidas Geisha šokolaadist komme teha, kuidas tehakse ploomitühvlid ja kuidas valmistada kamapallidest vaese mehe Kass Arturi kooki.

elinakokkab.blogspot.com

10 raske aja säästunippi

1. Osta mälu. Ära osta uut arvutit, osta parem oma arvutile mälu juurde. Paar numbrit tagasi rääkisime, kuidas vahetada sülearvutil mälu. Kui sa seda seni veel teinud pole, siis tee kindlasti, see on kõige odavam viis oma arvutit realselt kiiremaks saada ja uue ostu edasi lükata.

2. Osta kasutatud asju. Kammi foorumites ja kuulutustehtedes, praegu müüvad inimesed paljusid vanu ja neile mittevajalikke arvutijuppe uute hinnast isegi kordades odavamalt. IT-värk on tegelikult üsna töökindel.

3. Ülekiirendamine. Kui su arvuti on niigi vana ja sa plaanisid protsessorit või graafikakaarti välja vahetada, siis ei kaota sa midagi, kui proovid neid veidi ülekiirendada, nii võid võita palju ja uuendamisvajadust edasi lükata.

4. Koju aeglasem netiühendus. Säasta iga kuu paarsada krooni, valides praeguse 15megabitise ühenduse asemel hoopis mõne veidi aeglasema

2 X ISTOCKPHOTO

Tindiprinterisse käivad tindid õgivad su rahakotti kiiresti augu sisse.

ühendusega paketi. Igapäevases netikasutuses ei märka sa mingit vahet.

5. Tee tabelarvutuses eelarve. Üks asi on umbkaudu peast kokku arvutada, kui palju sa kulutad, teine asi on see kirja panna. Hakka tänasest tabelisse oma kulusid kirja panema, õpid ühtlasi Exceli selgeks.

6. Ära kasuta tindiprinterit. Kui sa ei prindi fotosid, vaid peamiselt teksti ja graafikuid, on laserprinter tindiprinterist kordades soodsam. Jäägu tindiprinter ainult kvaliteetsete fotode printimiseks.

7. Laena, ära osta. Kui sul on vahel harva vaja printerit või kaamerale objektiivi, ära osta seda, vaid laena sõbralt. Kui sa

talle vastuteene osutad, on ta kindlasti nõus.

8. Viska pahn välja. Sul pole vaja uut kõvaketast, sest sul pole mõtet arhiveerida filme, mida sa saad uuesti arvutisse laadida, ega pilte, mida sa pole ialgi teist korda vaadanud.

9. Vaheta mobiilipaketti. Mobiilioperaatorid ei kipu sulle teatama, kui mõni soodsam pakett turule ilmub, näita üles aktiivsust ja leia ise soodsam pakett (või ka operaator). Võid säästa igakuiselt hunniku raha.

10. Telli [digi]. Ilma naljata, otsekorraldusega tellides säästad kaanehinna 17 protsenti ning saad lugeda nõuandeid, kuidas säästa sadu kroone kuus.

5 objektiivi, mis võiks olemas olla

1. 8-800 f/1,8 Macro. Unistused on selleks, et unistada, eks ole. Kui selline objektiiv oleks kaasaskandmiskõlbulik ja terav, oleks meie küll rahul.

2. 10-50 f/2,8. Hea küll, seda esimest kardetavasti niipea ei saa, aga valgusjõuline 10-50 oleks ehk realistlikum? Ja hea vahemik pildistamishuvilisele amatöörile.

3. Valgusjõuline lainurk. Äge oleks pildistada väga valgusjõulise lainurgaga, aga mida pole, seda pole. 10 mm fiksoobjektiiv on f/2,8 aga sealt valgemaks nad ei lähe.

4. Üli-üli makroobjektiiv. Canon MP-E 65mm f/2,8 pakub küll 5 : 1 suurendust, aga milleks peatuda siin? Sellega näeb, millised on ämbliku silmad, aga meie tahame näha, mis on ämbliku silma sees.

5. Ühilduvad keermed. Miks ei võiks kõik objektiivid kõigi kaameratega sobida? Praegu on kaamerat teise vastu kallid vahetada, sest lisavarustus tuleb samuti välja vahetada.

Odav puuetundlikkus

● Samsung on sarnaselt LG-le teinud puuetundliku telefoni taskukohaseks, sest kes praegusel ajal ikka neid kalleid telefone tahab. Nutitelefoniga pole Samsung GT-S5600 puhul loomulikult tegemist, küll aga ausa 3G telefoniga, millel on kaks kaamerat ja hulgaliselt lisavõimalusi, mida pole veel täpsustatud.

GT-S5600 täpne hind pole küll teada, kuid LG KP500-le peaks see konkurentsi pakkuma. Samuti ei ole veel teada, millal saab seda poest osta.

Asus mõtleb mänguritele

● Asus oskab teha ka sülearvuteid, mille nimes pole Eee-d. Mänguritele mõeldud W90Vp-X1 on korralik raskekaallane, sellel on 18,4tolline WUXGA ekraan ja see kaalub ligi 3 kg.

Masinat jooksub 2,8 GHz Intel Core 2 Duo T9600, graafika eest hoolitseb ATI Mobility Radeon HD 4870 X2, 6 GB DDR RAM ja 320 GB kõvaketas. Kogu see kraam, mis saadaval alates veebruarist, maksab kokku umbes 26 000 krooni - ühe korraliku mänguarvuti eest pole seda just ülemäära palju tahetud.

BenQ odav kõik-ühes arvuti

Kõik-ühes lauaarvutid on miniarvutite kõrval teine magus pirukas, millest kõik tahvad ampu saada. Ka BenQ, keda sel rindel esindab kõige paremini nScreen i91. Kena disainiga arvutil on 18,5tolline ekraan, AMD Sempron 210U protsessor, 1 GB mälu, 160 GB kõvaketas, 4 erineva mälukaardi lugeja ja sisseehitatud veebikaamera. Voolu tarbib see keskmiselt kõigest 30 vatti. BenQ mudel pole muidugi pooltki nii lahe kui eelmises numbris tutvustatud Lenovo A600, kuid see maksab ka poole vähem, umbes 6500 krooni!

Saagu valgus!

● Taustavalgustusega klaviatuurid on lahedad. OCZ teab seda ja on lisanud oma Alchemy seeriasse maheda taustavalgustusega (valida on sinise ja punase vahel) klaviatuuri Illuminati.

Ergonoomilise disainiga õhukese klaviatuuri kõik nupud on kaetud kummiga, nii et neid on mugavam toksida. 14 klahvi on programmeeritavad kiirvalikunupud.

Peamiselt mänguritele mõeldud klaviatuuri hind pole veel teada, kuid lubaduste järgi tuleb see üllatavalt madal. Ootame huviga, mida see klišeelik väljend tähendama peaks.

www.digi.ee

Säästuaja pleier

● Cowon on täiustanud oma kaasas-kantavate muusikamängijate ridu. D2+ on küll vanemast mudelist samm edasi, kuid on sellest hoolimata paksuke. MP3-mängijal on sisseehitatud DMB TV-tuuner, mälu (mille täpset mahtu pole veel avaldatud) saab laiendada SD-, SDHC- või MMC-mälukaardi abil.

Kevadel müügile tuleval Hiina säästumängijal on olemas kõik kohustuslik, alates FM-raadiost ja lõpetades kõikide enamlevinud heli-, pildi- ja videovormingute toetamisega. Hinda pole veel avalikustatud, kuid üle tuhande krooni ei tohiks see küündida.

VILMA

Lihtsamast lihtsam!

Kuidas saada naine uuesti rääkima, kui oled ära unustanud teie pulma-aastapäeva?

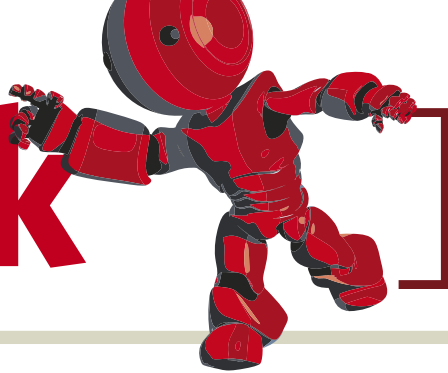

VÄGA LIHTSALT - VÕIDA

GRILLIPIDU 10-le koos MEISTERKOKK ALLAN KUNINGAGA!

Kampaania reegleid loe www.kalev.eu
Kampaania periood: 02.03.2009 - 30.04.2009

[tulevik

UURINGUTULEMUS

Kuupäev: jaanuar 2009

Autorid: Kanada Sauder School of Business teadlased

Teema: Milline värv stimuleerib loovust?

Uuringu käik: Loovust stimuleeriva värvikombinatsiooni leidmiseks tegid teadlased kuus erinevat katseeseri, mille käigus pidid katsealused kas siniste või punaste elementidega või sama värvi taustsüsteemis täitma erinevaid ülesandeid. Näiteks jätma erinevat värvi taustaga töölehtedelt meelde sõnu või ehitama punastest või sinistest ehitusklotsidest erinevaid kujundeid.

Tulemused: Ilmnes, et katsete käigus valmistasid katsealused sinistest klotsidest märkimisväärselt keerukamaid kujundeid kui punastest klotsidest. Samal ajal suutsid katsealused meenutada oluliselt täpsemalt punasele taustale manatud sõnu. Ajakirjas Science avaldatud uuringuaruandes leiab kinnitust juba aastaid jutuainet pakkunud hüpoteesi, et punane värv stimuleerib pigem vaoshoitust ja reserveeritust, samal ajal kui sinine värv avab inimese loovuse. Heaks paralleeliks on kommunismi ahistav sümbolika versus sinine taevast, kuhu vaadates tulevad tihti kõige paremad ideed.

Google näitab ookeani-sügavusi

● Aasta lõpus kostunud kuuldused sellest, et Google plaanib sulgeda nii mõnedki põnevad rakendused, võttis paljude päevast päikesse. Seda, et kuuldused Google'i surmast olid ennatlikud, kinnitab fakt, et paljude lemmikotsingumootor on viimase kuu jooksul välja tulnud varasemast veelgi põnevamate uudistega.

Vaid mõned päevad pärast teadet, et Google'i tõlkemootor sai seitsme uue keele hulgas tõlkimiseks ka eesti keele, kergitas BBC uudisteportaal saladuseloori Google meeskonna plaanist lisada Google Earthi kaartidele ka ookeanikaardid (tingnimetusega Google Ocean) koos asjakohaste multimeediarakendustega.

Arvestades asjaolu, et ligi 70% kogu Maa pinnast on kaetud veega, kajastab Google'i praegune kaardirakendus vaid väikest osa kõigest sellest, mis me ümber toimub. Koostöös National Geographic Society'ga loodav rakendus peaks andma põhjaliku ülevaate kõigest sellest, mida inimesed elust ookeanides täna teavad. 20 erinevat kaardikihti sisaldavad seepärast infot alates ookeanide kaartidest kuni fotode ja 3D-videoklippideni.

Mobiilid saavad sarnased laadijad

● Pärast Euroopa Komisjoni asepresidendi Günther Verheugeni jõulisi väljaütlemisi Euroopa mobiilitoru ühtsete standardite teemal teatasid maailma juhtivad mobiiltelefonide tootjad, et sõlmivad kokkuleppe mobiiltelefonide standardlaadija loomiseks. Initsiatiiv on nimetatud universaalseks laadimislahenduseks (Universal Charging Solution).

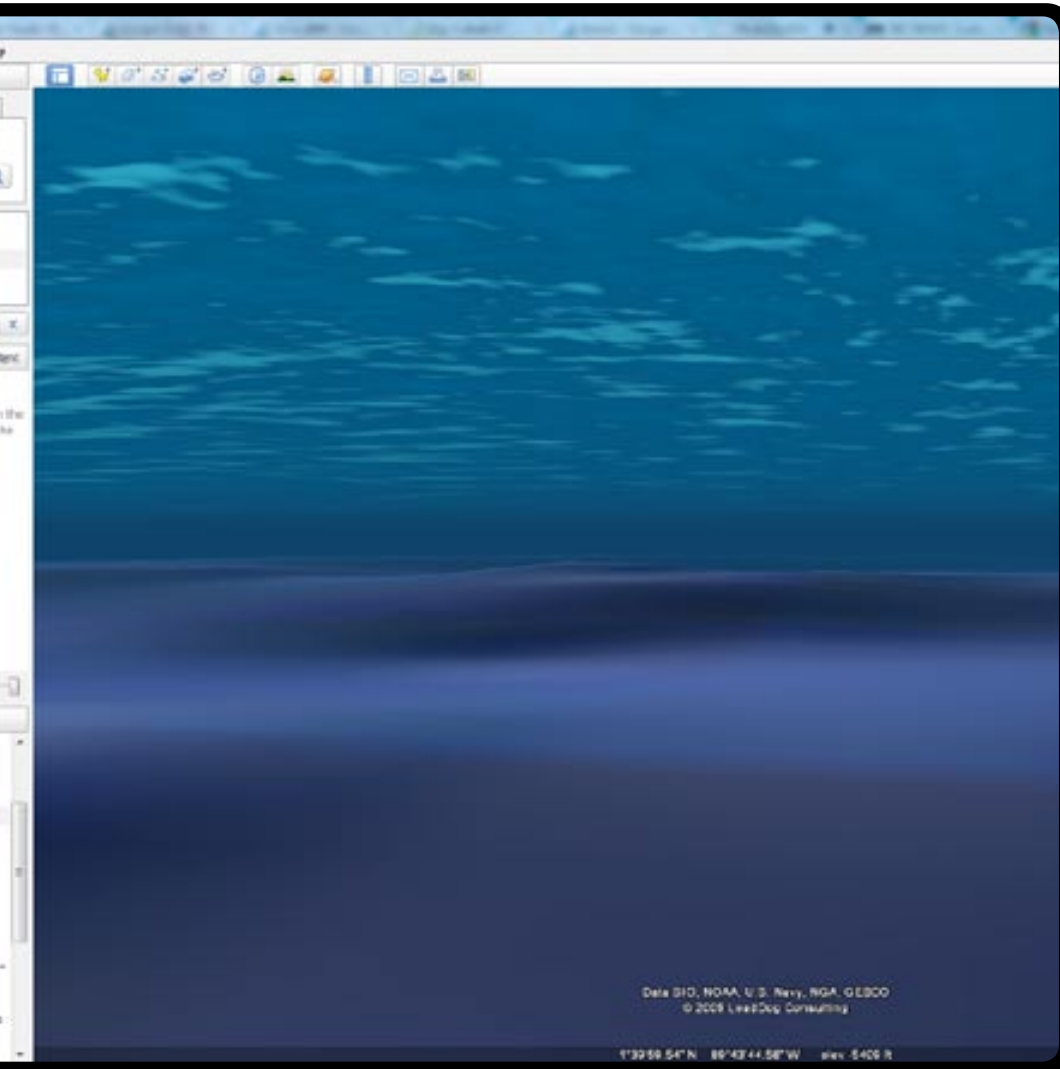
Koostöö tulemusena peaks sündima lihtsasti kasutatav ja senisest kuni kolm korda sääst-

likum laadijalahendus kõikidele mobiiltelefonidele. Eesmärgiks on vähendada ooteaja energia-kulu 50 protsendi ulatuses ja kõrvaldada kasutusest poolesta ja tonni jagu dubleerivaid laadijaid. Algatusega on ühinenud teiste seas nii Motorola, Nokia, Sony Ericsson kui ka Samsung. Ühtse pesalahendusena on kõne all olnud nii mini- kui ka micro-USB standardühendused, kuid lõpliku lahenduse kokkuleppimiseni läheb tõenäoliselt veel üksjagu aega.

Tulevikku
vaatab
Lauri Tabur

E-gigantide tuleproov

● Kannustatuna Apple'i edust oma veebipoe ja enam kui 200 jaemüügikaupluse käivitamisel, andis ka Microsoft Corp hiljaaegu avalikkusele teada, et peab plaani siseneda jaemüügiturule. Pärast Windows Vista müüginumbrite ränka põrumist plaanitakse filmifirma DreamWorks ja Wal-Mart'i kunagise tegevjuhi David Porteri juhtimisel hakata uue müügistrateegiaga õuna-nimega firmale tugevat konkurentsi pakkuma.

Kuigi majanduslangus on jaemüügiettevõtete tulused tugevalt kärpinud, on Porter oma plaanides ülimalt optimistlik. Samas ei avaldata plaanitava müügi võrgu suurust ja sortimenti. Võib arvata, et igasugu tarkvarajubinate kõrval saaksid Microsofti lipu all välja antavad Xbox 360 mängukonsool ja pleier Zune austusväärse kohta.

Rootslased lubavad 4G-d

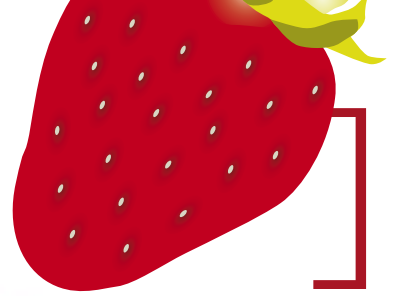
● Umbes samas rütmis kuulujuttudega iPhone'i 4G-mudeli väljatöötamisest, on sahistatud ka rootslaste TeliaSonera plaanist tulla maailmas esimesena turule mobiilse 4G lairibavõrguga. Jaanuari keskpaigas said kõneainet pakkunud plaanid ka kinnituse, kui asjaosaline andis ise meediale teada, et koostöös kodumaise Ericssoni ja Aasia päritolu äriühinguga Huawei plaanitakse 2010. aastast tulla 4G lairibamobiilivõrguga turule Põhjamaades ning ka Baltimaades. Viimase tarbeks käivat uudiste kohaselt läbirääkimised parima pakkuja leidmiseks, et siis järgneva aasta-kahe jooksul ka midagi käegakatsutavat mobiilidesse tuua.

Mobiiltelefon kui taskudoktor

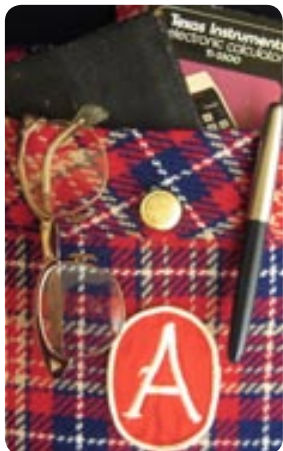
● Inglismaal tegutsev Applied Nanodetectors Ltd (AND) koostöös põhjanaabrite Nokia kontserniga on valmis saanud mobiiltelefoni prototüübi, mis suudab hingeoõhu analüüsides avastada erinevaid haigusi. Juba on leitud vastu huvi tundnud Jaapani mobiiliteenuse pakkujad, kes mõni aeg tagasi hiilgasid lõhnakõnede turuletoomisega. Esitletud mobiiltelefonis peitub lisaks AND kiip, mis integreerib sensoreid erinevate gaaside nagu CO₂, NOx ja NH₃ mõõtmiseks. Nende mõõtmiste tulemuste võrdlemisel haiguste andmetega võibki oletada haiguse olemasolu, rääkimata siis lihtsamast alkeemilise funktsionaalsusest.

[naistekas

Tartaanmustriga arvutikate on nohik-cool

• «Naisteka» üks lemmiklehekülgi, käsitöölise kogunemiskoht Etsy, ei jäta meeldivalt üllatamata ka sellel kuul. Etsy kasutaja Blythe King on valmis meisterdanud fantastiliselt kauni ja nohik-cool'i arvutile mõeldud tartaanmustrilise «varruka» iSockit, mis katab ilusasti ära su MacBooki. Selle külge on ömmeldud veel kunstnahast tasku, kus võid hoiustada oma pastakaid-prille ja telefoni-muusikapleierit. Kate maksab 40 dollarit.

Too Scandiphone'iga oma ellu retro-nostalgiat

• Kui sa oled üks neist vähestest, kellel on kodus veel lauatelefon, siis pakub sulle huvi ehk Scandiphone. Tegu on 1950ndatel populaarse Ericofonil põhineva retrotelefoniga, mis on küll oma eelkäijast tunduvalt kergem, kuid mis on samasuguse kujundusega: kõlar ülemises otsas, mikrofoni alumises otsas ning numbriketask põhja all peidus. Ericofon oli populaarne 1970ndateni ning võeti 1973. aastal New Yorgi Muuseumi moodsa kunsti kollektsiooni hulka. Scandiphone ühendab retro ja tänapäevase võlud – numbriketask pole enam ketask, vaid töötab nuppudega, olemas on heli väljalülitamise nupp, samuti saab reguleerida kõlariheli. Scandiphone'i hakatakse tegema kahes värvitoonis, mustas ja punases, ning seda saab tellida leheküljelt www.urbanfitters.com (hind 60 dollarit).

Vivienne Tami sülearvutid võtavad hinge kinni

Veebruaris tuli müügile piiratud kogus HP minisülearvuteid, mille on kujundanud Vivienne Tam – Hiina päritolu New Yorgis elav moedisainer. Tam on kõrgmoes tuntud nimi, kelle loomingut kannavad sellised staarid nagu Madonna, Halle Berry, Heidi Klum, Jennifer Aniston, Naomi Campbell ning kelle rõivabrändi poed asuvad kõikjal üle maailma. Tema viimasel moesõul, kus tutvustati 2009. aasta kevadkollektsiooni, kandsid modellid ridikülide asemel samasuuri miniarvuteid.

Tootjad ise ütlevad, et loodud arvuti on mõeldud trenditeadlikele ja kosmopoliitsetele ärinaistele.

Disainarvuti maksab 8500 krooni ning kiiremad saavad seda osta Elioni ja EMT esindustest.

Uus ja nummi Canon Powershot on külma- ja veekindel

• Oled sa oodanud lihtsat digikaamerat, mis kannataks kasutamist ka liivasel-vihmasel rannal, nii et poleks vaja seda hiljem parandusse viia, et keegi aparaadist liiva välja valaks? Sel juhul on lõpuks su palvetele vastatud. Canon Powershot D10 on kirjade järgi vee- ja külmakindel ega lakka töötamast, kui see käest kogemata maha kukub. Lisaks sellele näeb fotokas ka nummi ja ilus välja, disain on voolujooneline ja nooruslik. Müügile tuleb digikas mai alguses ning hakkab maksma 330 dollarit.

Võtta või jätta?

• Crocsid on asjad, mida kas vihatakse või armastatakse. Need suhteliselt omapärased kummist jalanõud võtsid mingil hetkel üle terve maailma ning inimesed kandsid neid tänaval, poes, ooperis ja suvisel aiamaal. Nüüd on Crocs otsustanud, et peab ka mobiilidele ja muudele vidinatele omanäolise käekirjaga kujundatud ümbriseid pakkuma. Nime O-dial ja spetsiaalselt talveks mõeldud Fuzzi O-dial kandvad kotid meenutavad (ehk liigagi palju) Corcsi jalatseid. Nii et kui sa oled Crocsi fänn, on õnn saabunud su õuele! Kotid on varustatud vööklambri, kaelapaela ja kaitserihmaga. Talvistel Fuzzi O-dialitel on pehme külma eest kaitsev vooder. Suvised O-dialid on varustatud taskuga, kus saab hoida näiteks sularaha või pangakaarte. Muidugi on valikus ka vidinaid (nimega Jibbitz, hind 35 krooni tükk), millega oma Crocse ehtida.

Calvin Klein varustas oma värsked parfüümid kõlaritega

• Calvin Klein üritab moega kaasas käia ning on oma klassikalised lõhnad CK One ja CK Be varustanud minikõlaritega. Müügile tulevad need uutes pakendites parfüümid järgmisel kuul kampaania «We are One» raames.

Tehnilistest näitajatest pole aga senini juttu olnud, seega arvavad veebiinimesed, et ega MP3-pakendi näol just suurema asjaga tegu pole. Huvitav mõte siiski – panna parfüüm muusikat mängima. Müügile tuleb *limited edition* sellel kuul ja pudel hakkab maksma 50 dollarit.

KUU TSITAAT

«Google'it juhib ahnus, mitte hoolimine eesti kirjandusest.»

Otsekoheste ütlemisega kirjanik **Sven Kivisildnik** Google'i plaani kohta eestikeelseid raamatuid skaneerida ja neid books.google.com alla üles riputada.

Poliitspämmi aasta 2009

Tänavu tulevad kahed valimised. Erinevalt eelmistest valimisteaastatest hakkavad poliitikud tänavu eriti aktiivselt läbustama just meile, tehnoloogiahuvilistele nii armsas virtuaalmaailmas.

● Keskmiselt nii kord paari aasta jooksul tekib poliitikute klannil järsku suur huvi valijatega suhtlema asuda ning seetõttu – pühendab eesmärk ju abinõu! – anastatakse tele- ja raadioeeter, reklaamtahvlid ja lehesabab.

Postkast topitakse üldsõnalist parteilist pläma täis ja igalt teiselt majaseinalt jõllitab sind magusalt naeratades üks või teine «fotošopitud» lõust.

Kuid alates eelmise riigikogu valimisi saatanud blogihullusest, mis lõppes pärast valimisi täpselt niisama ruttu, nagu ta ka alanud oli, oleme näinud poliitikute aina suuremat huvi interneti kui propagandakanali vastu.

Esiteks on internet aina populaarsem propagandakeskkond muidugi tänu sellele, et eestlased kasutavad interneti aina aktiivsemalt.

Kuigi viimase poole aasta jooksul interneti kasutanute osakaal (sest just nii defineeritakse Emori e-seires internetikasutajat) enam eriti tõusnud ei ole, suureneb kahtlemata olemasolevate netikasutajate arvuti taga veedetud tundide arv.

Uueks muutujaks siin valemis on aga oota-

matult kehv majandussituatsioon. Kuna teadupärast on internetis võimalik suhteliselt väikesel eelarvega juba «pildile saada», näeme sel aastal poliitikute seas märksa suuremat huvi oma enamasti üsna tühjade sõnumitega just netis kõmistada – majanduskriisi tingimustes muutuvad parteide rahastajad ju kindlasti omajagu kitsimaks.

Kuhu siis spämmiteravik sedakorda koondub? Ei ole vaja olla selgeltnägija, et prognoosida: juba homme näitavad poliitikud enda rahvalähedust ilmselt Facebook'i kaudu, massiliselt.

Mitusada kandidaati teevad endale Facebook'i kontod, teevad nii palju sõbra-ettepanekuid, kui vähegi jaksavad, ning hakkavad siis oma *feed*'ides spämmima, kuis torust tuleb.

Kiidetakse enda tublidust ning jätkatakse juba armsaks saanud populistlike netiküsitlustega Savisaare ja Ansipi poolt ning vastu.

Jah, su postkast rämpsusatakse kindlasti täis ning ei pääse sa ka majaseintel hüpnootiseerimisest. Kuid kas peaksime tõesti loovutama ka interneti?

MART PARVE

Kolumnist

little gamers

arvamus

+102°

IT-sektoris tööd jagub
Üldise majanduslanguse taustal on rõõm tõdeda, et IT-sektoris on töökäsi jätkuvalt vaja. Suured tegijad mitte ei vähenda koosseisu, vaid pigem palkavad tööjõudu juurde.

+86°

Demokeskus
Eesti riigi- ja erasektori ettevõtted panid seljad kokku ja löid ühise keskuse, kus esitletakse Eestis välja töötatud IKT-sektori uudseid lahendusi.

+64°

Kindle 2
Amazon tõi müüki e-raamatute lugemiseks mõeldud seadme Kindle uuema, parandatud mudeli. Ehk aitab see lugemise juurde tagasi võita neid, kes paber-raamatutest juba võõrduda on jõudnud.

+48°

Twitter Eestis
Twitter, ainult 140tähemärgiseid teateid lubav mikrobloginimene, on hakanud Eestis progressiivsemate internettekikasutajate hulgas populaarsust võitma. Isegi Linna-teater tвиттерdab!

MEIE ÄMBER MP3-telliskivi

Trükiveakurat ronis eelmises numbris sisse Samsungi uuest MP3-mängijast jutustavasse loosse, kaotades ära ühe tarviliku koma. Loomulikult on P3 9,9 mm, mitte 99 mm paks. 99 mm paksune mängija kardetavasti iPodile erilist konkurentsi ei pakuks.

KELLEGI TEISE ÄMBER

Facebooki fiasko

Facebook muutis teenuse kasutustingimusi, võttes endale õiguse pruukida kasutajate poolt sisestatud või üles laaditud infot igavesest ajast igavesti oma suva järgi. Alles pärast avalikku häbiposti naelutamist võtsid nad selle lolluse tagasi.

SEL KUUL

Ma ei ole idiot

SVEN VAHAR

toimetaja

Vahel tekib tunne, et arvutitootjate arvates on kasutajad – seega ka mina – ajudeta idioodid, kellele pahna ohjeldamatult kaela laduda. Sel kuul [digi] testist läbi käinud sülearvutil oli veerand ekraani eelinstallitud prahti täis ja programminimist ei rohkem ega vähem kui 15 erinevat tootjanimelist haldusprogrammi! Koos Windowsiga käivitus ka mustmiljon pisiprogrammi, mis arvuti tattaeglasiks tegid. Milleks, no milleks?! Miks nad arvad, et ma pole võimeline ise en-

dale vajalikke programme leidma ja installima? Milleks on neil vaja muidu tore ja särtsakas arvuti selle sõnnikuga aeglaseks teha? Kas nad on korragi ise üritanud seda kasutada? Vean kihla, et mitte. Kõrini hakkab saama sellest, et arvutikasutus kogemust dikteerib marketingiosakond ja et esimene asi, mida arvutiga tänapäeval tegema peab, pole mitte sinna vajalike asjade installimine, vaid mittevajalike mahainstallimine. Kuidas me ometi selleni jõudsime?

KUU TSITAAT

«Kirjanikud võiksid vastu võtta Google'i abikäe eestikeelsete raamatute levitamisel.»

Nii arvas tehnokratt **Peeter Marvet** Google'i kavatsuse kohta nüüd ka eestikeelsete raamatute sisu veebis kättesaadavaks teha.

Meie mees Räniorus

Andrus Viirg on mees võimatuna tunduva ülesandega: ta esindab ihuüksi maailma IT-tööstuse keskuses Silicon Valley's Eesti riiki ning peab seal suutma maha müüa idee, et Eesti on ülimoodne e-riik ning meie firmad paremad kui ükski teine kogu maailmas.

Kõigepealt, Hr. Viirg, kirjeldage meile seda tunnet, mis teid hommikuti Silicon Valley's ärgates valdab. On selles midagi elektrilist?

Ma polegi nii poeetiliselt mõelnud, aga ütleme nii, et sa oled siin asja sees. Kui hakkame Eestiga võrdlema, siis ega Silicon Valley pole suur piirkond.

Ma olen alati toonud võrdluseks Tallinna ja Paide vahemaad, tegelikult ongi maksimaalselt 100 km San Fransisco ja San Jose vahel ja ümber. Ka inimeste arv on haaratav – kuskil 3 miljoni inimese ringis. Kusjuures enamik inimesi on hõivatud konkreetset tehnoloogiasektoris ja see paneb taustsüsteemi paika. Pea kõigi tehnoloogiafirmade kontorid asuvad tegelikult siin. Silicon Valley on koht, kus tuleb olla sündmuste keskel, kätt pulsil hoida.

Ettevalmistused selleks, et USAs üldse seda sorti asja ajada, olid kuuldavasti keerulised. Kas nüüd olete baasi kindlustanud ja asute vallutama?

2007. aastal avasime, natuke läks aega, et saada õige juriidiline staatus. Positiivselt on tänaseks üllatanud Eesti tehnoloogiaettevõtete huvi. Kui ma 2007. aastal ei olnudki nii optimistlik, siis tänaseks olen siia korraldanud mitu ettevõtete delegatsiooni ja muidugi ka poliitilisel tasandil on tugev huvi – nii Andrus Ansip kui Juhan Parts on siin käinud.

Kui pole saladus, siis mis ettevõtted need on olnud?

Need on olnud infotehnoloogiaga seotud ettevõtted. 2007. aasta sügisel oli esimene suurem delegatsioon, eelmisel aastal Tallinna Tehnopolitinkubaatoriettevõtted. Tulemustest võib nii palju rääkida, et Modesat avas siin oma kontori.

Kas võib öelda, et esimesed tibud on käes, Eesti ettevõtlus on Silicon Valley'sse vahendatud? Jah, seda küll.

Kui palju võiks olla Eestis ettevõtteid, mis oleksid USA turul konkurentsivõimelised?

Tegelikult võiksid olla muidugi kõik firmad. Eks see oleneb ettevõtte visioonist ja mentaliteedist, kui suurt ampsu tahetakse pirukast hammustada. See vajab esimesena muidugi turu tunnetamist. Ma kahtlen, et ainult Eestis olles ei suuda keegi pakkuda toodet, mis levib maailmas. Seetõttu on Silicon Valley koht, kus käia ja näha, missugused trendid levivad.

Nii et eestlased saavad lihtsalt käia Silicon Valley's vaatamas, kuidas suured kalad käituvad? Nojah, see oleks ülepakutud kui öelda, et kõik

[MINI-CV]

Nimi: Andrus Viirg

Vanus: 49

Haridus: TPI (Tallinna Tehnikaülikool), süsteemiinsener (1983); Eesti Diplomaatide Kool, väliskaubandussuhted (1992)

Amet: EASi esindaja Silicon Valley's

Hobid: windsurfing, mäesuusatamine, rattasõit

korporatsioonid on eestlastest huvitatud. Tegelikult on nad huvitatud kõigist huvitavatest ja headest ideedest.

See võib kõlada inetult, aga mul tekkis paralleel nende õnnetute näitlejatega, kellest keegi midagi kuulnud pole ja kes üritatavad Hollywoodis jalga ukse vahele saada.

Peab tunnistama, et Skype on meile väga palju tuntuks toonud ja siin seostatakse seda kohe eestlastega. Erinevalt näiteks Euroopast – Soomes, Rootsis ja Taanis peetakse Skype'i oma brändiks. Kui Eestis oleks tehtud näiteks mõni hittfilm, avaks see kindlasti ka Hollywoodi ukse.

Teisisõnu, teil piisab lüüa Inteli kontori ukse jalaga lahti, öelda, et me oleme need Skype'i mehed ja meil on teile veel paar head ideed müüa?

Selle esimese korraga on tõesti lihtne: ütled, et olen sellest riigist, kus loodi Skype, aga siis kohe küsitakse, mis teil veel pakkuda on, ja siis läheb raskemaks. Siin tuleb väga hoolega valida, kelle jutule minna ja millise tootega üldse tegeleda.

Kui tihti te ikkagi Inteli või Adobe ukse taga käite?

Väga suure osa mu tööpäevast täidavad erinevad *networking* üüritused, kus on nii kohalikud *startup*'id ja ka suurfirmade esindajad. Need ongi need kohad, kus Eestist esimesel võimalusel kaardile panna.

Kui juba konkreetsemaks minna, siis läheb kohtumisteks, aga siis peab alati ka tagataskust olema võtta Eesti ettevõtte või toode, keda võiks tutvustada, ja sellega on raskem.

Peab tunnistama, et kõik Eestis ettevõtted ei vaata nii kaugele ja see, mida pakutakse, ei ole tihti see, mida siin tahetakse.

Valmidus olla väga paindlik ja kliendi huvides lähtuvalt oma toodet ümber teha, on see, millega me peame vaeva nägema.

Kui tõsiseltvõetav Eesti IT-sektor sealt kaugelt vaadates tundub?

Ma arvan, et üks teema või valdkond, mis on kindlasti tõsiseltvõetav, on küberkaitse. Eesti on näidanud, et on esimesena välja tulnud kübersõjast.

Ja ka see, et NATO-l on Küberkaitse keskus Eestis, see on omamoodi sulg kübaras, mida saab peale Skype'i näidata.

[d] JOHANNES TRALLA

Ütled, et oled sellest riigist, kus loodi Skype, aga siis kohe küsitakse, et mis teil peale Skype'i veel pakkuda on? Siis läheb juba raskemaks

SILKON VALLEY

★★★★★ **Fantastiline.** Uskumatu toode, praktiliselt veatu ning pakub rohkem, kui oleksime osanud oodata.

★★★★ **Tippklass.** Väga hea toode, oma klassi tipp ja tõuse teiste seast kindlalt esile.

★★★ **Harju keskmine.** Plussid kaaluvad miinused üles, kuid samas ei midagi erilist.

★★ **Kolmepoiss.** Midagi temas nagu on, ent miinuseid on selgelt rohkem kui plusse ning ostusoovitust talle anda ei saa.

★ **Hoia eemale!** See toode on nii halb, et poleks mitte kunagi tohtinud sündida.

Teotahhteline!

Olympus Evolt E-30 on kauaoodatud peegelkaamera, mis sobitub võimalustelt E-520 ja E-3 vahele ning peaks konkureerima Nikon D90-ga. Kas seda tasub osta? Testi põhjal või kinnitada, et tasub küll, kui oled eelnevalt piisavalt investeerinud Olympuse tarvikutesse.

● Kuigi ma pole igapäevaselt Olympuse kaamerate kasutaja, ei olnud mul E-30-ga kuigi keeruline harjuda. Mul on pigem väikesed kui suured käed ja ometi on E-30 käes mugav. Liiga väike või liiga suur kaamera väsitab päeva lõpuks käe ära, eriti kui kaamerat kogu aeg sõrmede otsas kanda, nagu mina seda randmerihma abiga teen (kaelarihm jääb ju alati kraedemütside-varrukate taha kinni), aga E-30 istub kätte väga hästi. E-30 on suurem kui E-520 ja väiksem kui E-3, veidi kogukam kui Nikon D90, kuid praktiliselt sama mõõtu kui Canon 50D ja Pentax 20D, mõned millimeetrid siia-sinna. See-eest on

E-30 mainitud konkurentidest 100–150 g kergem. Kuna kaameral oli kaasas 14–54 mm MkII objektiiv, mis on ilmastikukindluse ja valgusjõu kohta samuti suhteliselt kerge, kaalus kogu komplekt vaid napilt üle kilogrammi.

Valesti paigutatud nupud

E-30 on nuppude ohtruse ja paigutuse pärinud E-3-lt, mis on hea, kuna nüüd on pea kõigi parameetrite muutmiseks olemas eraldi nupp, sh ka värvustasakaalu ja fookuspunktide valimise jaoks, ja halb, kuna nuppude kerele mahutamiseks on kitsaks läinud. Mul õnnestus mitut puh-

ku kogemata lülitada pöidla tugikühmule liiga lähedal olevat Fn-nuppu, kuna põial lihtsalt libises sinna peale. AEL/AFL-nupp on paigutatud otse ekraani serva, mis tähendab seda, et isegi parema silmaga pildiotsijasse vaadates on see ebamugavalt põsega kohakuti ja vasaku silmaga pildiotsijasse vaadates jääb täpselt nina kohale. Paremasilmsena sain ma hakka- ma, aga minu pärast oleks võinud AEL/AFL-nupu asukoht olla ära vahetatud Fn-nupu asukohaga.

Muus osas kere pildistamist ei seganud, mis on tegelikult võõra kere kohta väga hea, Olympus on ergonomika paremini paika saanud kui käes tsipa liiga suurena tunduva E3 puhul. Sisesehitatud välklamp hüppab nupuvajutuse peale lahti ainult siis, kui kaamera on sisse lülitatud, pole karta, et see kotis iseenesest lahti läheks. Välklambist rääkides – see tõuseb päris kõrgele, vältides sellega vähemalt kaasas olnud objektiivi korral (ilma varju- kita) varju tekkimist laiemas otsas. Mitte et ma sisesehitatud välku eriti sageli kasu-

AEF/AEL-nupp segab
paremasilmalisi

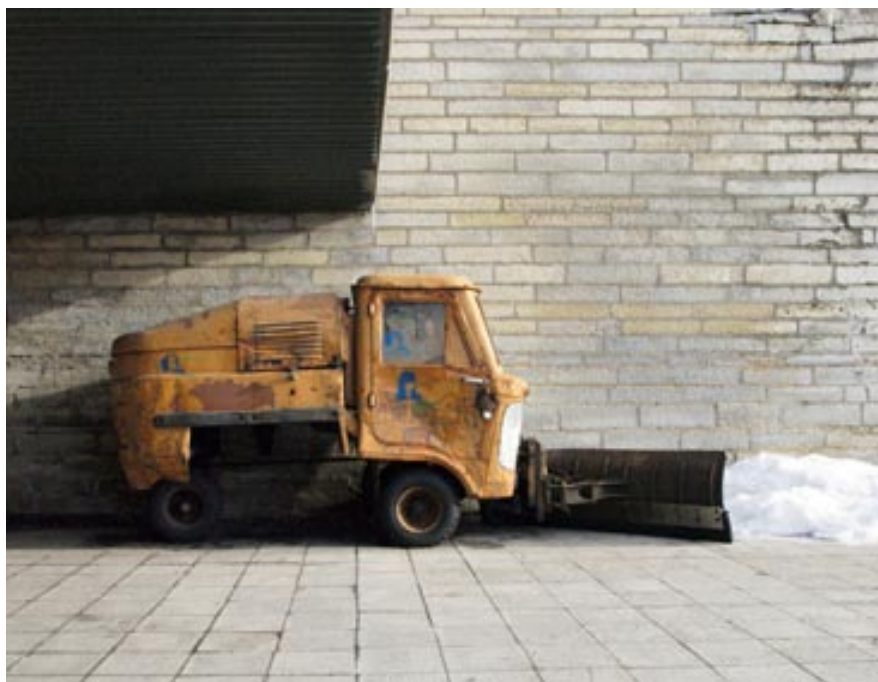
● Märki «[digi] hea ost» kannavad tooted, mida oleme hinnanud kõrgelt või mis on supertestis jäänud teisele kohale.

● Selle märgi lisame soodsaima hinnaga toodetele.

● «[digi] testi võitja» märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

Unustasin kaamera ISO 1600 peale ega pidanudki pilti ära viskama.

taksin, aga hea teada ikkagi. Välise välgu kasutusvõimaluste osas ei jää E-30 sugugi alla E-3-le, osates juhtida kuni kolme välklampide rühma.

Kaameraga spordihallis

Aga mitte sellest kõigest ei tahtnud ma rääkida, vaid sellest, et pildistada on E-30-ga hea. Kaamera ei jää jalgu: teravustab vaikselt ja pildistab kiirelt. Ühegi tegevuse puhul kaamera ei munenud ning tunnet «halloo, ma tahaksin juba pilti teha, millega sa seal ometi tegeled!» ei tekkinud. Samas, ma pole ka spordifotograaf ja ei taha teha sada kaadrit sekundis miljon kaadrit järjest. Nikonit ja Canoni sama hinnaklassi püssidega võrreldes on 5 kaadrit sekundis hea, aga vaid 14kaadrine RAW-puhver keskpärane. Päril ilma spordipildistamiseta E-30 minu käest siiski ei pääsenud, võtsin selle jäähälli kaasa. See andis võimaluse testida mitte ainult teravustamiskiirust, vaid ka kõrgeimat ISO-tundlikkust. On vaks vahet, kas pildistada liikuvaid objekte keskpäeval lageda taeva all või kuskil halvasti valgustatud sisehalli nurgas. Välgu laksimist inimestele silma ma ei armasta ja kuna lagi, millelt vätku põrgatada, oli umbes kilomeetri kõrgusel, siis ei jäänud muud üle, kui ilma välguta tuld anda ja kõige

paremat loota. Öhtu lõpuks oli fookusest väljas pilte umbes kolm-neli, millest ühe puhul teravustasin ise valesti ja ülejäänute puhul oli tegevus kaamerast tõesti ette jõudnud. Ka mujal siseruumides välguta pildistades ei olnud põhjust kaamera üle nuriseda. Ainsad hetked, mil kaamera pikalt fookust otsis ja lukustumiseks mõne sekundi kulutas, olid need korrad, kui ma

Kaamera ei jää jalgu: teravustab vaikselt ja pildistab kiirelt

tahtsin teha spetsiaalselt testipilti, näiteks pildistada musta nõõpi musta mantli küljes või helebeeži mustrit heledal tapeedil. Tavaliselt ma siiski taolisi asju ei pildista ja seega kaamera teravustamiskiirus taolistes oludes mind ei morjenda. Kuigi jah, AF-abivalgustuse oleks selle raha eest võinud kaamerale siiski lisada (ei, välgu säristamine ei loe).

Ei mingit müra!

Nüüdseks on Olympus müra sellisel määral taltsuda suutnud, et selle üle nurisemine on enamasti mõttetu virisemine.

Olympus E-30
+ ZD 14-54mm F2,8-3,5 II

HIND: 25 990 KROONI

Müügil: Photopoint

Sensor: 12,3 megapiksliit, (2kordne kärpetegur)

Fookus: 11 punkti, automaatne või käsitsi valik

Tundlikkus: manuaalne ja Auto ISO 200-3200 (sammuga 1/3 või 1 EV)

Säriaja vahemik: 1/8000-60 s, aegvõte, x-sync: 1/250 s

Sarivõte: 5 kaadrit sekundis (JPEG kaardi mahu ulatuses, RAW kuni 14 kaadrit)

Pildiotsija vaateväli: kaardi katvus 98%, suurendus 1,02

Stabilisaator: sensori nihutusega

Mälukaart: CF, xD

Ekraan: 2,7tolline väljapööratav LCD, 230 000 piksliit

Toide: BLM-1 liitiumioonaku

Muu: tolmuemaldussüsteem, AF peenhäälestus kuni 20 objektiivi jaoks

Mootmed: 14,2 x 10,8 x 7,5 cm

Kaal: 655 g (ilma aku ja mälukaardita)

E-30 on nimelt esimene Olympuse kaamera, mille ma julgeksin igapäevatarbeks jätta automaatse tundlikkusrežiimi peale, määrates selle laeks ISO 2000. Kui piksleid täissuuruses piiluda, siis on loomulikult näha värvilisi müratäppe ja sõltuvalt särist on müra nähtav ka vähendatud pilti vaadates, ent see on selline, mis annab pildile tekstuuri, mitte ei sõida sellest rehaga üle.

Sellele kaamerale on raske hinnangut anda. Video salvestamise võimalust sel pole, kuid on väljakeeratav ekraan ja otsevaaterežiimis korralikult töötav autotofookus. Kaamera on kiire, käes mugav ja müra on kontrolli all. Hind, paraku... E-30 on loogiline samm edasi E-5** seeria omanikele, aga teiste markide kasutajaid on selle hinnaga väga raske enda poole võita. [d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Olympuse hetke parim digipeegelkaamera. Hea ja võimekas, kuid võistleb veidi vales hinnaklassis.

[d] hinne:

NVIDIA-lt uus

Eelmise rekordimehest tippkiibi, G80 ilmumisest GeForce 8800GTX kaardiga möödus üle kahe aasta, enne kui NVIDIA taas miskit pörutavat ette võttis. Senised uuendused piirdusid vaid kosmeetikaga ja ega tulemusedki eriti suurt hüpet teinud.

• Vaatamata vahepeal juba 9000-seeria nimetustele, ei näinud me siiski NVIDIA graafikakaartide uut südant, kuniks ilmus GT200 graafikaprotsessor (GPU) ja sellel baseeruv NVIDIA tippkaart GeForce GTX 280.

Meeletu jõudlus

Esimene GT200, mis toodi turule veel vanas, 65 nm tehnoloogias, oli tõeline kiibihiid. Kui 80 nm tehnoloogias valminud G80 pindala oli 480 mm², 65 nm tehnoloogias saabunud G92 kahanes 330 mm² peale, siis samuti 65 nm peal loodud GT200 mahtus oma 1,4 miljardi transistoriga 576 mm² peale!

Enamik NVIDIA GT200 transistore on aga tegevuses arutamisega. Siit tuleneb

ka GT200 kolossaalne arvutusjõudlus – 933 GFLOPS (1 GFLOPS = miljard ujuko-maoperatsiooni sekundis). Selline hiigelkiip tõi kaasa ka uue probleemi – kaasajal kasutatavale 300 mm ränivahvlile mahub neid vaid 94 tükki ning see ajab ka kiibi omahinna kõrgeks. Võrdluseks: samast vahvlit saab toota umbes 2500 Intel Atom protsessorit. Üheks suureks sammuks edasi on GT200 GPU-de 512bitine mäluüsiin, senine maksimum oli 8800GTX ja 8800Ultra korral vaid 384 bitti. ATI katsetas küll korra 512bitist siini (Radeon HD 2900XT juures), ent loobus keerukuse tõttu, ja praegused tipud HD 4870 ning HD 4870X2 kasutavad ainult 256bitist siini.

See lubab uutel kaartidel ka suurimat mälu läbilaskevõimet – 142 GB/s GTX 280

ja 159 GB/s GTX 285 kaardil.

Kui ATI-l on juba rida kaarte moodsaima GDDR5-ga, siis piirduvad kõik senised NVIDIA kaardid igiammuste GDDR3 mäludega. Ent samas on ka nende kiirused aina kasvanud ja mõlema GT200 kaardi mälu tiksub taktil üle 2 GHz (1107 MHz ehk 2214 MHz DDR GTX 280-l ja 1242 MHz ehk 2484 MHz DDR GTX 285-l).

PhysX kohe kaasas

Kui rakendusliideste poolest võttis ATI kasutusele uusima DirectX 10.1 ja Shader Model 4.1, siis NVIDIA jätkab siiani vaid DirectX 10.0 ja Shader Model 4.0 toega, väites, et senini pole (ega ka tule nüüpea) rakendusi või mängu, mis DirectX 10.1

Arvutigraafikutele kindlasti meeldib see, et uued kaardid toetavad 10bitist värvihaldust.

tippkaart

kasutaksid.

Arvutigraafikutele meeldiva uudisena toetavad uued kaardid 10bitist värvihaldust (eeldusel, et ka draiver, kuvar ja tarkvara seda toetavad). Senini oli see valdkond, kus hiilgas vaid profikaartide tootja Matrox.

Kuna NVIDIA ostis eelmise aasta veebruaris kuus aastat tegutsenud tuntuima füüsikamootori PhysX ning sellele baseeruvate füüsikakiirendite looja Ageia, siis on nüüdsest NVIDIA PhysX mootor GT200 lahutamatu osa. Loomulikult vajavad need 1,4 miljardit transistori ka korralikult toitu, et oma tööd teha. GTX 280 energiamüü on erakordne – 236 W, GTX 285-l on see tänu peenemale tehnoloogiale pisut madalam – 183 W. NVIDIA soovibki arvuti normaalseks tööks oma uusimate kaartidega minimaalselt 550 W võimsusega toiteplokki.

Mitu kaarti kokku

Nimelt toetavad mõlemad kaardid NVIDIA SLI kahe graafikakaardi ja Tri-SLI kolme graafikakaardi lahendusi. Sellistel puhkudel tuleb aga kindlasti valida juba kilovatine või suuremgi toiteplokk (Eesti turultki leiame juba 1500 W hüglasi!).

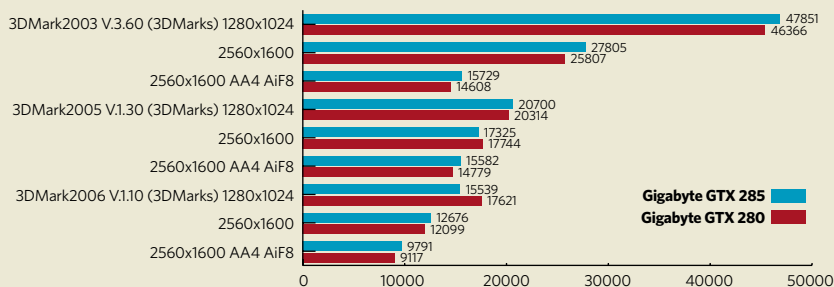
Mis on aga meeldiv, on uute kaartide korralik energiahaldus. Näiteks jaanuseim GTX 280 kaart pakub kolme režiimi: Idle/2D energiatarbega 25 W, Blu-ray / DVD 35 W ning Full 3D maksimaalse 236 W-ni välja.

Võrreldes eelmise tipu 8800GTX-iga on GTX 280 sõltuvalt testist 20–100% kiirem. Mida uuem test, seda enam torkab erinevus ka silma.

Loomulikult on erakordselt suur hüpe näha testides, mis oskavad kasutada PhysX füüsikamootorit. Isegi selline tuntud arvutipinaja nagu 3D-mäng «Crysis» jaksas end ka megalahutusel 2560 x 1600 peale keeratud pildiparandustehnoloogiatega kombeliselt edasi vedada 38 fps-i juures. Varsamatel kaartidel muutus mäng sellisel resolutsioonil lihtsalt jõnksuvaks pildisõuks.

Kuna GT200b ja sellele baseeruv GTX 285 pole muud kui kiiremate taktidega ja veidi jahedam GTX 280, siis oli jõudluse kasv ka samades piirides nagu takti kasv,

Testitulemused (Vista Ultimate)

jäädes enamasti mõne kuni mõnekümne protsendi vahele.

Oodatust odavam

Vaid mõnedes testides 2560 x 1600 resolutsioonil ja pildiparandustehnoloogiatega hüppas see kasv 50–60%-ni.

Mis oli aga tõeliselt meeldivaks üllatuseks, oli GTX 285 hind. Kui tavapäraselt on NVIDIA oma lipulaevade eest nende turuleilmumisel küsinud ka taevalikku hinda (sageli kuni 10 000 krooni), siis see

konkurents AMD/ATI-ga on teinud ka siin korrekture. Pikka aega pole juhtunud seda, et NVIDIA kiireim ühe GPUga graafikakaart oleks meil poodi ilmudes maksnud alla 6000 krooni.

Kes aga soovib täit pildiilu suurel ekraanil ja igati normaalsel kiirusel, ärgu löögu risti ette, seadku sammud lähimasse arvutipoodi. Kui ostmiseks läheb, tasub igal juhul veidi rohkem raha kulutada ja osta uuem, GTX 285 kaart, võidab kiiruses ja energiatarbes. [d] VEIKO TAMM

NVIDIA GTX 280

HIND: 5695 KROONI

Müügil: Ordi

GPU: NVIDIA GT200

GPU kiibitehnoloogia: 65 nm

GPU taktsagedus: 602 MHz

Graafikamälu: 1024 MB GDDR3

Graafikamälu taktsagedus: 1107 MHz

Maksimaalne eraldusvõime: 2560 x 1600

Kaardisiin: 16X PCI-Express 2.0

Energiatarve: 236 W

Liidesed: VGA, Dual-Link DVI TV-Out

DirectX versioon: 10.0

Shader model: 4.0

OpenGL versioon: 2.1

[HINNANG]

Otsestes võrdluses jääb GTX 285-le alla, aga kui seda viimast saada pole, siis on ka GTX 280 väga hea valik.

[d] hinne:

NVIDIA GTX 285

HIND: 5995 KROONI

Müügil: Ordi

GPU: NVIDIA GT200b

GPU kiibitehnoloogia: 55 nm

GPU taktsagedus: 648 MHz

Graafikamälu: 1024 MB GDDR3

Graafikamälu taktsagedus: 1242 MHz

Maksimaalne eraldusvõime: 2560 x 1600

Kaardisiin: 16X PCI-Express 2.0

Energiatarve: 183 W

Liidesed: VGA, Dual-Link DVI TV-Out

DirectX versioon: 10.0

Shader model: 4.0

OpenGL versioon: 2.1

[HINNANG]

55 nm tehnoloogia baasil toodetud kaart pole mitte ainult õige veidi kiirem, vaid ka õige veidi jahedam.

[d] hinne:

Suurte piltide

Sony uus ja võrdlemisi mõistliku hinnaga täiskaadriga peegelkaamera mitte üksnes ei astu Canonile ja Nikonile kandadele, vaid tallab need veriseks.

● Sony rügab ja ronib. Kui professionaalsete videokaamerate tootmises on nad ammuilma tipus, siis peegelkaamerate arengus toimuvat jälgides poleks ime, kui nad tõuseksid ka selles vallas Canoni ja Nikoniga võrdsele pulgale.

Seda siis müüginumbrite poolest – kvaliteedi osas on nad paljude arvates seal juba praegu.

Hoolitsev kaamera

Sony peegelkaamerate lipulaev $\alpha 900$ võidab kasutaja südame esimestest hetkedest alates, sest ta hoolitseb sinu eest. Näiteks on karbis täitsa küsimata kaasas

kaugjuhtimispult – pisiasi, aga jääb meelde.

Kaamera ise istub väga mõnusasti käes, kuigi tundub pisut raskem, kui kaalu järgi arvanud oleks. Eriti toekaks muutub aparaat siis, kui selle ette keerata vääriline objektivi, Zeissi 24–70 mm f/2,8 normaalsuum. Kui objektivi kohta üldse saab «ilus» öelda, siis see riist on kindlasti ilus. Ja milliseid pilte ta veel teeb! Esimese pildistamispäeva õhtu möödubki vaheldumisi arvutiakraanilt pilte ning laual lebatavat objektivi vaadates-imetledes. Olgu öeldud, et selle kõrval oli ka suurem vend, 70–200 mm f/2,8 teleobjektivi, mis vähe-

malt sama ihaldusväärne.

Mis aga pilditesse puutub, siis on, mida imetleda. Sõna otseses mõttes, sest Sony teeb 24,6 megapikselseid pilte. See on üksjagu rohkem kui uuel Canon 5D Mark II-l (21,1 MP) ja üle kahe korra rohkem kui Nikoni D700-l (12,1 MP).

Kallis mälukaart on kohustuslik

Kes plaanib sarivõtet kasutada, peaks investeerima ka kiirsesse mälukaarti, sest vastasel korral pole aparaadil oma kahe protsessori töö tulemust lihtsalt kuskile kirjutada. Alla CF Extreme IV igal juhul soovitada ei julgeks. Kaamerale on küll liisaks CF-pesale ka Sony MS kaardi pilu, aga sellega ei maksa jännata, kuna kiiruse vahe CFiga on üüratu.

Muidugi ei nõua $\alpha 900$ ressursi üksnes iseendalt ja mälukaardilt. Ka kõvaketta peaks ostma varuga – kaamera toodab

Milline detailirohkus, millised crop'imisvõimalused! Võib kaadri keskepaigast tüki A4-le välja trükkida

36 megabaidiseid RAW-faile ja isegi JPG-d on 6–12 MB.

Aga olgu kohe öeldud, et asi on seda väärt. Milline detailirohkus, millised crop'imisvõimalused! Te võite näiteks kaadri keskepaigast tüki välja lõigata ja selle ikka A4-suurusel välja trükkida.

100% katvusega pildiotsija

$\alpha 900$ kasutamine on lihtne ja loogiline, õppimine intuitiivne ning kiire. Siiski jagub ka üllatusi, mida päris kohe ilma manuaalita avastada ei pruugi, näiteks ISO väärtus muutub üht ketast keerates sammhaaval, teiseaga aga kolme sammu kaupa. Kui säärane korraldus käe sisse harjub, võimaldab see kaamera väga kiiret ümberseadmist vastavalt oludele. Kes end aga nii palju ei usalda, saab salvestada kolm lemmikseadet, millele pääseb ligi otse programmikettalt.

LCD, nagu viimasel ajal juba heaks tavaks saanud, on fantastiline: korraliku resolutsiooniga ja hästi jälgitav. Kuna

meister Sony

Sellel pildil on detaile väga palju ning 24,6 megapiksline sensor tähendab, et sinna sisse võib muudkui suumida ja suumida ning pilt jääb ikka detailne.

kaamera peal olev infoekraan on imetilluke, kuvatakse enamik seadeid tagumisele ekraanile. Sealt saab neid kohe ka muuta. Lisaks taas need hoolivust väljendavad pisiasjad: pöörad kaamera püsti, pöördub ka ekraanil olev info, tõstad aparadi näo ette, lülitub ekraan välja.

Kui ringi vaadata, mida konkurendid teevad, võiks ka ju sellel kaameral olla *live view* ning video salvestamise võimalus

100% katvusega pildiotsijat on kasutada juba ohtralt ülistada jõudnud, samuti kaamerasisest stabilisaatorit, mis täiskaadri puhul on unikaalne.

Stabilisaatori aktiivsust näeb muide ka pildiotsijas, nii et selle järgi saab muuhul-

gas hinnata oma käte värinat.

Teravustamine on täpne, olgugi autofookuspunkte vähevõitu. Katiku klõps võiks olla pisut vaiksem, praegu lajatab see nii, et instinkti ajel tahaks kaamerast lahti lasta – et ometi näpud millegi vahele ei jääks!

Müra osas jääb teistele alla

Mis $\alpha 900$ -l vajaka jääb? Vähemalt Nikoniga võrreldes jääb Sony suuremate ISO väärtuste korral alla. Ja kui vaadata, mida teised teevad, siis võiks sel kaameral ju *live view* ja video salvestamise võimalus olemas olla.

Mitte et me neist testi ajal suurt puudust oleksime tundnud, aga vähemalt saaks Sony siis vastavasse lahtrisse linnukese kirja.

Üks on aga kindel – päris nullist kaamerasüsteemi ostma hakkaval inimesel läheb valiku tegemine aina keerulisemaks, sest Sony $\alpha 900$ näol on suurte poiste mängu astunud uus jõuline tegija.

[d] KRISTJAN KALJUND

Sony $\alpha 900$

HIND: CA 44 900 KROONI (AINULT KERE)

Müüb: Sony Center

Sensor: 24,6 megapiksliit; 35,9 x 24 mm (CMOS)

LCD-ekraan: 3tolline, 921 600 punkti

Autofookus: 9 punkti

Säriaeg: 1/8000–30 s

Tundlikkus: 100–1600

(laiendatav kuni 6400)

Sarivõte: 5 kaadrit sekundit

Mälukaart: CF + MS

Mootmed: 156 x 117 x 82 mm

Kaal (koos akuga): 895 grammi

[HINNANG]

Hiiglaslikke ja hea kvaliteediga pilte tegeva Sony täiskaadriga kaamera ostu ei pea kindlasti kahetsema.

[d] hinne:

Star Treki telefon

«Tule võta meilt Asuse skaibitefon testimiseks,» teatati mulle [digi] toimetusest sellesama Skype'i kaudu. «Ei-ei, see pole mulle, minule on siin ainult üks telefon!» ütlesin kohkunult [digi] kaunitele sekretärineiuudele, kui need üle laua mu poole suurt kasti lükkasid.

• Kuna tegemist on täiesti uue seadme-liigiga, siis alustagemgi üldkirjeldusega. Skaipofon Asus AiGuru SV1 (mida see nimi küll tähendama peaks?) on videotelefon Skype'i kasutamiseks. Keskmise raamatu suurune seadeldis sisaldab endas ekraani, valjuhääldit, mikrofoni ja veebikaamerat.

Saab ise endaga hakkama

Tegemist on iseseisva seadmega, mis ei eelda ühelgi hetkel arvuti olemasolu – juhe seina, võrgujuhtme või WiFi kaudu

internetti ja võibki oma Skype'i kasutajakontole sisse logida. Kui kasutajal ei peaks millegi tõttu Skype'i kontot veel olema, saab ta selle seadme abiga kohe luua.

Eelnevat arvestades võiks tegu olla arvutivõõra inimese skaipofoniga – kui selle kasutamine ainult nii keeruline ei oleks. Võin kihla vedada, et su vanaema ei saaks sellega hakkama, sest isegi minu vanaema, kes iga päev veebis surfib ja e-posti loeb, ei saaks. Töenäoliselt peetakse sihtrühmana silmas pigem ärikasutajaid, kes saavad AiGuru't kasutada kaugtöötaja koosolekule kaasamiseks.

Teisalt on seade mugav statsionaarseks kodu-skaipofoniks, mis võib rahulikult kusagil kapinurgal tiksuda ja kõnesid oodata.

Puudutada ei saa

Kahjuks ei ole suure monitori näol tegemist puuteekraaniga, kuid ka nuppudest juhitavana on seade täiesti kasutatav. Kuna mul on Skype'is 230 kontakti (üks näita seegi, kui levinud Skype juba on), on nende vahel nuppudega ringikerimine ja kõnehvri otsimine siiski pisut vaevarikas, samas pole see väiksema kontakti-istiga probleemiks. Väga meeldiv on see, et graafiline kasutajaliides on ilus ja skaibilik ning täiesti arusaadav, intuiitselt mõistetav ja loogiline.

Kehv kaamera

Etteheiteid võiks teha sisseehitatud veebikaamera pildikvaliteedile, mis jääb näiteks uuemate Logitechi kaame-

Asus AiGuru SV1

HIND: 4224 KROONI

Müügil: Skype'i veebipood

Mõõtmed: 25,3 x 20,2 x 12,3 cm

Ekraan: 800 x 480 TFT-LCD

Kaamera: 640 x 480 piksliit

Ühendused: LAN, WiFi, 3,5 mm mikrofoni-pesa, 3,5 mm kõrvaklapipesa, USB

rate kvaliteedile selgelt alla, on udune ja ebakonkreetne.

Vaikimisi käib suhtlus vabakäerežiimis ning kui tekib soov privaatsetl vestelda, tuleb seadme tagaküljel asuvasse pesadesse ühendada juhtmega peakomplekt. Pakendis seda kaasas ei ole.

Nagu taksojuhi teler

AiGuru SV1 on üks imelik aparaat, mis ei meenuta ligilähedaseltki ühtegi telefoni, mida ma kunagi näinud olen – pigem

Kahjuks pole seadmel puuteekraani, kuigi ka nuppudest on seda üsna hea juhtida

pisikest telerit, mida taksojuhid klienti oodates vaadata armastavad. Kuid tänapäeval, kui innovatsioon on aina olulisem, tasuks küsida, kas veel väiksem, kergem ja mobiilsem taskutelefon on tegelikult innovatsioon? Ei ole. Kui, siis võib innovatsioon kooruda sellisest seninägematust startrekilikust ... suhtlusterminalist. «Beam me up, Scotty!» hõikaks kapten Kirk, kui sellist seadet näeks.

[d] MART PARVE

[HINNANG]

Veidi liiga kallis, aga kellel igapäevast Skype'i-suhtlust palju, võib leida AiGuru näol endale hea kaaslase.

[d] hinne:

Starmani salvestav kaos

Salvestav digiboks on tõepoolest midagi, milleta ükski telerisõber hakkama ei saa, selles osas oleme Starmaniga nõus. Aga miks peab see Humaxi asemel Kaon olema, jääb meile selgusetuks.

• Veebruaris tõi Starman müügile uued salvestavad digiboksid ning seni saada olnud Humaxite asemel laiutab nüüd firma nimega Kaon. Kaon Media ongi digibokside tegemisele spetsialiseerunud Korea firma, millel on oma ärirakused ka Euroopas ja USAs.

Tõsi on see, et erinevalt Humaxi boksidest on uus digiboks HD-valmidusega, sel on küljes HDMI-pesa ning see suu-

Seadme sisselülitamisel ilmub esipaneelile «ON» ning ... kogu lugu.

dab telerisse saata ka 720p või 1080i pilti. HDMI-liides peaks andma parema pildikvaliteedi, sest mööda kaablivõrku digitaalselt koju jõudev pilt jõuab ka boksi telerisse digitaalsena.

Analoogühenduse (näiteks SCARTi) puhul muundatakse boksi väljuv signaal analoogsignaalsiks ning teleris jälle digitaalseks tagasi, mis teoreetiliselt tähendab kvaliteedikadu.

Kasutamata potentsiaal

Esiolgu ei ole Starmanil küll ette näidata ühtegi HD-kanalit ning klienditeenindus ei osanud meile ka öelda, kunas või kas üldse mõni selline nende võrku tuleb. Seega jääb Kaoni boksi ostmise peamiseks argumendiks võimalik parem kvaliteet seoses HDMI-ühendusega.

Alustame aga algusest. Kaoni kasutajaliides on ilus, elektrooniline saatekava on optimeeritud suurele ekraanile ning tuleb

tõdeda, et ka seadme must korpus on ilus ja tagasihoidlik.

Lubatud võimalus vaadata ühte kanalit ning salvestada samal ajal saateid kahest teisest toimib hästi, kuigi sama hästi toimib see ka Humaxi boksil, nii et siit Kaon rohkem plusspunkte ei saa. Meeldiv on nüanss, et salvestise järjekohajad on väikeste *thumbnail*-piltidega.

Oodatud kvaliteedivahet HDMIga ühendatud Kaoni boksi ning SCARTiga sama LCD-teleri külge ühendatud Humaxi boksi pildil aga ei olnud, kuigi kaadreid sai spetsiaalselt sel eesmärgil mitu korda uuritud.

Paraku ei saa head sõna öelda ka Kaoni kasutusmugavuse kohta. Seadme sisselülitamisel ilmub esipaneelile «On» ning ... kogu lugu. Alles uuesti välja- ja sisselülitamise peale käivitub seade nii, nagu vaja. Ja nii iga kord! Failihalduri tekstisisestuses on s-tähe asemel asemel x, nii et s-tähte sisaldavat kausta ei saagi teha.

Kohmakas failihaldur

Failihaldur on üldse veidi õnnetu: liiga palju tuleb teha nupuvajutusi esimeste funktsioonide kasutamiseks. Sootuks tavatu on fakt, et halduris saab küll valida korraga mitu faili, kuid operatsioon (näiteks kustutamine) rakendub siiski vaid kursori all olevale failile.

Kopeerides faili sisemisel kõvakettal, kuvas boksi teate «Waiting» pooleks tunniks. Ainus pääsetee oli seadme sissevälja lülitamine. USB-seadmelt boksi või vastupidi kopeerimine ei õnnestunudki, sest Copy ega Move sihtkohta vahetada ei õnnestu.

Erinevalt Humaxi seadmest pole elekt-

Kaon K-3000HDPVR

HIND: 5590 KROONI VÕI 299 KROONI KUUS

Müügil: Starman

Kaablivõrk: DVB-C, DVB-T, DVB-S2

Pildistandardid: MPEG2, H.264, VC-1

Pildiväljastus: 576i, 720p, 1080i

Ühendused: HDMI, komposiit, SCART, S/PDIF, 2 x USB, LAN 10/100

Kõvaketas: 250 GB

Mõõtmed: 37 x 28 x 6 cm

Kaal: 3 kg

roonilises saatekavas (EPG) otsinguvõimalust, aga see on asendamatu funktsioon mõne saate korduse leidmiseks. Samuti ei säilita salvestatud saated EPG infot. Klipi mängimise ajal on seadme esipaneel väga väheinformatiivne. Kirja «PLAY» kõrval võiks ka mängitava faili aeg tiksuda.

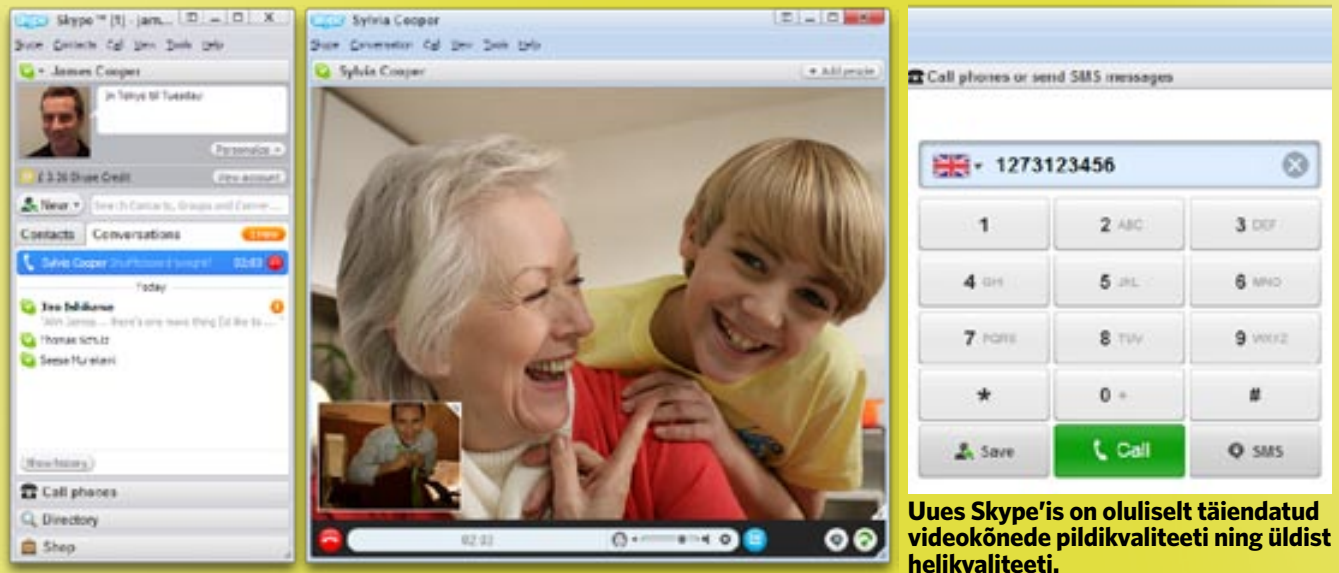
Tarkvaravead on need, mis Kaoni boksi alt veavad, ning hea uudis on see, et ilmselt on pea kõik neist uuendustega kõrvaldatavad. Seni aga ei näe me mingit põhjust, miks hästi töötava, läbimõeldud ja mugava Humaxi asemele Kaon soetada. [d] HOLGER VAGA

[HINNANG]

Mulje digiboksi rikuva kohati äärmiselt ebamugava ja läbimõeldumata kasutajaliides ning rohked tarkvaravead.

[d] hinne:

Uues Skype'is on oluliselt täiendatud videokõnede pildikvaliteeti ning üldist helikvaliteeti.

Kutsikast sai draakon?

Skype'i 4. versiooniga on see vana hea Skype, mida me seni tundsim ja armastasime, kaduma läinud. Kompaktses, lihtsas ja ohutust programmikesest on saanud üle ekraani laiuav, esmapilgul hirmutavana mõjuv draakon.

• Nagu iga armas kutsikake tahab kasvada suureks koeraks, ei saa ka Skype'ilt oodata, et ta jääks alatiseks pisikeseks mugavusprogrammiks. Selge ju, et kommunikatsioonihiiu ambitsioonid on suured.

Keeruline ja arusaamatu

Skype 4 ei ole vältimusest enam lihtsalt tsättimise-helistamise tuumikteenust pakkuva ühe-otstarbe-programmi, vaid midagi Microsoft Office'i taolist, loodud justkui selleks, et kasutaja sellega päevad otsa tööd teeks.

Skype'i blogist võib lugeda, et 4. versioonis väärib senisest parema heli- ja videokvaliteedi kõrval esiletõstmist edenenud kasutusmugavus, sh suurem videoaaken, kergem lülitumine hääl- ja videokõne ning välksuhtluse vahel ja see, et kõik vestlused, failivahetused ja muud tegevused on mahutatud ühteainsasse aknasse.

Mulle tundub uus versioon siiski jube keeruline ja arusaamatu. Tõsi, võib-olla olen rikutud, kuna olen harjunud kasutama Skype'i vanemaid versioone, kuid eks minusuguseid eelmiste versioonide kasutajaid peaks Skype'il ju veel mõned olema. Mõned sajad miljonid, kui täpsem olla – seega terve trobikond inimesi, kes peavad harjuma uudse kasutajaliidese.

Jah, kasutajaliidese toimunud muutused on kahtlemata julged ning sellest annab tunnistust ka emotsioonidepuhang Skype'i blogi kommentaariumis, beeta-versiooni teadaande all, kus tulised poolehoiuavaldused vahelduvad totaalse mahategemisega.

Kuid võib-olla on hüppe näol tegemist õnnestunud strateegilise suunavalikuga, pürgimusega areneda hoopis millekski enamaks, kui täna ollakse? Vaadake või arenguid Skype'i pluginade või nn *extra*-te vallas – tundub, et oleme tunnistajaks omamoodi Skype'i variandi tekkele Apple'i App Store'ist.

Grupitöö tahvlid, faksimine, mängimine ja mis kõik veel; nii nagu mobiiltelefon pole enam ammu ainult helistamiseks, võib ka Skype peatselt osutada platvormiks, mida kasutatakse laialdaselt hoopis enamaks kui lihtsaks vestlemiseks.

Kas Skype'ist saab midagi uut?

Samamoodi näeme pürgimist uude äri- ja valdkonda Skype'i äride telefonikataloogis, kuhu ettevõtjad või kliendid saavad ärisid lisada ning neid hinnata. Hetkel veel stardifaasis kataloog omab head potentsiaali areneda soovitusi kaasavaks, P2P ja Web 2.0 reklaami- ja infokanaliks. «Telefonisse» sissehitud «telefoniraamat», kus näed oma tuttavate või ka teiste

«telefonikasutajate» soovitusi ühele või teisele ärile – kõlab ju hästi?

Ning ärgem unustagem lisamast, et 4. versiooniga täiustus taas Skype'i heli- ja videokvaliteet, lisades seekord veel «ribalaise halduri», mis muudab videokvaliteeti vastavalt arvuti võimsusele, internetiühenduse kiirusele ja veebikaamera kvaliteedile.

[d] MART PARVE

Skype 4

HIND: TASUTA

Müügil: www.skype.com

Operatsioonisüsteem: Windows 2000, XP, Vista

Protsessor: 1 GHz

Mälu: 256 MB

Muu: internetiühendus, veebikaamera, kõlarid ja mikrofoni

[HINNANG]

Parem pildi- ja helikvaliteet on teretulnud, aga kasutajaliidese muudatustega tuleb veel harjuda.

[d] hinne:

Kümme pikslit sendi eest

SyncMaster 2343nw ei ole tavaline laiekraankuvar, vaid 16 : 9 külgede suhtega kuvar. Kuigi selles pole iseenesest mitte midagi revolutsioonilist, on kuvar siiski piisavalt teistsugune, et enne selle ostmist veidi järele mõelda.

● Ma tean mitut inimest, kes põhimõtteliselt ei tahaks endale laiekraankuvarit. Ma ei taha nii laia, kinnitavad nad, see on ebamugav. Kui nad vaid teaksid... SyncMaster 2343nw ei ole mitte lihtsalt lai, vaid lausa NII lai.

Külgede suhte 16 : 10 ja 16 : 9 vahe tundub paberil olevat olematu, aga on tegelikkuses päris selgelt hoomatav. Kuvar on laiem ja tundub, et vertikaalsuunas oleks justkui ruumi endisest vähemaks jäänud.

Tegelikult pole see nii: võrreldes keskmise 22tollise kuvari eraldusvõimega 1680 x 1050 tuleb vertikaalsuunas juurde 102, ning horisontaalsuunas 368 pikslit. See tähendab seda, et saan nüüd MSNi ja Skype'i aknad ekraani serva paigutada ja mulle jääb endiselt sama palju tööruumi järele kui tavalise 22tollise kuvari terve ekraan.

Enamus DVD-filme on 16 : 9 formaadis, ning tavalise laiekraankuvari peal jäävad filmi kohale ja alla mustad triibud. Selle kuvari puhul ei jää. Pealtnäha on see jällegi pisiasi, aga tegelikkuses annab see kuvarilt filmi vaatamisele hoopis teise tunde, kui tegevus täidab kogu pildivälja, mitte ainult osa sellest. Film on kaasahaaravam ja elamus on kuidagi ... täielikum. Mulle see igatahes istub.

Kuhu jäävad subtiitrid?

16 : 9 formaadi puuduseks on teisest küljest see, et enam ei saa vastavate programmide abil subtiitrid pildist allapoole, kasutamata ekraanialale nihutada, kuna kasutamata ala lihtsalt ei ole.

Mängudega on lugu esmapilgul veidi nutune, sest päris 16 : 9 formaati toetavad vähesed, aga tegelikult probleemi pole, kui lülitada välja pildi venitamisrežiim ja leppida külgedele tekkivate tühjade servadega. Kuna kuvari eraldusvõime pole mitte väiksem, vaid on hoopis veidi

suurem kui levinud 1680 x 1050, siis saab seda resolutsiooni toetavaid mängu mängida pildikvaliteedi kaota.

Pildikvaliteedist rääkides – see on veidi üle selle hinnataseme keskmise, ent jääb selgelt alla topeltkallite ja parema paneeliga kuvarite omale. Pilt on parasjagu nii paigas, et igapäevast kontoritööd tehes, mängides või filme vaadates aru ei saa, et midagi puudu või üle oleks, Samsungile kohaselt on värvid rahulikud, kuid vastava riistvara abita värvide fototötluse jaoks sobivasse vahekorda kruttimise võib ära unustada. 3000 krooni eest oleks seda ka liiga palju tahetud.

Ainult üks liides

Teine, milles kuvari ülisoodus hind kajastub, on liideste hulk, õigemini nende nappus. Ainuke liides on analoog-VGA, mis tähendab pildi teravuse käsitsi seadistamist. Ärge unustage pärast kuvari ühendamist Auto-nuppu vajutada! Õn-

Samsung SyncMaster 2343nw

HIND: 3040 KROONI

Müügil: MarkIT

Suurus: 23 tolli

Loomulik eraldusvõime: 2048 x 1152

Punkti suurus: 0,249 mm

Kontrastsus: 1000 : 1, 20 000 : 1 dünaamiline

Heledus: 300 cd/m²

Reaktsiooniaeg: 5 ms

Vaatenurk (H/V): 170°/160°

Liidesed: Analoog-VGA

Mootmed: 54,5 x 22,8 x 40,9 cm

Kaal: 5,4 kg

neks teeb automaathäälestus väga head tööd. Kui puuetundlikud menüünupud, mille märgistuse nägemiseks on vaja toas tuli põlema panna, välja arvata, on selle raha eest kuvarit küll ja küll. [d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Nii soodsalt saab nii palju piksleid harva. Korralik kõrge eraldusvõimega kuvar igapäevaseks kasutamiseks.

[d] hinne:

Klassiõhtu kuningale

Canyon teeb eelkõige odavama hinnaklassi asju ning kõik odav ei pruugi tingimata olla halb, aga fakt on, et enamasti avalduvad neil kokkuvõttes mingil moel omad puudused. Ambitsioonika nimega kõrvaklappe DJ Headphone ostes tuleb minna kompromissile.

• Hõbeda ja musta kombinatsioon on selline, millega tehnikavidina puhul on raske mööda panna. See ei ole küll midagi silmatorkavat või automaatselt disainiauhinda väärivat, kuid jätab paratamatult soliidse mulje. Mõnikord soliidsemagi kui vormi sees olev sisu tegelikult väärt. Klappid on peavõru otsas igatpidi reguleeritavad ja neid saab pöörata ka täpselt vastupidisesse asendisse, kõrvadest eemale.

Pähe istub mugavalt

Kui hästi kannavad need välja oma nime DJ Headphone? Esimese hooga ausalt öeldes mitte kõige halvemini. Lisaks tavaliisele 3,5 mm kõrvaklapipistikule (ehk siis sülearvutiga ühendamiseks) on sellel 6,3 mm kõrvaklapipistik (näiteks mikseripulti või kitarrivõimendisse ühendamiseks). Heliisolatsioon, mis diskoriametis keset muusikamüra lugude kuulamiseks on hädavajalik, on päris tõhus. Klapiääred on korraliku nahkpolsterdusega ja juba neid pähe surudes (istuvad peas väga mugavalt, muide) on keset tänavamüra tunne, et mitmekümne auto asemel on ehk tänava teises otsas üks vaikse moo-

toriga auto. Kui klappid veel ka muusikat väljutavad, siis õnnestub välismaailmast edukalt välja lülituda.

Proovisime klappe sülearvuti taga erinevate muusikastiilidega ja mitmesuguste heliseadetega. Tulemusena võib öelda, et DJ Headphone pakub täpselt nii kvaliteetset heli, kui palju need maksavad, ei rohkemat ega vähemat. Bass tundub natuke liiga palju domineerivat, sama kehtib ka keskmiste helide kohta madalate ja kõrgete üle. Tantsumuusika juures pole seda enamasti peaaegu üldse tunda või ei mõju see ebaeeldvalt, roki ja jazz'i juures häirib aga märksa rohkem.

Liim juustes kinni

Peale keskpärase heli jätab ka Canyon'i kõrvaklappide koostekvaliteet soovida – käes tunduvad nad veidike plastised. Lähemal vaatlusel selgub, et ostes, kus kahte klappi ühendava peavõru kumm kohtub plastmassiga, on kerged millimeetripaksused nähtavad liimirandid, mis tõmbavad soliidusele kriipsu peale. Kas see on ainult selle toote iluviga või laialdasem probleem, seda me ei oska

Canyon DJ Headphone CNR-HP2

HIND: 400 KROONI

Müüb: www.ox.ee

Kaabel: 4 m

Sagedus: 20 Hz - 20 kHz

Ühendus: 3,5 ja 6,3 mm kõrvaklapipistikud

Kaal: 358 grammi

öelda.

Kellele siis neid klappe soovitada? Poolprofile diskorile või stuudiokasutuseks, nagu reklaamvoldik uljalt soovitab, neid ei annaks. Kooli klassiõhtul aga võib nendega ju eputada.

[d] MARTIN METS

[HINNANG]

Odavad ja mitte kuigi hea koostekvaliteediga Canyon'i kõrvaklapid ei suuda oma lennukat nime lõpuni välja kanda.

[d] hinne:

Intel kuulutab kõvakettale surma

Eelmise aasta sügisel tõi maailma suurim protsessoritootja Intel turule oma «kõvakettad». Täpsemalt SSD (Solid State Disk – väikmäluketas või pooljuhtketas), milles SATA2-liidesega ning 2,5- või 1,8tollises korpuses elutsevad flash-kiibid.

• Hetkel pakub Intel kolme varianti SSD-sid: X18-M (1,8") ja X25-M (2,5") mahuga 80 GB ning X25-E (2,5") mahuga 32 GB. M-täht viitab sõnale «mainstream» ning need kettad kasutavad MLC (Multi-Level Cell) tehnoloogiat, E-täht tuleb aga sõnast «extreme» ning tehnoloogias on SLC (Single-Level Cell). SLC- ja MLC-tehnoloogiad on esmapilgul üsna sarnased, kuid SLC mahutab ühte elementi 1 biti, MLC aga 2 bitti informatsiooni.

Ketaste eluiga lühike

SSD-kettad on turul juba suhteliselt pikka aega, ent nende levikut piiras ülikõrge hind ja lühike kasutusaeg. Nimelt «kulub» kiipides kasutatava NMOS-tehnoloogia transistoride oksiidikiht kustus- ja kirjutustsükli käigus – SLC eluiga hinnatakse umbes 100 000 tsüklile, MLC oma aga ainult 10 000 tsüklile.

Lugemine elemente ei kahjusta ja kui te kustutate mingi info kettalt, siis kontrollid märgib ruumi vabaks, kuid füüsiliselt ei puutu ta midagi enne, kui tal on sinna vaja uuesti kirjutada. Intel on loonud kvaliteetse algoritmi,

kus infot kirjutatakse pidevalt uutesse elementidesse ning «vanu» ei kasutata varem, kui kogu ketta kõik elemendid on korra kasutuses olnud. Ja siis teist ja kolmandat korda jne.

See lubab ka pakkuda oluliselt pikemat kasutusaega. Kui OEM-tootjad seadsid nõudmise 20 GB kirjutusmahu jaoks päevas ning pakkusid kolmeaastast eluiga,

Kirjutamiskiirusega 250 MB/s lõi Intel tummaks: senine rekord oli 170!

siis Intel lubab koguni 100 GB päevas ja viit aastat.

Meile saabus testi 80 GB X25-M. Intel aga lõi MLC-seadme 250 MB/s kiirusega kõik tummaks, senine rekord oli 170.

Kirjutamiskiirus on madalam – 70 MB/s –, kuid ka see on kiirete tavaketaste klassis. SLC-kettal on lugemiskiirus sama, kirjutuskiirus aga 170 MB/s. Voolumuutus on jõudeolekus 0,06 W, maksimumkoormusel 0,15 W. Ja seade on absoluutselt vaikne, kuna igasugused liikuvad komponendid puuduvad. Võrdluseks

Intel X25-M SSD

HIND: POLE TEADA

Müügil:	pole Eestis müügil
Maht:	80 GB
Liides:	SATA-2
Vahemälu:	16 MB
Voolumuutus (idle/max):	0,06 W / 0,15 W
Flash-kiibi tehnoloogia:	50 nm NAND
Lugemiskiirus:	250 MB/s
Kirjutuskiirus:	70 MB/s
Pöördusaeg:	0,85 ms
MTBF:	1,2 miljonit tundi
Suurus:	2,5 tolli
Kaal:	80 g

näiteks 300 GB Western Digital Velociraptor kõvaketta tehnilised andmed: ülikiire 10 000 rpm pöörlemiskiiruse juures on lugemiskiirus 105,6 MB/s ja kirjutamiskiirus 78,7 MB/s ning energiatarve 4–6 W.

Hinnad langevad, aga on kõrged

SSD sobib sülearvutitesse, ja ka tavamasinate süsteemi- ja programmeerimise kettaks, kui vaid hind oleks taskukohasem. Kasvatav nõudlus langetab ka hindu (ilmumise hetkel maksis 80 GB MLC variant 595 dollarit ja 32 GB SLC 730 dollarit) ning juba on võimalik MLCd saada alates 380 dollarist ja SLCd alates 417 dollarist. Meil Eestis hetkel veel neid hinnakirjadest ei leia.

Kellel raha on, sellele võib soovitada SSD-ketta ostmist. Lauaarvutis võib seda kasutada süsteemikettana, andmelaod olgu ikka suurte tavaliste kõvaketaste peal. Sülearvutiteski on suur lugemiskiirus ning väiksem voolumuutus omal kohal.

[d] VEIKO TAMM

[HINNANG]

Kiire SSD-ketas täis uudet tehnoloogiat, mis lubab pikendada ketta eluiga. Hinnad küll langevad, aga on veel üsna kõrged.

[d] hinne:

Oodates päikeselist suve

Telefonide vabakäeseadmeid on saadaval igas suuruses ja variandis, aga neid, millel on päikeseptareid, pole just eriti palju. Sellise päikeseenergiaal töötava keskkonda säästva ja kasutaja turvalisust tõstva Bluetooth-ühendusega seadme on valmistanud Prestigio.

• Telefonisuuruse ja õhukese vabakäeseadme saab kinnitada auto esiklaasi külge või panna armatuurlaule spetsiaalse aluse peale, mis on karbil kaasas. Parem variant on esimene, sest siis saab päikeseptareid ennast paremini päikeseenergiaal täita. Peale päikeseptareid saab laadida ka veel USB ja sigarisüütaja kaudu, mille mõlema tarbeks on vahendid karbis juhtme ja laadija näol olemas.

Minimalism ruulib ja Prestigio on kelgu peal: seadmel on kolm klahvi, kaks pisikest helitugevuse nuppu külgedel ja üks suur, natuke alla poole vidinastendaalla

haarav vastuvõtuklahv. Kuna esimest korra sai vidin täis laetud läbi USB, siis me päris täpselt aru ei saanudki, kui hästi ja kiiresti päikeseptareid laeb, sest Prestigio lubab sellele ühe laadimisega 500 tundi oote- ja 15 tundi kõneaega, mida me testiaja jooksul täis rääkida ei jõudnudki. Seadmete ühendamine on lihtne ja testikõned õnnestuvad – kõlarist kostuv heli on selge ja suurele nupule vajutades on mugav kõnesid keset autosõidu ajal vastu võtta, lisaks saab kasutada häälvälimist.

Solar Bluetooth Hands Free

HIND: 990 KROONI

Müügil: www.arvutikaubad.ee

Raadius: 10 m

Ühendus: Bluetooth 2.1

Laadimine: USB, päikeseptareid, autolaadija

Mõõtmed: 91 x 51 x 13,3 mm

Kaal: 60 g

[d] hinne:

Halb asi kogu selle toreduse juures on see, et mikrofonile peab siiski väga lähedal olema. Vestluspartnerid kurtsid testikõnede ajal heli halba kvaliteeti ja vaikset häält, nii et autos ei soovitaks mikrofoni suust kaugele panna.

[d] MARTIN METS

Uue aja raadio

Eest raadiojaamad pakuvad umbes kolme erinevat sorti muusikat. Kui sulle ükski neist ei meeldi, oled suures jamas. Kui sul on aga 3000 krooni, oled suurest jamast pääsenud. Logitech Squeezebox Boom toob maailma muusika koju kätte.

• Kui Logitech Slim Devices'i ära ostis, olid paljud juhtmeta muusikasüsteemi Squeezebox fännid mures, mis nüüd saab. Õnneks pole eriti midagi halba juhtunud, küll aga on laiendatud tootevalikut.

Squeezebox Boom on geniaalne toode: väike raadio, mis ühendub üle LANi või WiFi internetti, striimib seal peaaegu kõik milliseid raadiojaamu ning päästab sind kommertsraadiote orjusest. Ei mingeid täistunni uudiseid, ei mingit reklaami, ei mingit lolli juttu, kui sa ei taha. Ning alati mängib just see muusika, mis sulle kõige rohkem meeldib. Boom oskab läbi võrgu ka su arvutiga ühendust võtta ja kui sinna on installitud vastav tarkvara, saad

ka oma muusikakogu nautida.

Peale selle näitab ta ekraanil soovi korral veel RSS-uudiseid, tõmbab *podcast*'e, mängib muusikat su MP3-mängijast ja nii edasi.

Helikvaliteet on hea, üsna pehme ja sõbralik, ning kui bassi maha keerata, pääsevad ka kesksagedused meeldivalt esile. Bass on Boomis üsna palju rõhutatud, kuid vähemalt jätab see mulje suurest helist, mida nii väikesest kastist on muidu raske loota. Oma suuruselt sobib ta kas töölauale, kööki või magamistuppa sind äratama, elutoa jaoks on Boom liiga väike.

Ainus testis esinenud probleem oli see, et Boom kippus lu-

Logitech Squeezebox Boom

HIND: UMBES 3500 KROONI

Müügil: küsi poodidest

Ühendused: WiFi 802.11g, 10/100 LAN, 3,5 mm sisend ja *subwoofer*'i väljund

Failivormingud: MP3, AAC, WMA, Ogg, FLAC, Apple lossless, WMA lossless, WAV, AIFF

[d] hinne:

gude vahetamisel striimi maha viskama, ning siis tuli uuesti puldilt Play vajutada. Võib-olla oli see konkreetse muusikateenuse või meie internetiühenduse probleem, tagantjärele raske kindlaks teha. Muidu aga – viis pluss.

[d] HENRIK ROONEMAA

Lauake, kata end

See valge vidin on üks neist asjadest, mis tundub esialgu liiga totter ja mõttetu, et seda üldse proovidagi. Miks peaksin võtma sülle arvutile lisaks veel mingi kaadervärgi? Ja kas seda peab kaasas kandma või on ta vaid kodus ning kontoris kasutamiseks?

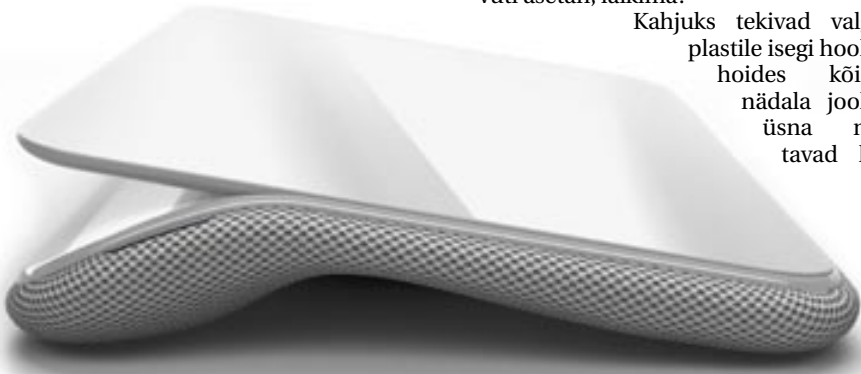
• Erinevalt reklaampildil olevast nägusast neust näen mina selle lauakesega ikka päris nõme välja. Lohutab vaid see, et Comfort Lapdesk on tegelikult palju mõnusam, kui arvata võis.

Siledal alusel püsib arvuti tõesti jahedamana ja käsi saab toetada ka arvuti kõrval. Arvuti ei loksu enam vastu põlvekonti,

Lapdeski polsterlus on tunduvalt põlvesõbralikum kui sülearvuti kõva põhi. Sõltuvalt sellest, kas jalad on üles kõrgemale tõstetud või mitte, saab Lapdeski kasutada ka mõlemat pidi sobiva kaldenurga leidmiseks. Tegelikult päris mugav.

Tõeliselt tobe on aga Lapdeski läikiv plastpind. Miks peaks alus, millele ma arvuti asetan, läikima?

Kahjuks tekivad valgele plastile isegi hoolsalt hoides kõigest nädala jooksul üsna nähtavad kriid-

Logitech'i sülearvutialus
Comfort Lapdesk

HIND: UMBES 500 KROONI

Müügil: küsi arvutipoodidest

[d] hinne:

mud. Samas – sellega ma niikuinii linna peal edvistamas ei käi, nii et pole lugu. Materjal aga oleks ikkagi võinud olla vastupidavam.

Comfort Lapdesk on täpselt selline asi, mis on tore, kui ta olemas on, aga mida ma ise poodi ostma ei tormaks. Mu emale, muide, Lapdesk hullupööra meeldis. Tal ongi varsti sünnipäev tulemas...

[d] SVEN VAHAR

Terava silma ja lombaka jalaga

Videoblogimine ei ole Eestis mingil põhjusel just väga levinud, kuigi kirjasõna teel blogijaid on rohkem kui riigis töötuid. Kui probleem oli veebikaamerate pildi halvas kvaliteedis, siis võib-olla annab pildi teel blogimisele hoogu sisse just see Creative'i veebikaamera.

• Live! Cam Video IM Ultra video pilt on väga hea. Selge ja terav – see kehtib nii pildi kui ka sisseehitatud mikrofoni hiljem väljuva heli kohta.

Ent kohe alguses tabas meid tagasilöök – kopsaka hinnaga kaamera jalg on nõrga haardega ja kaamera jääb kergelt logisema. Kui seda käega puutuda, tundub, et see võib kohe arvuti kaane küljest alla sadada.

Kui lapsevanematel on hirm, kellega nende võsukesed võivad (arvestades viimase aja sündmusi) veebikaamera vahendusel suhelda, siis saavad nad vajadusel kaamera kasutamise koodi alla panna.

Tootega on kaasas tarkvara Live! Central Pre-mium, kus lõbu

alles hakkab pihta.

Kaamerale on näotuvastusfunktsioon, mis omakorda lubab muuta enda näo kuju, hääle tämbrit ja lisada efekte – alustades lihtsamatest valgusfiltritest ja lõpetades sellega, et su nägu muutub reaajas liibahundi lõustaks. Isegi kui pole plaani sellega MSNi eputama minna, siis katsetamisrõõmu jätkub siin tundideks.

Kui varem arvasime, et MSNis teise inimesega rääkides teame, milline ta välja näeb, siis pärast selle

Creative Live! Cam Video IM Ultra

HIND: 1028 KROONI

Müügil: www.zebra.ee

Sensor: 1,3 MP, 4x digitaalne suum

Ühendus: USB

Tarkvara: Windows XP/Vista

[d] hinne:

kaameraga kokkupuutumist ei pruugi me enam selles nii kindlad olla. Live! Cam oleks väga hea veebikaamera, parim, mida meie näinud oleme, kui selle jalg fikseeruks arvuti külge tugevamalt ega jääks ebakindlalt logisema.

[d] MARTIN METS

Amatööri imereelv

Nikoni uus (portree)objektiiv annab amatööridele hea võimaluse oma liistude juurde jääda ning täiskaadrist unistamise edasi lükata, sest APS-C suurusega sensori ees annab see kokku enam-vähem täpselt 50 mm ehk normaalobjektiivi.

● 50 mm valgusjõulised fiksoobjektiivid on fotograafide hulgas läbi aegade kõrges hinnas olnud. Just sellise fookuskaugusega objektiivi vaatenurk on kõige lähemal inimsilma omale.

Lahtine ava on harjumatu

Kui seni on säärase torude eeliseid nautinud üksnes täiskaadriga kaamerate omanikud, siis nüüd saavad peost osa ka DX-formaadis pildistajad. Nikoni uus 35 mm DX objektiiv annab täiskaadri ekvivalendiks 52,5 mm ja nii ongi odavamate kerede (ehk siis kõik alates D40-st kuni

Soovi, et lillepildil oleks terav üksnes tolmukas? Või portreel vaid silmad selged ja nägu pehme?

D300-ni) omanike käsutuses üks hinnatumaid portreeobjektiive.

Kes amatöörkaameratega kaasasolevate komplektobjektiividega harjunud, sellele mõjub nii lahtise avaga pildistamine algul harjumatult, aga kindlasti fantaasiat ergutavalt. Tänu suurele avale saavutatav imeväike teravussügavus võimaldab pal-

Siin on f/1,8 täies elusuurus: teravussügavusega mängimine on lõbus.

ju loomingulisemat lähenemist ja kunstpiltide tegemist.

Soovid, et lillepildil oleks terav üksnes tolmukas? Või et portreel oleks silmad selged ja säravad, aga ülejäänud nägu pehme ning taust suisa sulanud? Pole probleemi, keera aga ava 1,8 peale, teravusta hoolikalt ning vajuta päästikule. Selliseid pilte ei tee ühegi seebikarbi või 5,6-se avaga säästuobjektiiviga, ürita ja õpi, palju tahad.

Nikoni uus hitt

Loomulikult on suur ava asendamatu kehvades valgusoludes pildistamisel. See tähendab, et ISO ei pea enam nii tihti viimase piirini kruttima, ja selle üle on eriti hea meel, kuna DX-formaadi puhul kipub see piir olema eba-meeldivalt madalal.

Muudele headele omadustele lisaks on see objektiiv mõnusalt väike ja kerge, nii et reisile minnes ei pea väga pikalt arutama, kas seda tasub kotti pista või mitte.

Toru hind – orienteerivalt 4500 krooni – on samuti täitsa mõistlik suurusjärgus, eriti kui veel arvestada, et objektiivil on ka teravustamismootor Silent Wave (mis oma nime

igati õigustab).

Ilmselt kujuneb sellest objektiivist Nikoni uus hittkaup. Ja põhjusega.

[d] KRISTJAN KALJUND

AF-S DX Nikkor 35 mm f/1,8 G

HIND: UMBES 3550 KROONI

Müügil: Fotoluks

Fookuskaugus: 35 mm (täiskaadri ekvivalent 52,5 mm)

Maksimaalne ava: f/1,8

Minimaalne ava: f/22

Objektiivi ehitus: 8 elementi 6 grupis

Labade arv: 7

Pildinurk: 44°

Lähim fookuskaugus: 0,3 m

Filtri suurus: 52 mm

Mõõtmed: 70 x 53 mm

Kaal: 200 g

[HINNANG]

Väike ja kerge valgusjõuline objektiiv mõistliku hinnaga – kõlab nagu iga DX kaamera omaniku unistus.

[d] hinne:

Lõbus lastetelefon

Samsungil on telefone igale maitsele. Eelmises numbris oli vaatluse all nende šikk Armani telefon, sedapuhku testime noorematele pereliikmetele mõeldud Wingot. Andsime telefoni mõneks nädalaks kasutada 13aastasele Erikule.

● Sain proovida uut lastetelefoni Wingo. Läksin sellega kohe onu sünnipäevale. Telefoniga sai palju nalja – kõigile meeldisid multifilmiloomakesed, mis hüppasid välja iga ikooni juures. Neid sai valida kolme teema hulgast: koletis, lumememmed ja

ookeanimaailm.

Telefon on hästi väike ja kerge, taskus seda eriti ei tunne. Tagapaneelil on aken, mille taskusse saab panna oma pildikesed. Alumine klaviatuuri osa käib liugklapiga välja, nupud on mugavad. Numbril valimisel ilmuvad ekraanile suured ja selged numbrimärgid; menüüd on samuti hästi nähtavad, lihtsad ja loogilised.

Kaks mängu

Telefonis on kaks lõbusat mängu: Tetris ja Brain Challenge. Tetris on nagu ikka, teine mäng pakub mitmesugust peamurdmist.

Telefonis saab kasutada kuni 8 GB mälukaarti, kuhu mahub palju muusikat ja pilte. Telefon mängib erinevaid helifaile, kõrvaklapid on hea heliga. MP3-mängijat pole seega enam lisaks vaja. Muusikapleieri käivitamiseks on esipaneelil eraldi nupp.

SOS-nupp ja sõnum

Telefoni helid ja helinad on tugevad ja hea kvaliteediga. Diktofon suudab vaikset kõnet salvestada umbes meetri kauguselt. 1,3megapiksline kaamera on klapi all peidus ja üsna hästi kaitstud.

Muuhulgas saab teha häälega videot. Põnev on telefoni sisseehitatud petukõne võimalus, mille kasutamisel hakkab telefon helisema, ilma et keegi tegelikult sisse helistaks.

Hästi asjalik on ka SOS-kõne nupp, mille vajutamisel helistatakse eelnevalt määratud numbrile. Kui neli korda vajutada helitugevuse nuppu, hakkab tööle tugev häiresignaali ja saatetakse SOS-sõnum eelnevalt määratud kuni viiele numbrile. See on väga tänuväärne lapsevanematele, kes

Samsung Wingo S3030

HIND: 2290 KROONI (EMT KLIENDIHIND)

Müügil: EMT

Töösagedus: GSM 900/1800/1900 MHz

Mälu: 15 MB ühismälu, kuni 8 GB microSD tugi

Ekraan: TFT, 65 000 värvitooni, 176 x 220 pikslit

Ooteaeg: 340 tundi, kõneaeg kuni 7 tundi

Kaamera: 1,3 megapiksli

Ühendused: GPRS, Bluetooth, USB

Mõõtmed: 9,5 x 4,5 x 1,8 mm

Kaal: 85 g

saavad teada, kui laps on ohus.

Aku pidas tihedal kasutamisel vastu umbes 5 päeva, lihtsalt seistes tühjenes umbes nädalaga. Hea on see, et akut saab laadida ka USB-pesast.

Tõlge samsunglikult vigane

Mõned puudused on ka. Korpus on nõrgavõitu ja nagiseb. Käest maha kukkudes lendas telefon tükkideks, kaas tuli maha ja aku kukkus välja. Kõik osad jäid siiski terveks ja telefon töötas pärast kokupanemist edasi.

Tore on kasutada eestikeelseid menüüsid, aga tõlkes esineb kohati vigu. Palju nalja sai teisendajaga, milles saab näiteks helitugevuse teisendada kuupmeetritest liitritesse. Ilmselt on inglise keelest valesti tõlgitud sõna *volume*.

Pindala on tõlgitud piirkonnaks ja nii saab teisendada näiteks ruutmeetrid on'ideks, mis tundub olevat seniavastamata piirkond. Asja lähemalt uurides selgus, et ilmselt on aar (ingl *k are*) tõlgitud on'iks. Loodetavasti on need pisivad müügilole joudvas lõppvõersioonis parandatud. [d] ERIK JOLLER KOOS ISAGA

[HINNANG]

Üldmulje on väga hea. Telefon sobib hästi väikestele lastele. SOS-nupp ja petukõne on hädaolukorras abiks.

[d] hinne:

Pildistaja parim sõber

Sülearvutimoes valitsevad ekstreemsused: arvuti peab olema kas väga suur või väga väike. Väikesed sülearvutid olid testis eelmisel kuul, nüüd otsime parimat suurt sülearvutit, aga mitte lihtsalt niisama: me otsime amatöörpiltnikule sobivat arvutit.

• Põhjuseid, miks osta suur sülearvuti, ei ole palju. Üks neist on kindlasti edevus, aga et sõprade ja ka võõraste kadedaid pilke tömmata, peab sülearvuti tõesti hea välja nägema. 17tolline Macbook Pro tekitab kindlasti kadedaid kuulujutte, 17tolline Ordi või HP üldjuhul mitte. Seega, kui edevus on põhjuseks, soeta kas Macbook või miks mitte meie testiski osalenud suure ekraaniga Dell XPS.

Veel üks põhjus suure ekraaniga sülearvuti ostmiseks on mängukihk. Tihtipeale on suurte sülearvutite sees üsna võimsad graafikakiibid, nagu ka meie testis.

Suur ekraan on ilus

Meie aga valisime ja testisime arvuteid seekord hoopis harrastuspiltniku pilgu läbi. Kuna paljude jaoks on mugavam osta lauaarvuti ja suure kuvari asemel koju hoopis sülearvuti, siis avastavad mitmedki fotohuvilised ühel hetkel, et varem lauaarvutiga tehtud pilditöötlust tuleb hakata tegema hoopis sülearvutil.

Hea, kui see turgatab pähe enne sülearvuti ostmist, sest siis saab juba ostmisel arvestada fototöötamiseks vajalikke kriteeriumeid.

Esiteks on peaaegu kohustuslik 17tolline ekraan ning mida suurem on selle eraldusvõime, seda parem.

Teiseks, mida rohkem mälu ja mida kiirem kõvaketas, seda parem. Kõvakettaruumi saab alati väliste kõvaketastega juurde tekitada, ent aeglane kõvaketas tapab suurema kõvakettasaalimise puhul kogu tööisu.

Kolmandaks peaks protsessor olema piisava jõudlusega, sest niipea, kui on tarvis töötada suurte failidega, millel mitu pildikihti, tõmmatakse ka kõige võimsamal protsessoril hing kinni.

Ainus, mida pilditöötusarvutil tarvis pole, on suur 3D-jõudlus. Ka integreeritud graafikakaart suudab pilditöötuseks vajalikul hulgal piksleid ekraanil liigutada ning 3D-jõudlusest on mõningal määral kasu ainult Photoshop CS4 omanikel.

Kõik arvutid on võimsad

Niisiis võtsime seekord testitavate arvutite hindamisel aluseks eelkõige sobivuse amatöörfotograafi tööalale, kuid arvestasime ka muidugi sellega, et ostetavat arvutit hakatakse kodus igapäevaselt kasutama.

Tavapärastest tähtsamad olid selles testis ekraani eraldusvõime ning värvide

Võtsime testitavate arvutite hindamisel aluseks sobivuse fototöötamiseks

korrektsus, kuid igapäevaelu arvestades pidasime oluliseks ka graafikakiibi võimsust, kõvaketta suurust, arvuti üldist kasutusmugavust ja muud säärast.

Hea uudis on see, et amatööri jaoks piisava jõudlusega on pea kõik testitud 17tollised sülearvutid. Halb uudis on aga see, et vaikeseades ei kõlba ühegi sülearvuti ekraan pilditöötamiseks. Probleemiks on värvinihked, mida eraldiseisva kuvari puhul saab hädapärast veidi ka ise käsitsi korrigeerida, kuid sülearvuti ekraani puhul sellised võimalused puuduvad.

Seepärast tuleb pilditöötlushuvilisel oma sülearvuti ekraani jaoks kindlasti luua riistvaralise kalibraatori abil värvi-

profiil. See aga tähendab paari tuhande kroonist lisaväljaminekut või käiku sõbra juurde või laborisse, kus vastavat teenust pakutakse.

Kõigil testitud arvuteil vajas kalibreerimisel kõige enam õgvendamist sinine värvikanal, mis väljendus liigkülmas pildis ja neutraalsete toonide sinakas-lillakas varjundis. Kui arvutit igapäevaselt kasutada, siis harjub sellega kiiresti ära pilditöötamiseks ekraan siis ikkagi ei sobi.

Hoiatav näide

Niisama netis surfates ja Flickrist või Nagist teiste tehtud pilte vaadates värvinihet ei tunneta, aga enda tehtud piltide töötlemisel võib kalibreerimata ekraani taga pildid tegelikult tuksi keerata ning see võib selguda alles mõne teise arvuti taga vaadates või välja printides.

Sageli jätavad kõrgele keeratud heledus ja kontrastus mulje heast pildist, aga nagu HP Pavilioni hoiataval näitel näha võisime, on see petlik.

 SVEN VAHAR, HENRIK ROONEMAA

KUIDAS TESTISIME

- Üldine kiirus: kasutasime PCMark 05 testi
- Graafika: 3DMark 03 ja 3DMark 06
- Photoshop: fototöötuse kiirust mõttsime DH testiga (www.driverheaven.net/photoshop.php)

HP Compaq 6830s

• Kui tavaliselt on [digi] testides hästi esinenud HP Pavilion-seeria arvutid, siis sel korral kättis meie tähelepanu hoopis veidi odavamast klassist Compaqi mudel. Niipea, kui musta ja mittemidagiütleva korpusega arvuti karbist välja tuli, tundus see kohe sümpaatne.

Ei mingeid läikivaid tulesid, ei mingeid lisapuppe ega -funktsioone, ainult ekraan, klaviatuur ja, nagu hiljem selgus, üsna võimas sisu.

Compaqi ostja peab täpselt teadma, mille peale ta välja läheb, ning just seetõttu andsimegi sellele arvutile MLI ees esikoha, kuigi otsustamine ei läinud kergelt.

Nagu öeldud, Compaq on väga tavaline arvuti. Mälu on 2 GB, konkurentidel ikka 3-4 GB. Puudub HDMI, mistõttu on seda arvutit raske teleriga ühendada. Ekraani eraldusvõime on madalavõitu.

Sellest hoolimata leidsime, et kui peaks

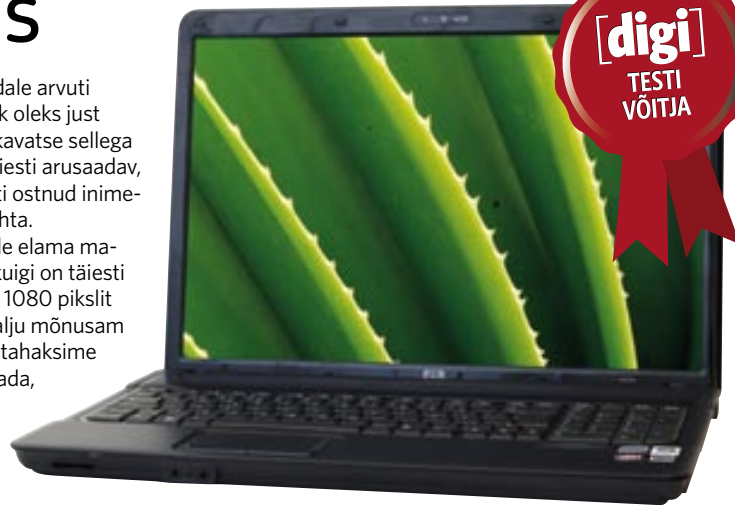
Compaq võlus toimetuse liikmeid hoobilt mati ekraani ja tagasihoidliku, kuid asjaliku olekuga

testitavate seast endale arvuti ostma, siis meie valik oleks just HP Compaq. Me ei kavatse sellega mängida, kuigi on täiesti arusaadav, et 17tollise sülearvuti ostnud inime- ne võib seda teha tahta.

Me oleme nõus üle elama madala eraldusvõime, kuigi on täiesti mõistetav, et 1920 x 1080 pikslit on suurel ekraanil palju mõnusam kui 1440 x 900. Me tahaksime arvutit lihtsalt kasutada, aga mitte sellega eputada, kuigi on täiesti mõistetav, et paljud inimesed tahavad arvutiga endale tähelepanu tõmmata.

Compaq on vaikne, võimas (Photoshoptestides Ordi järel teine koht), hea klaviatuuri- ga, hea ekraaniga.

Kalibreerimata ekraani toonid on külmad, halltoonid veidi sinakad, ent üleminekud on rahulikud, ei ole nii järsud kui läikekraaniga konkurentidel. Kalibreerides saab liigsinistest külmadest toonidest lahti ja kuigi halli heledamasse otsa jääb õige sutsuke violetset, on tulemus väga hea.

[HINNANG]

Ilus, tagasihoidlik, odav, aga samas väga kiire arvuti. Toimetuse vaieldamatu lemmik.

[d] hinne:

ML N790v

• ML Arvutite mudel osutus seekordseks teise koha omanikuks ning seda mõneti üllatuslikult. Kui testi alguses sättisime kõik arvutid pikale lauale kõrvuti, ei paistnud see tagasihoidlikus mustas korpuses arvuti millegi poolest silma, testi lõpuks aga selgus, et hinna-võimsuse-võimaluste suhte poolest on tegemist ühe paremini õnnestunud mudeliga testis.

Välimuse kallal võiks iriseda küll. Kui esimesele kohale tulnud HP Compaqi must ja ilmetu korpus on stiilne ning sisendab asjalikkust ja lihtsust, siis ML Arvutite must ja ilmetu korpus sisendab ainult odavust. Keegi ei arva selle arvuti kasutajat vaadates, et ta on asjalik inimene, kes teeb arvutiga asjalikke asju. Pigem jätab selle arvuti kasutaja mulje, et ta on raha kokku kraapides suutnud osta suure, aga odava arvuti. Väline kest on tihti petlik, aga siiski oluline, midagi pole parata.

Numbrid õnneks päästavad MLI ja enamgi

Kuldne keskmine, parim valik, kui tahad sülearvutiga ka mängida

veel - upitavad lausa etteotsa. Võimsuse poolest on ML Ordi järel teisel kohal, küll Ordist väga kaugel, aga hind on ka poole odavam.

Arvuti küljes olevad eSATA- ja HDMI-liidesed annavad tunnistust siiski kaasaegsest sisust, sama kinnitab pilk konfiguratsioonitabelisse.

Värvid on konkurentidega võrreldes vaikesaadetes kõige neutraalsemad, otsest nähtavat vinet või lisatonaalsust ei paista, pigem on värvid veidi soojemad, samas kui kõigil teistel veidi külmemad. Ka pole MLI ekraan nii hele kui näiteks Fujitsu Siemensil või HP Pavilionil ja seegi aitab kaasa tasakaalustatud värvide kuvamisele. Kalibreerimine ajas värvid paika ja nagu arvata oligi, ei olnud erinevus enne ja pärast kalibreerimist nii suur kui mõnedel teistel. Sellegipoolest tasub ka seda ekraani kindlasti kalibreerida, kui on soovi fototõtlust teha.

Veidi üllatav on aga see, et Photoshoptestides esineb ML Arvutite mudel üsna nõrgalt, jäädes lausa viimaste sekka.

[HINNANG]

Kiire ja võimsa graafikakiibiga arvuti, mis teeb ära kõik, mis vaja. Ekraan sobib fototööks hädapärast ka calibreerimata.

[d] hinne:

Ordi Enduro 9570RB

● Ordi arvuti on testi kõige võimsam ja ka kõige kallim: maksab ligi 27 000 krooni. Loomulikult pole mingit kahtlust, et kõik numbrilised testid võitis just Ordi, välja arvatud akutest, esinedes selles siiski üllatuslikult väga tugevalt. Kui sellise arvuti aku peab koormuse all vastu üle pooleteise tunni, tuleb ju tõdeda, et tegemist on hea saavutusega.

Meile meeldis Ordi puhul kõige rohkem see, et tegemist on väga ausa arvutiga: kallis, aga saad oma raha eest täpselt seda, mida lubatakse. Ühtegi krooni pole kulutatud mõttetutele kelladele-viledele, ainult ümber

Ülivõimas, aga muidugi ka väga kallis sülearvuti. Samas on kaup aus: saad täpselt seda, mille eest maksad, ning üleliia norida pole Ordi juures millegi kallal

corpuse jooksev oranžikas triip annab märku, et selle arvuti sisemuses peitub midagi erilist. BMW M5 näeb samuti enam-vähem samasugune välja kui tavaline 5. seeria auto, ainult mõned detailid vihjavad tegelikule loomusele.

Kogu see võimsus toob muidugi kaasa ka probleeme. Käsi Ordi corpusele asetades on jahutuse (ja ilmselt ka kõvaketta) vibratsioon selgelt tunda ja arvutiga töötades ka kuulda – Ordi arvuti lärmab päris korralikult.

Arvuti toiteplokk on pea sama suur ja raske kui mõni väiksem sülearvuti, nii et masina kaasastamisel tuleb ka sellega arvestada.

Ordi oli testis ainus DVI-väljundiga arvuti ja see on argument neile, kes tahaksid sülearvutit aeg-ajalt oma töökuvari külge ühendada. PgUp- ja PgDn- ning Home- ja End-klahve saab vajutada läbi Fn-klahvi. Nagu enamusel testiarvutitel, on ka Ordi ekraan vaikehääletuses sinakasroheline, aga kalibreerimisega saab värvid paika.

[HINNANG]

Testi kõige kiirem, aga ka kõige kallim arvuti. Aus kaup: saad seda, mille eest maksad.

[d] hinne:

Acer Aspire 6930g

● Aceri arvuti on täielik HP Compaq'i vastand, aga siiski omal moel sümboolne. Kui Compaq'i puhul võlus meid väline pretensioonitus, siis Acer on väga pilkupüüdev: läikiv (ka klaviatuur läigib!), pidevalt põlevate siniste tuled ja puutetundlike nuppudega. Keda see ei häiri, võib edasi lugeda.

Aspire on Delli kõrval testi teine Full HD ehk 1920 x 1080 eraldusvõimega arvuti ning ekraani külgede suhe on mitte tavapärase 16 : 10, vaid 16 : 9. Seega on tegu tavalisest sülearvutist madalama arvutiga, mida on kotis kindlasti mugavam kaasas kanda.

Konfiguratsioon on eeskujulik ning hind seda arvestades mõistlik, suuri vigu ega eba-

Igatpidi läikiv ja vilkuv ehk pikapeale vast tüütaks muutuv, aga konfiguratsioon on hea ning Full HD ekraan on lausa omaette ostuargument

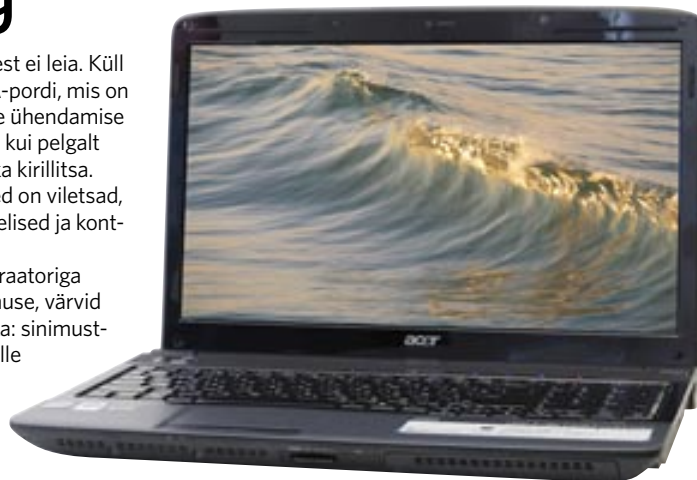
mugavusi arvuti juurest ei leia. Küll aga leiab USB/eSATA-pordi, mis on välise kõvaketta külge ühendamise suhtes kindlasti etem kui pelgalt USB. Klaviatuuril on ka kirillitsa.

Ekraani vaikeseaded on viletsad, toonid on sinakasrohelised ja kontrastsus on laes.

Ka siin annab kalibraatoriga ülekäimine hea tulemuse, värvid lähivad piisavalt paika: sinimustvalgest pildist saab jälle mustvalge.

Aspire on hea keskmine arvuti: mõnes suhtes on see piisavalt võimas ka mänguritele (graafika eest hoolitseb NVIDIA 9600 M GT), peal on kõik vajalikud ühendused, suur kõvaketas, pärast kalibreerimist sobib ekraan enam-vähem ka amatöörfotograafidele, 16 : 9 külgede suhe on hea filmi vaatamiseks ning kuju on selline, et seda on võimalik isegi kaasas kanda ja kohvikus kasutada.

Aceri ostja ei pea kindlasti kahetsema, kui gi kogu arvutiga kaasatulev *bling* võib hakata lõpuks ära tüütama.

[HINNANG]

Väga edeva välumusega, ent ka sisu on tasemel: palju graafikajõudlust, suur kõvaketas.

[d] hinne:

Toshiba Satellite L350

• Juba välimuse järgi tundub Toshiba olevat testi kõige odavam arvuti ja nii ongi – vähem kui 12 000 krooni eest saab tänapäeval 17tolise ekraaniga sülearvuti, see on uskumatu.

Toshiba arvutiga seoses tuleb aga avaldada erakordset nõrdimust ja suurt protesti selle osas, kuidas nad oma kliente kohtlevad. Toshiba taustapildile Windowsi töölauale on kirjutatud suurelt «Leading Innovation», mis on aga täielik jamps.

Nimelt on Toshiba arvuti kõriauguni te-

Testi kõige odavam arvuti, mis on silmini täis saastavat, mõttetut, vastikut lisatarkvara. Arvuti ise on aga meeldiv, kui puhas Windows installida, saab Toshiba asja ning vähesse raha eest hea arvuti

hase poolt täis installitud igasugust saastarkvara, alates reklaamikoonidest töölaual ja lõpetades aeglase, ebavajalike, kasutajat segavate ning mõttetute programmidega, mis peaksid vist olema innovaatilised ning tegema arvuti kasutamist mugavamaks. Toshiba arvuti võib osta küll, aga enne kasutamist tuleb peale installida igasugu saastvarast puhas Windows.

Nii, sellega oleme nüüd ühel pool, edasi saame rääkida arvutist endast. Tegemist on üsna ausa säästuarvutiga, mis testitulemustes ei üllata ei positiivselt ega negatiivselt.

Ka Toshiba ekraani kimbutab sama häda mis Pavilioni, nimelt lõigatakse ekraanil heledad toonid veidi liiga järsult ära, aga asi pole siiski nii hull kui HP-l.

Ekraan on Toshiba väga erk, jättes jällegi mulje ilusatest puhastest värvidest, ent kalibreerimine näitab siiski, et iga värvikanalit on vaja veidi timmida. Lõpptulemus on siiski päris hea ja pilte kannatab vaadata küll.

[HINNANG]

Aus säästuarvuti ja üsna meeldiv, ainult mõtetu lisatarkvara paneb vihastama. Kui ostad, installi puhas Windows.

[d] hinne:

FS Amilo Xa 3530

• Ainus valge sülearvuti mõjub teiste seas värskelt ja uudisena, disaini poolest on tegemist väga sümpaatse arvutiga. Kaasas on kaugjuhtimispult Windows Media Playeri juhtimiseks.

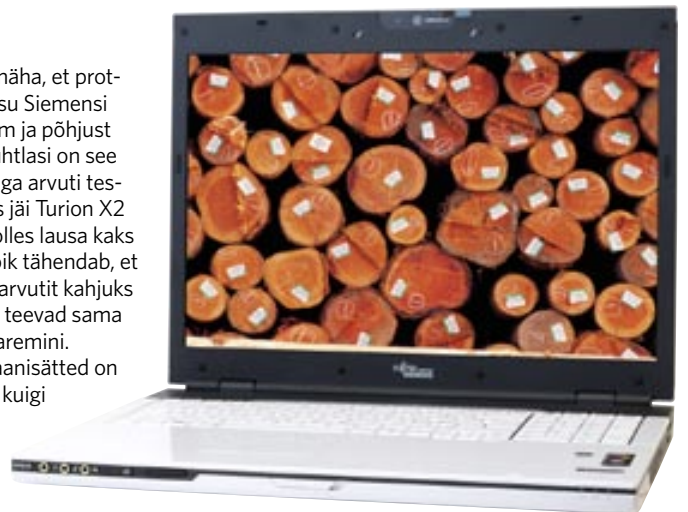
Arvutis on kaks graafikakiipi, mille vahel saab lülitada klaviatuuri kohal oleva nupuga. See tähendab, et kui on vaja rohkem 3D-võimsust, saab arvuti lülitada võimsamale režiimile, ja kui jällegi vaja rohkem akut säästa ning ainult lihtsamaid asju teha, kõlbab ka aeglasem graafikakiip hästi.

Omapärane ja vastuoluline arvuti: disain on kena, sees on kaks graafikakiipi, liideseid on piisavalt. Samas, ainus AMD protsessoriga arvuti ning Photoshopi-testis tähendas see suurt põrumist

Testitulemustest on näha, et protsessori poolest on Fujitsu Siemensi arvuti testi kõige nõrgem ja põhjust tuleb otsida faktist, et ühtlasi on see ainus AMD protsessoriga arvuti testis. Photoshopi-testides jäi Turion X2 Intelitele pidevalt alla, olles lausa kaks korda aeglasem. See kõik tähendab, et fotohuvilisele me seda arvutit kahjuks soovitada ei saa, teised teevad sama hinna eest rohkem ja paremini.

Fujitsu Siemensi ekraanisätted on vaikimisi üsna viletsad: kuigi pilt on ere ja selge ning valge on ilus valge, mitte kreemikas ega määrdunud, pole tooniüleminekud sugugi ühtlased. Ekraan hoiab tumedat liiga kaua kinni, mustast üleminek venib pikemaks ja üleminek heledast valgele toimub jällegi liiga järsult.

Kontoritöök on vaikeseaded head, sest teksti- ja tabeltöötluse juures torkaks mittevalge valge väga hästi silma, aga pilditöötluse tarvis on vaja kindlasti ekraani kalibreerida. Kalibreerimine õnnestub hästi ja tulemusega võib rahule jääda.

[HINNANG]

Sümpaatne, aga kahjuks teistest palju aeglasema protsessoriga arvuti, mistõttu karmiks fototöötluseks ei soovita.

[d] hinne:

HP Pavilion dv7

● Üleni hõbedase klaviatuuri ja seda ümbritseva paneeliga sülearvuti meenutab veidi suurt konservikarpi, tõsi, ilma teravate servadeta. Pavilion saab suveräänselt kleepsukunni tiitli – randmetoel on kokku 7 klepsu.

Tegemist on väga kiire arvutiga, ilmselt mängib siin rolli hea konfiguratsioon ning Centrino 2 platvorm. Arvutis on sees lausa kaks kõvaketast, klaviatuur on HP-likult väga kõrgel tasemel ning koostekvaliteet jätab hea mulje.

Probleeme on siiski palju, kõige valusam neist on seotud ekraaniga. Esiteks võdiseb see jubedalt. Piisab vaid sellest, et käed korpusele asetada, ja juba hakkab ekraan talle-sabana värisema. Trükkides hüppavad tähed silme ees kogu aeg üles-alla ja kümne minuti möödudes on peavalu garanteeritud.

Ekraani vaikeseaded on nii kohutavad, et

Konfiguratsioon on eeskujulik: kaks kõvaketast, Blu-ray-mängija, aga kvaliteet jätab soovida

olime sunnitud kontrollima, kas 32bitine värvisügavus on ikka sisse lülitatud. Probleem selles, et viimased õrnamad üleminekud heledatest toonidest valgele on puudu ja nende asemel on praktiliselt üks suur valge laik.

Täiesti korralikult säritatud foto näib sel ekraanil olevat valgest otsast jõhkralt ära põlenud, kuigi tegelikult nii pole. Kalibraatoriga loodud värvi profiil muudab pilti väga palju – kui kõigil teistel arvutitel on paigast peamiselt sinine värvikanal ja roheline ning punane vähem, siis Pavilionil on kõik paigast.

Puuduvad üleminekuastmed saab uue värvi profiiliga küll tagasi, aga kahjuks moonduvad heledas otsas nüüd nähtavale ilmunud värvid ebamääraseks kreemjaks, heledama tooni ja valge vahel istub lihtsalt üks muna-pudruvärviba.

HP Pavilion dv7 on muidu kena ja tore arvuti, aga fototötluseks ei saa seda küll kuidagi soovitada.

[HINNANG]

Väga hea konfiguratsiooniga arvuti, aga alt veab ekraan, mis väriseb puudutamatagi ning millel värve paika ei saagi.

[d] hinne:

Dell Studio XPS 1640

● Ekraani külgede suhe 16 : 9 on meeldiv ning 16tollise ekraaniga arvuti on teistest tunduvalt kompaktsem. Nagu Aceritki on ka Delli kindlasti meeldivam kaasas kanda kui teisi selles testis osalenud arvuteid.

Dell on ka ilma igasuguse kahtluseta kõige edevam arvuti: ainus, mille puhul me julgeme kasutada sõna disain. Välimus on isegi kergelt macilik (kandilised klahvid!), igatahes väga moodne ja tõesti ilus. Näotuvastustarkvara võimaldab Windowsisse sisse logida ka ilma paroolita. See on ülimalt mugav, nagu me kogesime.

Aga aitab sellest. Mingi põhjus ju peab olema, miks on see arvuti meie testis viimasel kohal.

Randmetugi kuumeneb ebameeldivalt isegi jõeolekus. Taha kallutatud ekraani ülaserava vahelt paistab taustavalgustus triibuna läbi ja juba see välistab suuremad pilditötlustööd.

Ekraani värvid ei ole selged, ekraani kataks

Selle arvutiga pole pildistajal midagi teha, küll aga sobib ta šikki kohvikusse

nagu õrn värviline vine ning veidi küljelt vaadates on näha eri toonaalsuses alad, mis on lainetena üle ekraani jagunenud. Ja seda kõike arvutil, mis maksab ligi 24 000 krooni!

Värvid on Dellil üliintensiivsed, tugev punane ja helekollane lähivad peaaegu neoniks kätte.

Ometi on näha üleminekud, mis kipuvad taolistel puhkudel reeglina kaduma minema. Saladus selgub pärast kalibreerimist – Delli ekraani värvilatus on graafiku järgi otsustades rohelise ja punase osas suurem kui teistel.

Ometi ei saa kalibreerimisega lahti kõikidest kiiksudest: kontrastsus ja intensiivsus püsivad, ning kuigi hall on nüüd enamjaolt hall, mitte sinine, kaovad heledamasse osasse jäänud punane ja roheline varjund ning viimased toonid enne valget liiga järsult.

Väga raske on valida – kas suur värvilatus kaalub üles kiirelt ära kukkuvad heledad toonid?

[HINNANG]

Ilusa välimusega arvuti, aga ekraani värvid on nii paigast ära, et fototötlust parem mitte üritadagi.

[d] hinne:

SUUR TEST

	HP Compaq 6830s	ML N790v	Ordii Enduro 9570RB Super	Acer Aspire 6930g	Toshiba Satellite L350-16U	Fujitsu Siemens Amilo Xa 3530	HP Pavilion dv7 1090en	Dell Studio XPS 1640
Protsessor	Intel Core 2 Duo P8400	Intel Core 2 Duo T6400 2.0 GHz	Intel Core 2 Duo T9550	Intel Core 2 Duo T6400 2.0 GHz	Intel Core 2 Duo T5800 2 GHz	AMD Turion X2 RM-72 2,1 GHz	Intel Core 2 Duo P8400 2,26 GHz	Intel Core 2 Duo P8400 (2,26GHz 3MB)
Kõvaketas	250 GB	500 GB	320 GB	500 GB	250 GB	320 GB	2 x 320 GB	250 GB
Mälu	2 GB	4 GB	4 GB DDR3	4 GB	3 GB	4 Gb	4 GB	4 GB DDR3
Ekraan	17 tolli 1440x900	17 tolli 1680 x 1050	17 tolli 1680x1050	16 tolli 1920 x 1080	17 tolli 1440 x 900	17 tolli 1440 x 900	17 tolli 1440 x 900	16 tolli 1920x1080
Graafikakaart	ATI Mobility Radeon™ HD 3430	nVidia GeForce 9600M GT	NVIDIA GeForce9800M GT	nVidia GeForce 9600M GT	Intel GMA 4500	ATI Radeon HD 3200/3650	nVidia GeForce 9600M GT	Radeon HD 3670
Operatsioonisüsteem	Windows Vista Business	Windows Vista Home Premium	Windows Vista Home Premium	Windows Vista Home Premium	Windows Vista Home Premium	Windows Vista Home Premium	Windows Vista Home Premium	Windows Vista Home Premium
Klaviatuur	skandinaavia	eesti	eesti	US / kirillitsa	US	eesti	US	skandinaavia
WiFi / Bluetooth	abgn	abgn / jah	abg / jah	abg / ei	agn / ei	abgn / jah	abgn / jah	bg / jah
USB	4 x USB	3 x USB, 1 x USB/eSATA	3 x USB, 1 x USB/eSATA	3 x USB, eSATA	3 x USB	3 x USB, 1 x USB/eSATA	3 x USB, 1 x USB/eSATA	2 x USB, 1 x USB/eSATA
Videoväljundid	analoog-VGA	analoog-VGA, HDMI	DVI, HDMI	analoog-VGA, HDMI	analoog-VGA	analoog-VGA, HDMI	analoog-VGA, HDMI	analoog-VGA, HDMI, DisplayPort
DVD-kirjuti	jah	jah (ka Blu-ray-lugeja)	jah	jah	jah	jah	jah (ka Blu-ray-lugeja)	jah, sahtlita
Muud	LAN, modem, kõrvaklapipesa, mikrofonisend, ExpressCard	LAN, modem, kõrvaklapipesa, mikrofonisend, FireWire, Express-Card	LAN, modem, ExpressCard, kõrvaklapipesa, mikrofonisend, FireWire, teleantenni sisend, sõrmejäljelugeja	LAN, modem, ExpressCard, kõrvaklapipesa, mikrofonisend, mälukaardilugeja, subwoofer	LAN, modem, ExpressCard, kõrvaklapipesa, mikrofonisend	LAN, modem, ExpressCard, kõrvaklapipesa, mikrofonisend, mälukaardipesa (XD), FireWire, kaasas kaugjuhtimispult	LAN, ExpressCard, 2 x kõrvaklapipesa, mikrofonisend, FireWire, sõrmejäljelugeja, subwoofer	LAN, ExpressCard, 2 x kõrvaklapipesa, mikrofonisend, FireWire, mälukaar-dilugeja
Mõõtmed	39,6 x 28,5 x 3,2 cm	39,5 x 27,8 x 4 cm	397 x 280,5 x 25,6/45,6 mm	38,5 x 27,5 x 4,3 cm	39,8 x 29,2 x 4,3 cm	39,8 x 29,5 x 4,4 cm	39,6 x 28,5 x 4,5 cm	38,5 x 2,4-3,4 x 25,5 cm
Kaal	2,95 kg	3,2 kg	4,2 kg	3,4 kg	3,15 kg	3,6 kg	3,5 kg	2,2 kg
PCmark								
3DMark 03	3742	16517	30461	12238	2233	10684	12615	12425
3DMark 06	1721	5067	9381	3947	891	4214		4264
PCMark 05	4856	5483	7384	5135	-	4432		5776
Protsessor	5710	5024	6813	4806	4985	3904	5809	4967
Mälu	4873	4316	5499	4209	4097	2569	4981	4668
Graafikakaart	2928	6960	12492	5637	2120	6016		7022
Kõvaketas	4535	4423	5344	5208	4133	4555		4822
Akutest	01:50:00	01:17:00	01:36:00	01:29:00	01:14:00	01:09:00	01:51:00	01:06:00
DH PS Bench 3 (aeg sekundites)								
Texturiser	2	3,2	1,8	3,6	2,90	5,9	2,6	3
CMYK conversion	2,5	3	2,1	3,4	3,20	4,8	3	2,3
RGB conversion	3	3,6	2,5	4,7	4,30	6	3	3,8
Ink outlines	24,3	28,1	21	28,6	27,70	41,9	25,1	26,7
Dust and scratches	3,6	4,7	3,3	5,8	4,10	5,8	3,9	4,6
Watercolor	24	28,8	20,9	28,3	27,90	42,1	25,3	26,3
Texturizer	1,9	2,3	1,9	3,5	2,10	5,8	2,5	2,7
Stained glass	14,3	16,9	12,6	17	17,10	37,6	14,9	15,9
Lighting effects	3,6	4,1	3,2	4,5	4,50	5,6	4,2	4,6
Mosaic tiles	14,4	17,5	13,2	18,4	18,70	34,6	15,1	16,5
Extrude	113,5	133,5	98,7	134	130,30	218,2	114,8	123,1
mart blur5	65,1	75,2	54,6	76	75,80	136,1	65,9	70,4
Underpainting	27,4	32,6	24,1	33,1	31,80	54,7	27,9	30,1
Palette knife	21	25,7	18,5	25	24,50	48,4	21,5	23,2
Sponge	32,4	38,6	28,2	38,3	37,70	54,3	33,7	35,4
Kokku (väiksem on parem)	353	417,8	306,6	424,2	412,6	701,8	363,4	388,6
Kokkuvõte								
Hind	13 800 krooni	15 250 krooni	26 900 krooni	umbes 14 000 krooni	11 900 krooni	13 990 krooni	umbes 22 000 krooni	23 990 krooni
Müügil	küsi poodidest	Enter	Ordi	küsi poodidest	Datagate	küsi poodidest	küsi poodidest	IT Grupp
Hinne	4,5	4,5	4	4	3,5	3,5	2,5	2,5
Koht	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

[digi] ütleb:

• Võib ju öelda, et [digi] puhul üllatuslikult ei võitnud seda testi HP Pavilion, aga see on HP enda süü. Küll aga sai HP võidu ikkagi kätte, seekord Compaq-seeria arvutiga, mis hoolimata veidi nõrgemast konfiguratsioonist näitas testides imelisi aegu ning võlus meid lihtsusega.

Endiselt on heas löögihoos Eesti arvutitootjad, pakkudes hea hinnaga kas kuldset keskteed (ML Arvutid) või tippklassi konfiguratsiooni (Ordi).

Kui meie toimetus peaks nende arvutite hulgast mõne valima, võtaksime kõhklematult HP Compaq, kuid anname endale aru, et läheme teadlikult välja nõrgema konfiguratsiooni peale.

Keskmise kasutaja jaoks on hea valik ML Arvutite mudel, kus sees ka võimas graafikakiip ning küljes tänapäevased ühendused nagu HDMI. Kes aga ihkab tohutut võimsust, ostku Ordi, mis tegi kõigis testides teistele pika puuga ära, aga võimsusel on ka oma hind: ligi 27 000 krooni.

[TULEMUSED]

1

HP Compaq 6830s

Mõnusa, tagasihoidliku ja asjaliku välimusega arvuti, kus pinna all peidus palju võimsust.

2

ML N790v

Kuldne kesktee: hea hind, hea konfiguratsioon ning fototöötuseks sobiv ekraan.

3

Ordi Enduro 9570RB Super

Kallis, aga see-eest ka väga võimas arvuti. Kui sul on vaja toorest jõudu, siis on Ordi ideaalne valik.

VIPRE™

ANTIVIRUS + ANTISPYWARE

Sunbelt Software

MIKS VALIDA JUST VIPRE?

Hea hind!

Tagab arvuti kiire töö

1 litsents kõigile sinu koduarvutitele

Vaheta oma vana antivirus uue kõrgelt arendatud järgmise generatsiooni VIPRE Antivirus + Antispyware. Ühine tuhandete rahulolevate klientidega ning säästa oma arvutit ja raha!

Küsi toodet

Brainella, OÜ
Joala 5-4, 20605, Narva
Telephone: +3723568333
E-mail: info@brain.ee
www.brain.ee

Invest Trading OÜ
Õuna 8, 48105, Põltsamaa
Telephone: +3725227595
E-mail: info@arvuti24.eu
www.arvuti24.eu

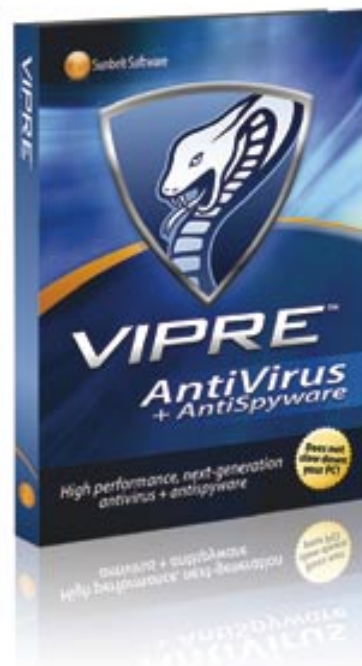
SysOp, OÜ
Kaste 5, Tallinn
Telephone: +3725027620
E-mail: simm@sysop.ee
www.sysop.ee

ATF Arvutisalong
Õismäe tee 57a, Tallinn
Telephone: +3726571567
Fax: +3726831901
E-mail: tellimus@atf.ee

Virtual office, OÜ
Merivaljatee 1, Tallinn
Telephone: +3725013382
E-mail: info@virtualoffice.ee
www.virtualoffice.ee

Condor, OÜ
Kreutzwaldi 38, 65609, Võru
Telephone: +3727822789
E-mail: condoroy@condoroy.ee
www.condoroy.ee

Datagate
Vana-Louna 19, 10134, Tallinn
Telephone: +3726129400
Fax: +3726311194
E-mail: info@datagate.ee

www.sunbeltsoftware.eu

Prindi kodus plakat

Digikaamerate müük kasvab jätkuvalt ja üha rohkem on neid, kes tahaksid oma pildid ise kodus välja printida, mitte usaldada seda suvalise fotolabori hoolde. Ilusate piltide printimiseks on aga vaja head fotoprinterit.

• Kes on korra kuskil edumeelses kontoris või tuttava juures kodus oma pilte korraliku fotoprinteriga õigele fotopaberile välja printinud, sel on tõenäoliselt hammas verel ja silm isikliku fotoprinteri peale juba seatud. Valida on mitmete vahel, alates väikesest, vaid 10 x 15 cm pilte tegevast printerist kuni A3+ (32,9 x 48,3 cm) suuruseni välja. Vähegi suurema huvi puhul tasub väiksem formaat vahele jätta ja muretseda endale kohe juba vähemalt A3 printer.

Hind mõjutab

Plaanisime A3 ja A3+ fotoprinterite testi teha juba mõne aja eest, ent lugupeetud maaletoojatel ja edasimüüjatel ei olnud lihtsalt soovitud mudelid meile anda. Ka sellesse testi pidid tulema tegelikult hoopis teised HP ja Epsoni mudelid, kuid viimasel hetkel selgus, et neid siiski Eestis pole, seega sattusid testi üsnagi erineva hinnaklassi printerid.

HP on meie käest varem juba läbi käinud ja tookord me seda kiitsime. Nüüd pelgasime enne testi veidi, et see jääb konkurentide uuematele mudelitele alla.

Nii ei läinud ja tegelikult tundub, et

praegu müügil olevad fotoprinterid on saavutanud sellise taseme, mille puhul hakkab otsustamist mõjutama mitte enam pildikvaliteet, vaid printerite hind, lisavõimalused ja miks ka mitte kaubamärgitruudus, usaldus juba teiste toodete kaudu tuttavaks saanud firma vastu.

Korralik pole huvitav

Harva on mõni võrdlus tekitanud meil isekeskis nii palju arutelu kui käesolev fotoprinterite test. Üks asi on võrrelda kunstlikult koostatud testpilte, mis näitavad kätte printerite tugevad ja nõrgad küljed, aga hoopis teine asi on hinnata väljaprintitud fotosid, kui sa enam ise ka ei mäleta, kui punane oli too päikeseloo-

Väga raske on otsustada, millisesse järjekorda pildid ja printerid seada: tihti on väljatrüki hindamine vaid igapähe maitse asi

jang või kui roheline tol hetkel muru.

Mängima hakkavad hoopis muud, emotsionaalsed ja subjektiivsed faktorid, ning kui printerile ka otseselt midagi ette heita pole, siis on väga raske otsustada, millisesse järjekorda pildid (ja vastavalt ka printerid) seada. Kasutasime piltide hindamiseks ka kontrollgruppi juhuslikult valitud inimestest, kellele näitasime printerite väljaprinte, kuid kes ei teadnud, milline originaal ekraanil tegelikult välja nägi. Nagu me ka oletasime, eelistasid inimesed värvitrüki puhul Canoneid ja mustvalge puhul HPd. Vaid Epson, mille väljaprint oli ilus ja neutraalne, aga millel polnud ühtegi tajutavat tonaalsuse iseärasust, jättis kontrollgrupi külmaks. Liiga korralik lihtsalt ei ole inimeste jaoks huvitav.

Kõikide printerite puhul õnnestub ekraanil nähtav klapitada printerist väljatulevaga, veidi keerulisem on see vaid odavama Canoniga. Kallimatel printeritel on kõigil 8–10 eraldi tinti, Canon iX4000-l vaid 4, kuid arvestades hinnaklassi ja lõpptulemust, julgeme väita, et kodukasutajale, piisab sellest täiesti.

[d] SVEN VAHAR, HENRIK ROONEMAA

Väärikas vanameister

HP PHOTOSMART B9180, OX.ee, 9870 krooni

● HP Photosmart B9180 on juba päris vana mudel ja kuigi tellisime uuema mudeli, saadeti meile testi just see, kuna HP valikust polnud muid saada. Samas on see võib-olla hea, sest on ju huvitav vaadata, kuidas IT-valdkonna mõistes iganenud tehnoloogia uuematele vastu saab.

Saab küll, tõesime üllatusega. Puhtalt väljaprintide põhjal arvestades on kõik A3+ printerid vägagi tasavägised ning väärksid ühtmoodi esikohta. Mõned tõjgad kallutasid kaalukaasi pärast pikki vaidlusi siiski HP poole. Peamine on printeri võimaluste ja hinna hea suhe. HP-l on ainsana LCD-ekraan, millelt saab teostada hooldustoiminguid ning jälgida tintide kulumist. HP-l on küljes ka võrguliides, millest on kasu, kui printer on vaja paigutada arvutist kaugemale, kui seda lubab USB standard (kaabli maksimaalne kogupikkus umbes 30 m).

Värviprintides on Epson küll HPst neutraalsem, HP on kergelt jahe, kuid mitte üleliia. HP väljaprint on võrreldav Epsoni omaga, olles samamoodi konservatiivne. Seevastu mustvalges prindis jättis HP teistest sügavama mulje, mõjudes kõige fotolikumalt ja säilitades pildil nii hea kontrasti kui piisava detailikülluse.

Ka pimetestis eelistas kontrollgrupp just HP mustvalget väljundit, kuna see on kõige «lõõvam», mis sellest, et halltoonid olid tegelikult külmemad kui Epsonil ja kallimal Canonil. Muide, mustvalge pildi printimisel on HP seadistustes võimalik valida, kas halltoonid saadakse ainult musti tinte kasutades või teisi värve segades, ning korruga saab printerisse panna nii läik- kui mattpaberi jaoks mõeldud musta tindi.

Nt Epsoniga võrreldes võiks HP-le ette heita arhailisi draivereid ning pirtsutamist *special*

media sahtli pärast, mis printeri arvates oli kogu aeg lahti ning mille tulemusena pidime enne printima hakkamist sageli sahtlit lahti ja uuesti kinni klõbistama, et printer asjast õigesti aru saaks.

Kui HP poleks nii odav, ei tõstaks me seda teistega võrreldes esile, kuid need, kes ei pelga osta vanemat tehnikat, saavad soodsalt hinna eest hea asja.

[HINNANG]

**Valmistamisaastat ei tasu vaadata, tege-
mist on printeriga, mis suudab väärkalt
oma väärtust hoida.**

[d] hinne:

VÄIKE TEST

Väike, aga tubli

CANON IX4000, Overall, 5690 krooni

• iX4000 prindib väga vaikselt, ainult tasase sahina saatel. Ka konkurendid ei kosta just kõvasti, kuid kogu protsess paberi klõpsuga sissevõtmisest kuni selle väikse ohkega väljastamiseni on mõnusalt tasane, selline printer võiks olla lausa elutoas.

Värvipildid on selged ja ilusad, nagu korralikult fotoprinterilt oodata võiks, kuid toonid on õige veidi soojad, eriti torkab see silma mustvalge pildi puhul. iX4000 segab musta värvi kokku teistest värvidest, musta suuremat tündipotti kasutatakse vaid teksti jaoks, samas kui teistel testitud printeritel on eraldi must tint nii mati kui läikpaberi jaoks.

[HINNANG]

Printer kodukasutaja jaoks, kes tahab ilusaid A3 väljatrükke ning vajab samas paremat printerit kui odavad mudelid.

[d] hinne:

Pimetestis eelistas kontrollgrupp just Canonite, eriti iX4000 värvilist väljatrükki, kuna see oli «selge ja särav». Canon valdab väga hästi pildi ilusaks tegemise kunsti, näiteks leiab sellel mudelil ainsana testis draiveri seadistustest võimaluse rakendada fotole müravähendust. Kohe hulk raha vastavate programmide arvelt kokku hoitud! Kasutajale on kõik tehtud imelihtsaks. Sarnaselt kallima Canoniga võib ka siin veidi täheldada värvikõvera upitamist raasukese heledama väljundi saamiseks. Sagedi printides tuleks printeri taolise iseloomuomadusega juba ette arvestada, õnneks pole seda soovi korral raske korrigeerida. Mustvalgete ning peenemate detailidega piltide puhul annavad kallimad konkurendid parema tulemuse, tuues keerulistes kohtades esile rohkem toonivarjundeid ja detaile.

Täpne kui kirurg

EPSON R2880, Kulbert, 14 790 krooni

• Epsoni draiverid on ülimalt loogiliselt paigutatud valikutega, mis teeb printeri haldamise lihtsaks. See on oluline, sest juhtudel, kui on vaja muuta seadeid või printida välja teisetüübilisi pilte, võib draiveri ebaloogiliste dialoogiakende tõttu mõni valik lihtsalt leidmata jääda. Kasutaja poolelt vaadates saab Epson siin kindla plusspunkti.

Värviprintis andis Epson kõige vähema vaevaga kõige parema tulemuse, ka keerukad toonid, nagu testpildil olnud kollakaspruun, olid tasakaalustatud, ilma nähtava kõikumiseta ühele või teisele poole. Halltoonidki olid mustvalgel pildil neutraalsed ja me ei

[HINNANG]

Epsoni printeritega harjunud kasutajail pole kindlasti põhjust marki vahetada, tegu on esmaklassilise printeriga.

[d] hinne:

suutnudki lõpuni ära otsustada, kas need on paremad Epsonil või Canon Pro 9500-l. Epsonil on testi kõige paremad mustvalge foto printimise valikud: peale tavapärase kontrasti ja heleduse saab värvi-ketta abil määrata imetäpselt ka tonaalsust.

Puhtehniliselt võttes on Epsoni väljatrükk üsna ideaalilähedane, ent kummalisel kombel näitas katse testgruppiga, et tõetruule esitusele eelistati hoopiski eripärase iseloomuga printerite väljatrükke: värviprintide puhul Canoneid ja mustvalge puhul HPd. Kui jätta muud kõrvale ja võtta aluseks ainult pildikvaliteet, siis võiks esimeseks valikuks olla Epson.

Rõõmsameelne töökaaslane

CANON PRO 9500, Overall, 13 900 krooni

● Nagu öeldud, sattusid seekord testi kõik head printerid ja seda on ka Canon Pro 9500. Erinevus HPst ja Epsonist seisneb peamiselt selles, et ka Pro 9500 näib värvikõverat veidi heleduse poole tõstvat, kuid vähem kui iX4000. Sellest ilma võrdlusega aru ei saa, ja tegelikult pole muretsemiseks põhjust. Tulemus on lihtsalt erksam ja selgem, eriti heledamate toonide ja puhaste värvide puhul. See annab Canonile oma iseloomu, nii oli ka Pro 9500 koos teise Canoniga kontrollgrupi lemmik.

Mustvalge väljaprint on Canonil viimase peal. Kui Epsoni mustvalge on lihtsalt korralik

ja võiks isegi öelda, et viisakas, aga igav ning HP oma mõjuv ja tugev, siis Canonil on see neutraalne, kuid näib teistest kuidagi detailirohkem. Epsoni või Canoni eelistamine siinkohal on juba maitse asi.

Kokkuvõttes on Pro 9500 pildikvaliteedilt väga hea ja piisavalt intelligentsete eelseadistustega, et seda võiks kasutada piltide väljaprintimiseks eeltötlust tegemata. Näiteks selgus testides, et draiveri valikuis leiduv Vivid-režiim, mida võiks oodata pigem odavalt säästuprinterit – see teeb ühe nupuvajutusega tuhmi pildi erguks –, ei küllastagi pilti üle, vaid lisab särtsu just nii konservatiivselt, et pildisse tuleb rohkem elu, kuid samas ei mõju see kunstlikult. Väga hea, nii saab seda printerit kasutada ka algaja, kes tahab, et printer tema eest ise midagi ära teeb, ent kes vajab printerit, mille võimalustele ajapikku järele kasvada.

[HINNANG]

Võimalusterohke printer, mille kasutamiseks ei pea proff olema. Ostke, kuni kaup a jätkub.

[d] hinne:

[TULEMUSED]

1 HP Photosmart B9180

Mitme aasta vanune mudel on endiselt lõõgihoos. Superkvaliteet ja seda vähem kui 10 000 krooniga.

2 Canon iX4000

Suhteliselt odav, aga kvaliteetne printer, mis sobib ideaalselt kodukasutaja vajadusi rahuldama.

3 Epson R2880

Väga täpne ja hea printer, aga kvaliteedivahe HPga pole nii suur, et hoobilt suurt hinnavahet õigustada.

[digi] ütleb

● Ausõna, meil pole kunagi veel olnud nii raske testitavaid seadmeid järjekorda seada kui seekord.

Seepärast jagasime hinded kõigile võrdselt, vaid HP sai pool punkti teistest rohkem, kuna pakub veidi odavamalt pea sama head pilti kui kallimad Canon ja Epson ning sel on mõned head lisavõimalused, mis teistel puuduvad.

Odavam Canon on küll ülejäänutest võimalustevaesem, kuid teisest küljest on tema väljund piisavalt hea, et mitmetuhandekroonine hinnavahe ära kannatada ja leppida veidi vähemtõesema, ent sellegipoolest hea pildiga.

Kui me poleks väljaprintidele peale kirjutanud, mis printeriga tegu, poleks me järgmisel päeval enam suutnud vahet teha HP ja Epsoni piltidel.

Testkaardi järgi on lihtne, seal paistavad nüansivahed hästi silma, aga tavaliste fotode puhul, kui veel originaali ka täpselt ei mäleta, on vahetegemine üsna raske.

Testikaardi järgi on printereid lihtne järjekorda seada, sest seal paistavad nüansivahed hästi silma, aga reaalne elu on hoopis midagi muud: sinu pildid ei ole testikaardi täpsusega tehtud, vaid oma iseärasustega

Seega pidime lõppeks tõdema, et kui eesmärgiks on printida välja fotosid koju seinale riputamiseks, taanduvad eelistused suures osas maitsele.

Näita, et hoolid!

Kui reisib üheskoos **2** või
rohkem reisijat, anname lennu
hinnast **20%** alla.
Mida rohkem reisijaid, seda
suurem Sinu võit.

Sisesta broneerimisel allahindluskood: meiekaks ✨

Pakkumine kehtib lendudele ajavahemikus 01.06-31.12.2009.
Allahindlus ei sisalda makse ja tasusid.

Lisaks peaaegu **100** sihtkohta kevadiselt soodsalt hinnaga! ✨

KUIDAS...

HAARA OMA TEHNIKAL SARVIST!

Kuidas maailm mudeliks muuta?

LK 58

ARVUTI

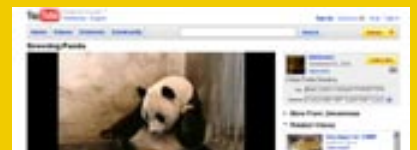
Kuidas Windows 7-ga sõbraks saada?

LK 54

Kuidas mälu pulgal olevaid andmeid turvata?

LK 56

Kuidas YouTube'ist videot kätte saada?

LK 57

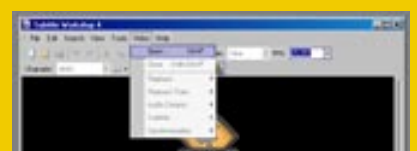
FOTO

Kuidas kasutatud foto varustust maha müüa?

LK 60

HELI JA PILT

Kuidas ise subtiitreid kirjutada ja neid filmile lisada?

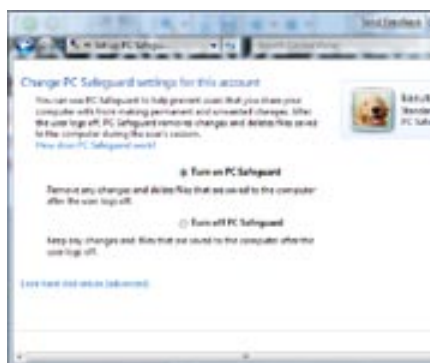
LK 62

KUIDAS...

Windows 7-ga sõbraks saada

Kuigi pealtnäha ei erine Windows 7 Beta 1 vanast Vistast eriti palju, on Microsoft välja mõelnud hulga nippe ja uuendusi, mis arvutikasutaja elu kergemaks teevad. Kui sul on Windows 7 installitud, loe läbi ja jäta meelde.

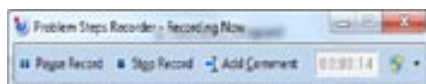
1.

Arvuti koristab jäljed

Ilmselt on sulle teada, kui palju kahju võib arvutile teha üks kogematu ja hoolimatu kasutaja. Enne, kui sa arugi saad, on ta internetist alla laadinud igasugu faile, installinud kõiksugu kahtlast tarkvara, kustutanud mõned olulised failid ja nii edasi. Windows 7 kasutajad saavad kõige selle vältimiseks sisse lülitada rakenduse nimega PC Safeguard, mis võimaldab inimestel küll sisse logida ja arvutiga kõike teha, aga kui nad välja logivad, kustutab PC Safeguard nende allalaaditud failid ning võtab tagasi kõik süsteemis tehtud muudatused.

PC Safeguardi sisselülitamiseks mine Control Panel -> User Accounts and Family Safety -> User Accounts -> Manage another account -> Create a new account. Sisesta uue konto nimi, seejärel kliki kontole, vali Set Up PC Safeguard -> Turn on PC Safeguard -> Apply.

Nüüd võid selle uue kasutajana sisse logida, alla laadida mõningaid programme ja need installida, seejärel välja logida ja uuesti sisse ning vaadata, kas PC Safeguard teeb oma tööd hästi.

2.

Samm sammu järel

Kui mõni Windows 7 kasutajast tutvav sulle helistab ja ahastab, et mitte midagi ei tööta ja kõik on valesti, palu tal vajutada Start-nupule, kirjutada PSR ja vajutada Enter. See käivitab uue rakenduse nimega Problem Steps Recorder ja nüüd peab su ahastuses sõber vaid vajutama nuppu Start Record, püüdma teha seda, mis tal eelmine kord välja ei tulnud, vajutama siis PSRis Stop, salvestama ZIP-faili ja selle sulle saatma. Sina saad aga faili avades kätte kogu

tema sammude logi koos piltidega ning üsna kiiresti teada, kuhu ta valesti vajutas või mida valesti tegi.

3.

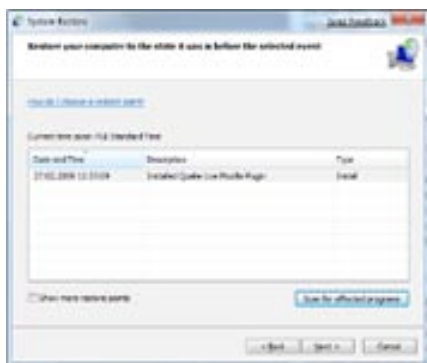
ISO plaadile

Lõpuks ometi oskab ka Windows 7 kirjutada plaatidele tõmmiseid. Tee topeltklõps ISO-failil, näita talle kätte DVD-kirjutaja, vajuta Burn ja ongi valmis.

4.

System Restore kontrolli alla

System Restore on kasulik leiutis, aga Windows XP-s ja Vistas oli

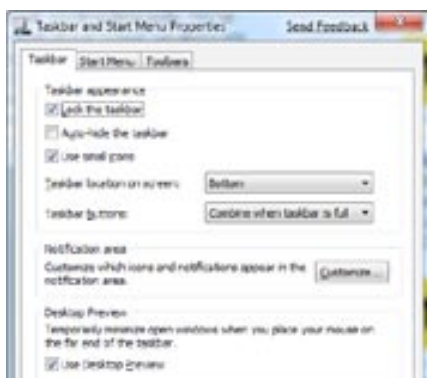
alati pärast üllatus, mida ta täpselt tegi ning millised programmid kihva keeras või mida ära kustutas. Enam mitte.

Tee Start-menüüs paremkliik Computer peal, vali Properties -> System Protection -> System Restore -> Next ja edasi Restore Point, mida soovid kasutada. Vajuta nuppu Scan for affected programs ning peagi ütleb Windows sulle, milliseid programme System Restore mõjutaks.

5. Värvid paika

Selle kuu [digi] räägime palju õigetest värvidest, nii suures sülearvutite testis kui väikeses printerite testis. Fakt on see, et pea kõigi arvutite ekraanid näitavad värve valesti. Üks võimalus on osta kalibraator, aga esialgu võiks alustada tarkvaralisest kalibreerimisest, mida Windows 7 nüüd ka pakub. Ava Start-menüü, kirjuta DCCW, vajuta Enter ja proovi järele.

6. Tegumiriba sobivaks

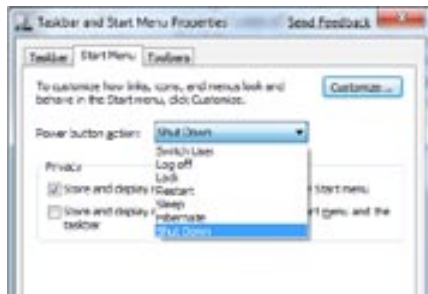
Nagu eelmises numbris mainitud, on Windows 7 uuendatud tegu-

miriba midagi OS X doki ning vana tegumiriba sarnast. Igapäevaelus osutus see tõesti kasulikuks siis, kui sul oli harjumus pidevalt palju programme lahti hoida, mis tegumiriba koorivad. Kui sa aga igatsed vana hea tegumiriba järele, tee uuel paremkliik, vali Properties ning Taskbar buttons juures Combine when taskbar is full. Ühtlasi ei tee ilmselt halba samas aknas teha linnuke valiku Use small icons ette, et võita horisontaalset pildiruumi, mis on laiekraankuvarite tulekuga defitsiidiks muutunud.

7. Kunstigalerii töölaud

Kui sa ei suuda otsustada, millist pilti töölauda taustana kasutada, võid neid valida ka mitu. Tee paremkliik töölaual, vali Personalise -> Desktop Background, seejärel hoia klaviatuuril Control-nuppu all ning vali välja mitu pilti korraga. Samast saad ka valida, kui tihti taustapilti vahetada tuleks, ning vajutada Shuffle, kui tahad, et need suvalises järjekorras vahetuksid. Lõpuks vajuta Save Changes ja ongi valmis.

8. Shut Down või Restart?

Start-menüüs on nüüd eraldi välja toodud käsk Shut Down. Kui sul on aga tihedamini vaja nuppu Restart, siis tee Start-nupul paremkliik, vali Properties ning vali käsu Power boot action juurest endale sobiv, näiteks Restart.

9. USB-pulk lukku

Siinsamas numbris õpetab Sven, kuidas USB-mälupulgal olevaid andmeid krüptida, aga Windows 7 kasutajatel on ka teine võimalus. Ava Start-menüüst Computer, tee paremkliik oma USB-mälupulgal, vali Turn on BitLocker ning krüpti pulka ära. Tõsi, Windows 7 ja Vista arvutites toimis krüptitud pulk hästi, aga XP-ga arvutid ei

tahtnud seda avada, nii et ole hoiatatud, krüptimisest võib ka probleeme tulla.

10. Programmid kiiremini käima

Kui sul on mõni programm lahti ja tegumiribal näha ning sa soovid sellest rakendusest veel ühe versiooni käivitada, ei pea enam Start-menüüsse otsima minema, vaid hoia all Shifti, vajuta tegumiribal selle programmi peale ning hüppabki lahti uus aken.

11. Kasulikke klahvikombinatsioone

Windows 7-sse lisati ka mitmeid uusi ja kasulikke klahvikombinatsioone, mis teevad töö kiiremaks. Enamus neist on seotud klaviatuuril asuva Start-nupuga. Start + ülesnool teeb akna suureks, Start + allnool jälle väikseks. Start + vasaknool teeb akna poole ekraani suuruseks ja surub vasakule, Start + paremnool jällegi paremale. Start + T liigub tegumiribal avatud programmide vahel (Enteriga saad neid esile tuua). Start + tühi-kuklahv näitab korraks tühja töölauda. Start + G toob akende peale töölaual asuvad vidinad (Gadgets).

12. Kasulikke klahvikombinatsioone, 2. osa

Üks väga kasulik kombinatsioon on Start + P, mis avab väikese akna, kust saab valida, kuhu pilti näidatakse. Väga hea teise kuvari või projektori ühendamise puhul. Start + X teeb lahti Windows Mobility Centeri, mis on küll samasugune kui Vistas, aga ikkagi kasulik. Ning lõpuks: Start+ ja Start- võimaldavad ekraani sisse ja välja suumida.

13. Aknad omale kohale

Ka hiirega akende liigutamine on Windows 7-s omandanud uusi võimalusi. Võta mõnel aknal kratist kinni ja liiguta ta ekraani ülaserava ning Windows teeb ta automaatselt suureks. Liiguta aken ekraani paremasse või vasakusse serva ning ta muutub automaatselt poole ekraani suuruseks ja jääb kas vasakule või paremale pidama – väga kasulik juhuks, kui sul on vaja kahte akent kõrvuti vaadata. **[d] HENRIK ROONEMAA**

KUIDAS...

mälupulgal olevaid andmeid turvata

Mälupulga kaotamise korral pole mõnikord kõige suurem kahju mitte see, et sa kaotad sellel olevad failid, vaid see, et keegi kõrvaline pääseb sinu failidele ligi ja saab neid omatahtsi lugeda. [digi] aitab faile võõraste eest peita.

1.

Kas TrueCrypti saad kasutada?

Kui su sooviks on turvata alati ja kogu aeg tervet mälupulka, siis on kõige võimalusterohkemaks tasuta lahenduseks TrueCrypt (truecrypt.org), mille kohta loe lähemalt 2007. aasta aprillikuu [digist]. TrueCrypti puuduseks on vajadus administraatorikonto järele, ning kui sul pole võõras arvutis administraatoriõigusi, ei saa sa TrueCrypti kasutada.

2.

Rohos Mini Drive aitab hädast välja

Juhul kui TrueCrypt tundub liiga

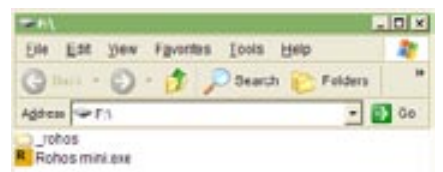
keeruline või kui sa ei saa seda kasutada, kuna töö- või kooliarvutis pole sul administraatoriõigusi, on lahenduseks Rohos Mini Drive, mis loob sinu mälupulga samamoodi virtuaalse krüpteeritud ketta, kuhu pääseb ligi ainult õiget parooli teades. Laadi aadressilt rohos.com/free-encryption/downloads alla Rohos Mini Drive ja installi see.

3.

Seadista mõistlikult

Käivita Rohos ja vali esmalt Setup USB Key. Programm tunneb ühendatud mälupulga automaatselt ära ja pakub loodava turvalise ketta suuruseks poole mälupulgal olevast vabast ruumist. Seega jääks pool mälupulgast vabaks, sinna saad kopeerida kõigile kättesaadavaid faile, ning pool oleks turvaliselt parooliga kaitstud. Virtuaalketta suurust ja muid seadeid saad muuta lingi [Change...] alt ilmuva dialoogiakna kaudu. Tasuta versioonil on loodava virtuaalketta suuruse limiidiks 1 GB. Kui sellest jääb väheks, saad 420 krooni eest osta vingema versiooni, milles säärane piirang puudub.

4.

Ära kettaid segamini aja

Mälupulga kettatähis jääb küll endiselt samaks, näiteks E või F, kuid juurde tekib uus virtuaalketas, mille tähiseks on vaikselt R. Seega, kui tahad faile kopeerida parooliga kaitsemata kettaosale, kopeeri need mälupulga endise tähisega kettaseadmele, kui aga tahad faile kopeerida parooliga kaitstud mälupulga osale, pead need kopeerima kettale R. Pane tähele, su mälupulga on tekkinud nüüd peidetud kaust nimega _rohos, mis sisaldab krüpteeritud ketta jaoks vajalikke faile, ning fail Rohos mini.exe, mis võimaldab sul parooliga kaitstud faile kätte saada ka arvutis, kuhu sa Rohost installinud pole.

5.

Kasutamine on imelihtne

Teises arvutis lihtsalt käivita mälupulgal Rohos mini.exe. Seejärel küsib programm sinult parooli. Pärast selle sisestamist tekib kettaseadmete nimistusse juurde R-ketas. Seal on programmi poolt juba ette loodud mõned kaustad, kuid sa võid need rahumeeli ära kustutada ja enda omadega asendada. Virtuaalketas toimib sarnaselt päris kettaseadmega, sa võid sealt pealt programme otse käivitada või sinna installida, saad sealt faile otse avada ja nii edasi. Pädevkasutajad peavad vaid meeles pidama, et ketta loomisel on vaikselt failisüsteemiks FAT32, mitte NTFS. [d] SVEN VAHAR

KUIDAS...

YouTube'ist videot kätte saada?

YouTube rohib, seda me teame. Teinekord aga tahaks mõnda seal rippuvat videot arvuti kõvakettale sikutada, et seda ise töödelda ja tulemust üles laadida. Võimalusi, kuidas seda kiirelt ja valutult teha, on mitmeid, kuid me proovisime seda teha teenusepakkuja kaudu.

1. Vali video välja

Võtsime ülesandeks saada enda arvutisse video aevastavast hiidpandast, ühest YouTube'i kuulsamast staarist. Toksi YouTube'i otsingureale fraas "sneezing panda" ja saad tulemuseks video, mille aadressiks on www.youtube.com/watch?v=FzRH3itQPrk.

2. Leia õige teenusepakkuja

Proovime armsat pandat endale saada, kasutades mõnda videorippimise teenust pakkuvat saiti, mis lisaks video tirimisele konverteeriks selle ka mõnda viisakamasse failivormingusse kui niru Flash video (.flv). Sellist teenust pakuvaid lehekülgi on kümneid, kuid paljud neist sunnivad sind registreeruma, teised aga tahavad e-posti aadressi, et anda teada, kui fail on konverteeritud. Tahame sellist lihtsalt toimingut teha ilma tüütut spämmi saamata.

3. Lõika ja kleebi

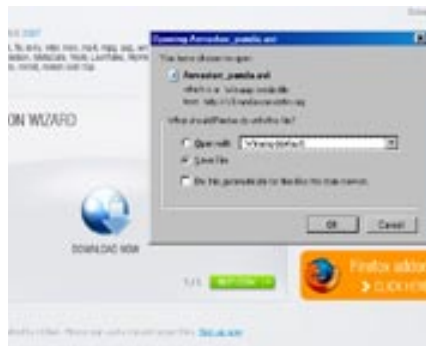
Leidsime lõpuks lakoonilise nimega saidi Media Converter, mis asub aadressil www.mediaconverter.org/

index.php. Kasutame avalehel vaikimisi pakutavat võimalust **Convert a video directly from various portals**, kopeerime aevastava panda YouTube'i lehekülje aadressi vastavale reale ja vajutame järgmise sammu jaoks nuppu **Next step**.

4. Vali soovitatav vorming

Media Converter lubab faile konverteerida paljudesse videovormingutesse. **Choose the file type to convert to** lubab hüpikmenüüst valida endale sobiva vormingu, meile sobis AVI. Allolevas kastis saab anda failile ka nime, milleks panime **Aevastav_panda**. Järgnev samm lubab oma suva järgi muuta koodekeid, *bitrate*'i ja resolutsiooni, millest muutsime ainult viimast, määrates selleks 320 x 240 pikslit. Siin on mänguruumi ise proovida ja leida endale optimaalsemaid sätteid.

5. Viimane samm

Järgmine ehk viimane samm lubab konverteeritud video alla

tirida, klõpsates lingil **Download now** ja tulemuseks saadud fail **Aevastav_panda.avi** ongi arvuti kõvakettal. Media Converter ei piirdu ainult videote konverteerimisega, vaid seda saab kasutada ka heli- ja dokumendifailide allatirimiseks ja konverteerimiseks. Lisaks YouTube'ile toetab teenus veel Dailymotionit, MetaCafe'd, Veohi ja palju teisi. Katsetage ja proovige ise!

6. Lihtne veelgi lihtsamaks

Kui pidevalt Media Converteri leheküljel askeldamine muutub tüütuks, siis saavad Firefox'i kasutajad Media Converteri avalehelt lisada enda brauserile *add-on*'i **Media Converter 1.0.2**, mis tekitab aadressiriba lõppu Y-kujulise ikooni. Kui nüüd uuesti minna aevastava panda video leheküljele YouTube'is, siis muutub ikoon helesiniseks – sinna klõpsates avaneb Media Converteri leheküljelt tuttav pilt, mis lubab video otse lehelte alla tirida ja valitud vormingusse konverteerida. [d] MARTIN METS

KUIDAS...

maailm mudeliks muuta

Mõne väga lihtsa võttega on võimalik Photoshopi abil päris maailma kajastav foto mudelit meenutavaks muuta. Miks? No ikka selleks, et lõbus oleks! Või et sõprade ees oma osavate kätega uhkustada – saagu nad sellest siis aru, kuidas saavad.

1. Kuidas asi toimib?

Panoraame ja avaraid vaateid oleme fotodel harjunud nägema ühtlaselt teravana, väikseid asju aga sageli tillukese teravussügavusega, nii et vaid mõni detail on terav, ülejäänud aga ühtlaselt udune. Kui nüüd pärisfotol kunstlikult väike teravussügavus tekitada, loobki see illusiooni väikesest mudelmaailmast. Kui seda veel värvi ning kontrasti lisamisega toetada, on tulemus üsna muljetavaldav. Aga alustuseks on vaja leida sobilik foto.

2. Vali õige vaatenurk

Kuna makette oleme harjunud vaatama ülalt alla, sobib ka teesk-luseks just selline rakurs. Eriti hästi töötavad madalalt tehtud aerofotod või kaadrid, mis võetud mõne kõrge ehitise katusest.

3. Valgus olgu realistlik

Kuigi terav valgus ja tugevad varjud ei ole tavaliselt fotograafias soosingus, saab parimaid miniatuure just sellistest piltidest, kuna see sarnaneb maketi valgustusele, mis tavaliselt pärineb väga konkreetsest valgusallikast, näiteks maketi kohal olevast lambist.

4. Horisontaalsed objektid töötavad paremini

Kuna foto teravussügavust tuleb ala- ja ülaseravas tehnikult muuta, annavad parema tulemuse sellised kaadrid, millel on horisontaalseid objekte. Vertikaalsete objektide – tornid, puud, kõrged ehitised – ülemine ots kipub fookusest välja minema. Ometi on nii alumine kui ülemine ots kaamerast ühel kaugusel, nii et säärane anomaalia purustab illusiooni.

5. Ära vali liiga tihedat pilti

Iga maketi on keegi teinud. Kui sellel on umbes 500 keeruliste nikerdustega hoonet, siis ei kipu keegi uskuma, et isegi kõige kannatlikumal käsitöölisel oli nii palju püsivust. Kõige parem on foto, millel on mõned põnevad tagasihoidliku ümb-

rusuga objektid. Hea tulemuse saab erinevate transpordivahenditega, kuna neid oleme harjunud nägema nii elusuuruses kui ka mudelina. Kerge vaevaga saab hea tulemuse ka fotodega, millel on ristmikud, linnavaated või spordivõistlused.

6. Märjista teravaks jääv ala

Ava pilt Photoshopis. Vajuta klahvile Q, et käivitada Quick Maski režiim ning taasta esi- ja taustavärvi originaalseaded (vajuta D). Nüüd klõpsa tööriistaribal Gradient Tool ikoonile ning vali ülevalt menüüriba alt Reflected Gradient – see on viie kõrvuti asetseva ikooni seas neljas, meenutades silindrit. Seejärel klõpsa pildil kohta, mida soovid teravaks jätta, ning lohista hiireklahvi all hoides ülespoole, kuni piirkonnani, kust alates soovid pilti udustada. Pildi keskele tekib nüüd punakas toon, mis ala- ja ülaseravas sujuvalt hajub. Seejärel vajuta veelkord Q-klahvile.

7. Teeskle väikest teravussügavust

Nüüd on soovitud piirkond märjastatud ja aeg see uduseks ajada. Vali menüüst Filter -> Blur -> Lens Blur. Avanevas aknas pakub meile ennekõike huvi liugur

Radius. Just selle abil saad pildil teravussügavuse efekti suurust muuta. Kui uduseks kipub siiski jääma ka mõni selline detail, mis peaks terav olema, naase eelmise punkti juurde ja muuda Quick Maski ala suuremaks.

8. Vajadusel rõhuta varje

Kui varjud fotol pole piisavalt tumedad, võiks neid õige pisut tuunida. Kasuta tööriista Burn Tool üsna väikese Exposure väärtusega.

9. Muuda värvid kirkaks

Mudelid on enamasti plastmassised ja erksate värvidega. Seda muljet on lihtne tekitada Image -> Adjustments -> Hue/Saturation (kiirvalik Ctrl+U) abil. Nihuta liugurid Saturation paremale, kuni saad soovitud tulemuse.

10. Lisa kontrasti

Paha ei tee ka, kui natuke kontrasti juurde keerata: vajaliku liuguri leiad Image -> Adjustments -> Brightness/Contrast. Kui kontrast peale keeratud, ongi mudelmaailm valmis.

11. Supertulemuseks vajad spetsiaalset objektiivi

«Päris» fotograafid teevad selliseid pilte spetsiaalsete *tilt-shift*-objektiividega. Kuna nende hind jääb Eestis kuskile 30 000 krooni kanti, siis niisama proovimiseks pole sellist mõtet osta. Kel asja vastu siiski sügavam huvi, leiab internetist õpetusi algelise *tilt-shift*-objektiivi valmistamiseks.

[d] KRISTJAN KALJUND

Selline pilt on mudelisarnaseks muutmiseks suisa loodud: õige rakurs ja paras hulk detaile. Vaid valgus võiks pisut teravam olla.

KUIDAS...

kasutatud fotovarustust maha müüa

Ilmselt on paljud praeguses majanduskriisis sunnitud oma fotovarustuse kriitilise pilguga üle vaatama ja kõik eba- või vähevajaliku raha vastu vahetama. [digi] annab nõu, kuidas seda võimalikult väikese stressi (ja suure kasumiga) teha.

1. Kus müüa?

Eesti tingimustes võib laias laastus rääkida neljast potentsiaalsest müügikanalist: tutvused, kuulutusteled, internetioksjon või erialafoorumid. Kõige kindlam on tutvusringkonnas käest kätte müük, kuid ostja leidmine eeldab suurt tutvuskonda ning tuttavana hinna üle tingimine võib ebameeldiv olla. Kuulutusteled kaudu müüki tasub proovida siis, kui tehinguga pole kiire. Internetioksjon töötab kõige paremini, kui oled valmis pisut riskima (ja Eesti tingimustes osta.ee'le kuni 10% vahendustasu maksuma). Erialafoorumid on kindla peale minek, aga müük võib aega võtta ja hind tublisti kukkuda. Siiski on need meie hinnangul tehnika müümiseks parim valik. Kes päris igat võimalust proovida tahab, võib katsetada ka loomingulisemaid erialasid õpetavate ülikoolide teadetetahvleid.

2. Paberid ja garantii

Veendu enne müüki, et ostutšek ja garantiialong (kui see veel kehtib) on alles ja et sul õnnestub need ka üles leida. Pane vastav info ka kuulutusse kirja – see on tavaliselt üks esimesi asju, mida küsitakse.

3. Korja lisavarustus kokku

Tee enne müügipakkumist selgeks, kas sul on alles kogu lisavarustus, mis tootega algselt kaasas oli: kaamera puhul juhtmed, CDd, manuaalid jmt;

objektiivi puhul korgid, varjuk ja kott; väiklambi puhul hajuti, jalg, geelfiltrid, vutlar. Kui midagi on puudu, maini seda ka kuulutuses, samuti seda, kas alles on originaalkarp. See viimane ei mõjuta küll toote kasutamist, küll aga selle järelmüügihinda, sestap tasub karp alati alles hoida.

4. Tunne oma kaupa

Veendu, et müüdav kaup töötab laitmatult, eriti kui tegu on mõne sellise asjaga, mis sul endal pikemat aega riulisse seisma jäänud. Tuleta meelde selle funktsioonid ja ole valmis neid ostuhuvilisele näitama ning tema küsimustele kiirelt vastama.

5. Ole aus

Kirjelda ka müüdava kauba vigu ja puudusi – nagnunii tulevad need hiljem välja ja siis on pettunud ostjaga üsna ebamugav asju ajada. Kohene ausus mõjub aga usaldusväärseks ja hind ei pruugi sellest sugugi nii palju langeda, kui pelgad.

6. Paku ostjale präänikut

Mõttele, kas saad kaubale kuidagi lisaväärtust anda – kaameraga tasuta kaasa tulev mälukaart või objektiiviga komplektis olev kaitsefilter võib olla just see pisiasia, mis võrdse hinna korral ostja sinu pakkumise kasuks otsustama paneb.

7. Anna põhjalikud andmed

Mida täpsemalt toodet kirjeldad, seda vähem tekib võimalikul ostjal vastamata küsimusi. See ei tähenda, et peaksid kuulutusse kooperima tootja kodulehelt pärit üksikasjalikud tehnilised andmed – need leiab iga huviline ka ise. Küll aga ei leia ta mitte kuskilt mujalt infot, kui kaua konkreetset eset kasutatud on, millistes tingimustes, kas garantii kehtib, kas tootel on mingeid puudusi jne.

8. Lisa näidispildid

Kui müüd kaamerat või objektiivi, riputa kuskile ka mõned sellega

tehtud nädispildid. Muidugi peaksid need olema põnevad, hea kvaliteediga ja võimalikult erinevad, sest nii tekib ostjal arusaam, mida uue tehnikaga teha saaks ja milleks see võimeline on.

9. Ka tootepildid on vajalikud

Mis siis, et igaüks teab, kuidas Canon 40D või 50 mm objektiiv välja näeb; tee müüdavast kaubast siiski pilte ja lisa need võimalusel kuulutusele. Väga paljud meist ostavad silmadega.

10. Küsi mõistlikku hinda

Kaubale sobivat hinda määrates püüa unustada, kui palju selle eest kunagi ise maksid. Uuri hetkel kehtivaid poehindu ning kasutatud kauba tehinguhindu foorumites, et turuseisust aimu saada. Ära küsi müstiliselt suurt alghinda, muidu ei vaeu keegi reageerimagi. Teisalt tasub siiski jätta ka pisut tingimisruumi, kuna ostja tunneb end märksa paremini, kui tal on õnnestunud «hea diil» saada. Ära unusta, et sentimentaalne väärtus on kaubal vaid sinu jaoks, ostja selle eest rohkem ei maksa (kui tegu pole just rariitsete vanavaraga).

11. Kas oled nõus järelmaksuga?

Mõttele selgeks, kas oled valmis pakkuma järelmaksu võimalust ja kui, siis mis tingimustel. Kuigi kallimate kaupade puhul võib see paljude jaoks olla ainus võimalus varustust osta, kaasnevad järelmaksuga alati ka riskid. Liiga headesse pakkumistesse suhtu skeptiliselt ning kontrolli hoollega ostja tausta. Vähegi kallima kauba puhul tuleks teha ka kirjalik leping.

12. Kas vahetused pakuvad huvi?

Elu näitab, et paljud müügikultused saavad vastuseks kõikvõimalikke vahetuspakkumisi. Kui müüdk eesmärgiga uueks ostuks raha koguda, tasub see ära mainida – ehk on keegi huvitatud just vastupidisest tehingust ning siis kulgeb protsess palju kiiremini ja väiksema kaoga kui mitut tehingut tehes.

Küsimused müüjale

Küsimus: Mul on LZ 510, aga lisa objektive ei paku? (—) 16.02.2011
Vastus: Paraku ei ole, pidi juustellima, kui ära värsitelli, õnneko e 21.28

Küsimus: Tere! Kas anuühenduse kaabel on ka olemas? (—) 21
Vastus: On, ainos asi, mis puudu on tarkvarapiiat, aga sellele kol olemise kohta heli (divepc) 20.02.2009 11:17

Küsimus: Kas on ka remondis käinud? Peatsid pille kaamerast 10.04

Vastus: E ole remondiga jamaana viisind hakata, selle pärast si krooniest tehtaks kostaka, sest emaplast ei de lahustatud, kui

13. Vasta küsimustele

Kui ostuhuvilistel tekib siiski su kauba kohta küsimusi, püüa neile vastata kiirelt, täpselt ja ammendavalt. Huumor ja ironia on küll toredad, aga kuna neist arusaamine erineb inimeseti, püüa neid vastustes vältida – nii sa vähemalt ei solva kedagi. Jää viisakaks ka ebameeldivate küsimuste korral.

14. Puhasta kaup korralikult

Objektiivi klaasid olgu puhtad, kaamerakere tolmuvaba ning LCD sõrmejälgedest lage. Kui oled seni oma tehnika eest hästi hoolitsenud, ära lõpusirgelgi käega löö. Puhasta objektiivi ikka spetsiaalse lapiga ning selleks ette nähtud vahenditega. Kasulik on fotokraamiga ühes riulis hoida ka pudel suruõhku, millega saad tolmu kiiresti peletada ka pisikestest pragudest, kuhu muidu raske ligi pääseda.

15. Hoolitse ostja eest

Kui müüd objektiivi, võta ostjaga kohtuma minnes kaasa ka kaamerakere, nii saab ta kaupa proovida isegi juhul, kui tal enda oma kaasas pole. Kaamerast müües veendu, et selle aku oleks laetud, ja

võta igaks juhuks ühes ka mälukaart proovipiltide jaoks. Väiklampi müües hoiä igaks juhuks taskus vajalik kogus patareisid või laetud akukomplekt. Paku neid võimalusi isegi siis, kui tal endal on kõik olemas – see näitab, et oled abivalmis ja hoolitsev. Ära muutu siis-ki liiga pealetükkivaks.

16. Anna aega kaubaga tutvuda

Kui originaalgarantii enam ei kehti, paku ostjale mingigi tagastusaeg. Nii saab ta olla kindel, et ei pea kiiruga otsustama ja võib kaubaga rahulikult tutvuda. Muidugi tekib sel juhul väike oht, et keegi võtab su kauba vaid nädalavahetuse fotoretke ajaks kasutada, aga vaevalt, et nii pahatahtlikke tegelasi palju on.

17. Ole valmis tagasilöökideks

Alati ei pruugi asjast soovitud aja või hinnaga lahti saada. Mõttele läbi, kas oled valmis hinda langetama või kauem ootama. Vahel annab julge strateegia (nt ühekroonise alghinnaga hästi ajastatud kiiroksjon) palju parema tulemuse kui kuudepikkune vindumine kuulutustelehes.

18. Kui rahaga on tõesti kiire

Kui müügiga on tõeliselt kiire ja raha kohe vaja, võid varustust pakkuda Photopointi (info@photopoint.ee), kes on sobiva hinna korral valmis kasutatud eseme ka kohe välja ostma. Ent arvesta, et sulle võidakse teha turuhinnast oluliselt madalam pakkumine. Väga hea hinna korral võib ka foorumite kaudu vaid mõne tunni aja ootaja leida.

19. Õpi elust enesest

Mõttele nende kordade peale, kui ise mõne kasutatud vidina ostnud oled või ostmist kaalusid? Meenuta, mis sulle toonase tehingu juures meeldis ja mis mitte. Või sirvi lihtsalt teiste kuulutusi ja vaata, mis silma hakkab. Seejärel analüüsi, miks hakkas. Ja nüüd tee ise paremini. [d] KRISTJAN KALJUND

FOTOFOORUMID, KUS TASUKS KUULUTADA

- eestifoto.paper.ee
- fotokala.ee/foorum
- looduspilt.ee/foorum
- www.fotofoorum.ee
- www.fotograafid.ee/foorum

KUIDAS...

ise subtiitreid kirjutada ja neid filmile lisada?

Kuidas saada filmile subtiitreid nii, et ei peaks subtiitrifailiga jamama ja subtiitrid oleksid osa videofailist? Kuidas teha ise *mash-up*-videot stiilis «Hitler vihastab lugejate peale» ja kirjutada videole juurde subtiitreid? Neile küsimustele saad siit vastused.

1. Vali õiged tööriistad

Programme, millega seda teha, on mitmeid. Meie leidsime tarkvarajupid, millega saab seda teha tasuta ning millega igaüks peaks hakkama saama. Kõigepealt on vaja programmi subtiitrite muutmiseks. Selleks sobib Subtitle Workshop, mille saab aadressilt www.urusoft.net/download.php?lang=1&id=sw4. Subtitle Workshop tuleb ainult lahti pakkida ja eraldi pole seda vaja installida. Teiseks on vaja programmi, mis subtiitrifaili videofaili külge kleebib. Selleks valisime Auto Gordian Knoti, mille saab endale tirida aadressilt www.autogk.me.uk. Auto Gordian Knot installib palju erinevaid programmi- ja koodekijuppe ning sellest ei maksa ära ehmata.

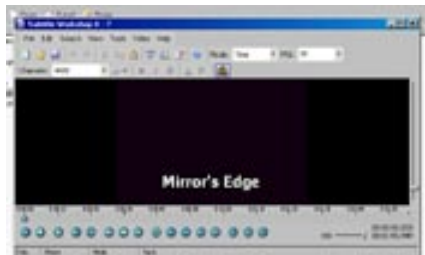

2. Vali video

Ava programm Subtitle Workshop, klõpsa alammenüüle Video -> Open, et avada videofaili, millele soovid subtiitreid kirjutada. Subtitle Workshop toetab enamikku levinud videovorminguid, meie kasutasime selleks mängu «Mirror's Edge'i» AVI-vormingus promovideot.

3. Hakka aga kirjutama

Videofailile subtiitrite kirjutamiseks ava File -> New Subtitle, mis loob uue subtiitrifaili. Subtiitrite kirjutamine on tegelikult väga lihtne. Vali videolõigul välja

koht, kuhu soovid tekstiriba alla saada, ning kirjuta see programmi all asuvasse tekstikasti. Kinnituseks vajuta tööriistaribal linnukesega nuppu, seejärel liigud automaatselt järgmise subtiitrirea juurde, mille jaoks vali jällegi videolõigul sobiv koht.

4. Värvid ja teksti suurus

Valget värvi subtiitrid ei paista heleda pildi pealt kuigi hästi välja. Vajadusel tuleb muuta teksti värvi või kui soovid, siis ka fonti ja suurust. Nendeks toiminguteks on video kohal eraldi tööriistariba, kust saab lisaks muuta ka teksti kodeeringut.

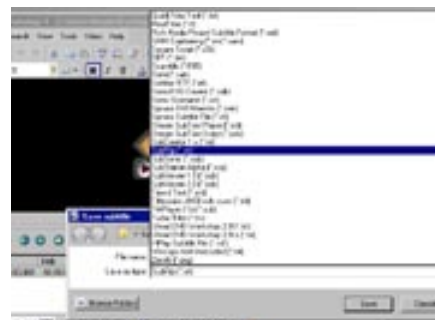
5. Tekst kõnega sünkrooni

Kõik subtiitrite tekstilõigud ei ole ühe pikkusega. Selleks, et subtiitrid tunduksid loomulikumad, tasub vaikumisi sätete asemel kirjutada tekstikasti kohal asuvasse Show ja Hide kastidesse aeg, millal subtiitrit näitama hakatakse ja millal see ekraanilt kustutatakse. Durationi all kuvatakse automaatselt, kui kaua subtiitribra ekraanil

püsib. Vaikumisi kuvatakse seal kaadrite arvu, kuid ülemise ikooniriba paremas servas saab muuta, kas kõik ajad kuvatakse sekundites või kaadrites.

6. Hulgaliselt lisavõimalusi

Nagu sa juba oled aru saanud, ei ole see kaugeltki kõik, mis sa Subtitle Workshopis teha saad. Erinevaid sätteid ja võimalusi, kuidas oma subtiitreid esitada, on väga palju ning kõiki lisavõimalusi ei jõua siinkohal ära tuua.

7. Loo subtiitrifail

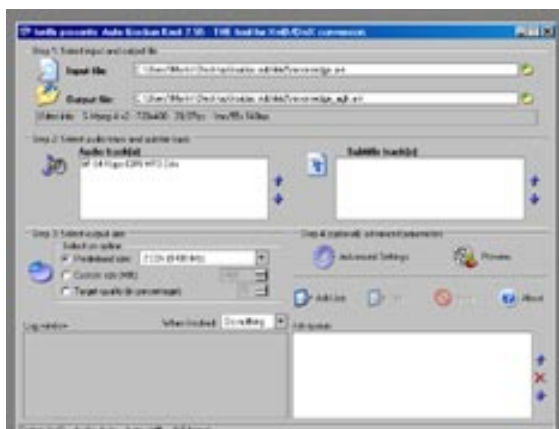
Kui subtiitrid on valmis kirjutatud, siis on viimane aeg need salvestada. Selleks klõpsa File -> Save, pane oma subtiitrifailile nimi, soovitatavalt sama, mis on videol, ja vali Save file type as alt failitüübiks enamlevinud SubRip (.srt).

8. Video ja subtiitrid üheks

Nüüd on meil olemas nii videofail kui ka subtiitrifail ja viimane aeg on need kokku liita üheks failiks. Selleks avame programmi Auto Gordian Knot (programmimenüüs nimega AutoGK), kus on kolm sammu, mis tuleb kahe faili kokkuliimimiseks teha.

9. Sisend ja väljund

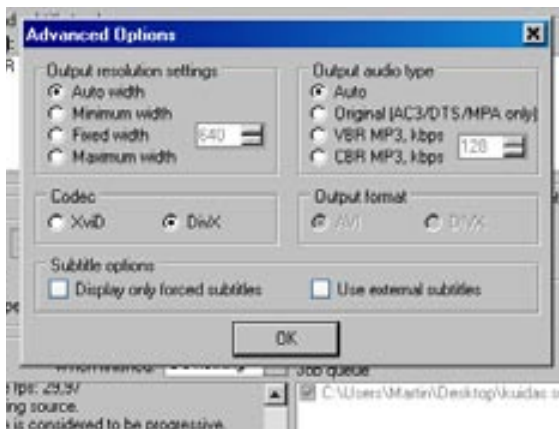
Esmalt vali Input file, milleks on videofail, millele soovime sub-

tiitred lisada. Seejärel tuleb vajutada Ctrl + F8, mis tekitab Input file rea alla lisarea väliste subtiitrite jaoks. Sinna reale valime subtiitrifaili. Output file on see, mis saadakse lõpptulemuseks, ja seal pole peale failinime muutmise vaja midagi teha.

10. Vali sobiv suurus

Järgneva sammu juures pole vaja muuta midagi, kuid pärast seda tuleb valida väljundfaili suurus. Siin saab valida failile sobiva suuruse või valida, kas videofail mahuks näiteks CD-le, kahele CD-le või DVD-le. Kuna meie fail on väikse mahuga, siis selliste näitajatega pole vaja arvestada. Meie valisime Target quality (in percentage) ja jätsime selle 75 peale, nagu programm vaikimisi pakub.

11. Eelvaade ja start

Viimasena on võimalik vaadata lõpptulemuse eelvaadet, klõpsides ikoonil Preview, ja muuta lisasätteid, nagu videofaili resolutsioon ja koodek, millest esimese jätsime vaikimisi programmi otsustada ja koodekiks valisime Divx (valida saab ka Xvid'i). Klõpsates Add job ja vajutades seejärel Start, hakkab programm uut videofaili «küpsetama». Logifail vasakus servas annab teada, kuidas protsess edeneb, ja kui sinna ilmub kiri «Job finished», on uus subtiitritega varustatud videofail valmis.

12. Varu aega

Video genereerimine võtab üksjagu aega. Kui on plaan klepida subtiitred kahetunnisele täispikale filmile, võib see madalama jõudlusega arvuti puhul võtta tubli paar tundi. **MARTIN METS**

Puudutus, mis avab maailma!

DUOS III
SAMSUNG D980
Järeilmaksu sissemakse 2000.-
Maksed 18 x 200.- = 5600.-
Kliendihind 5490.-
Tavahind 5990.-

TOUCHWIZ
SAMSUNG F480
Järeilmaksu sissemakse 500.-
Maksed 18 x 250.- = 5000.-
Kliendihind 4790.-
Tavahind 5290.-

OMNIA
SAMSUNG I900
Järeilmaksu sissemakse 2500.-
Maksed 18 x 350.- = 8800.-
Kliendihind 8190.-
Tavahind 9190.-

Osta üks pildil olevatest Samsungi telefonidest ja saad Bluetooth peakomplekti kingituseks!
Pakkumine kehtib kuni 31.03.2009 või kuni kaupade jätkub kõigis Elisa esindustes!

Kõik teed viivad Rooma

Kümme aastat on möödunud esimesest «Silent Hillist» – õudusmängust, mis võttis eeskujuks «Resident Evili», kuid lõi iseseisva, hapra atmosfääri ja omanäolise tunnetusega unenäosarnase maailma. Nüüd on sari saanud kuuenta osa «Silent Hill: Homecoming».

• Sarja iga osa tutvustab uut peategelast ja nii ka seekord. Alex Shepard on sõdur, kes on saanud haavata ja veetnud tükk aega taastusravil. Teda vaevavad luupainajad, kus tema noorem vend Joshua on ohus. Perekonnasidemed on «Silent Hillis» alati tähtsad olnud ja tundmatu hädaoht sunnib Alexit kodulinna tagasi pöörduma. Ei, mitte Silent Hilli, vaid selle naabruses asuvasse Shepard's Gleni.

Malbe depressiivne väikelinn on tundmatuseni muutunud – mahajäetud majad ja udusse mattunud halvaendelised tänavad on inimtühjad. Alexi isa ja vend on kadunud ning katatooniliselt ühte punkti vaatava emaga ei paista samuti kõik korras olevat. Vaja on jõuda asja põhjani ja selleks tuleb end kaevata läbi ei tea kust välja ilmunud sürreaalsete elukate armee.

Mäng ei alga Silent Hillis ja see teeb valvsaks, kuid muretsemiseks pole põhjust, küll sinna jõutakse.

Teel sinna kohtame tuttavaid hälbinud tegelasi ja tegevuskohti, nagu vangla, lõbustuspark, haigla, politseijaoskond ... mitte küll alati päris samal kujul, nagu varem nähtud. Selleks, et olla edukas, peaks kuues osa pakkuma rohkem värskust.

Rohmakas start

Sarnaselt korduma kippuvatele tegevuspaikadele on lugu klišeelik ega saa aluses vedama, kuid muutub mängu kulgedes märksa haaravamaks. Kui minu ühe lemmikmängu «Silent Hill 2» šüžeed võiks võrrelda mõne kirjandusklassikasse kuuluva teosega, siis «Homecomingu» algus on selle kõrval teismelise blogi. Sarja fännidel ei tasu muretseda – tegevus jõuab ühel hetkel Shepard's Glenist sarjale nime andnud linna.

Mäng järgib laias laastus äraproovitud ja tunnustatud valemit – kolmanda isiku vaates tuleb kolada ebasõbralikel tänavatel ja uurida tuba toa haaval läbi maju ning lahendada kuni keskmise raskusastmega mõistatusi. Võimalik on maailma vaadata ka läbi Alexi silmade, aga see on mõeldud pigem selle jaoks, et paremini mõnda huviväärset kohta vaadata.

Alex on Silent Hilli jaoks liiga tugev, sest ainuüksi oma sõdurinoaga saab ta jagu paljudest vastastest.

SOOVITAME

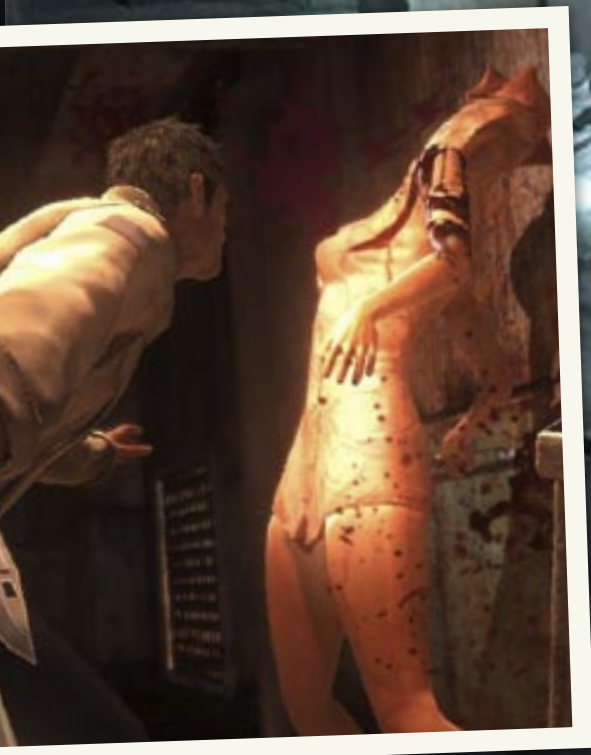
See mäng on just sulle, kui oled allolevate mängude austaja

«Silent Hilli» seeria

«Dead Space»

Mängu kalgid värvitoonid ja üldine kõle atmosfäär teevad sarjale üksnes au.

AJALUGU

Silent Hill (1999)

Üksnes Playstationile ilmunud õudusloos otsib Harry Mason inimühjast Silent Hilli linnakesest, kus taevast sajab tuhka, oma kadunud tütart.

Silent Hill 2 (2001)

Fantastilise atmosfääri, kuid mitte esimese mängu otsene järg. James Sunderland saab oma surnud naiselt kirja, kus naine kutsub ta esmakordselt arvutiekraanile manatud Silent Hilli.

Silent Hill 3 (2003)

Kahele eelkäijale sarnases, kuid esimese otseses järjes avastab peategelane Heather (sarja ainuke naispeategelane, kui välja arvata SH 2 lisaepisood) oma tumedat minevikku.

Silent Hill 4: The Room (2004)

Sarja nõrgim lüli, mis oli algselt hoopiski mõeldud iseseisva mänguna ja ei leia aset Silent Hilli mägilinnas.

Silent Hill: Origins (2007)

Seeria proloog PSP-l, kus rekkajuht Travis Grady satub talle võõrasse Silent Hilli, mis tundub iga hetkega aina tuttavam.

Alchamilla haigla on olunud sarja läbiv tegevuspaik, kuhu jõutakse ka seekord.

Kui eelpool nimetatud on peaaegu identne varem nähtuga, siis uuenduse on läbi teinud võitlussüsteem. Ärgem unustagem, Alex on sõdur, varasemate mängude kangelas on aga olnud tavalised hirmunud ja abitud inimesed keset ebaharilikku situatsiooni.

Sürrealseid vaenlasi, kes panevad kunstnike vaimses tervises kahtlema, on alati olnud võimalik mingil määral vältida, kaugemale joostes või taskulamp kustutatuna paksus udus eemale hiilides. See on loonud tunde, et tegelane on haavataavam, kui ta tegelikult ehk ongi.

Ma olen liiga tugev!

Veelgi enam, tihtipeale saab ta hakkama nii, et ei raiska laske-moona üldse kellegi teise kui bosside peale. Kasutada saab mitut erinevat rünnakut, mis jätavad vastaste keredele elutruid jälgi, ja kombi-rünnakuid, peale selle saab ise vastase lööki-de eest kõrvale põigata ning samal ajal ühe löögiga vastasele otsa peale teha. Esmaabi on täiendatud Dr. Kaufmani seerumiga, mis mitte ainult ei täida elupunkte, vaid lisab neid ka

juurde. Alex on Silent Hilli elukate jaoks liiga tugev ja habras atmosfäär pole ühe hetkega enam üldse nii habras.

Film inspireerib

Õnnestunud «Silent Hilli» film on mõjutanud visuaalset poolt, sealt on laenatud maailma reaalarajast transformeerumine – värv koorub seintelt ja keraamilised plaadid tõusevad kildudena põrandalt lakke – tere tulemast teispoosusesse, industriaalsesse roostetanud põrgusse, pärismaailma kõverpeegliksse.

Varjud ja valgusefektid on täiesti uuel tasemel, mis annab atmosfäärile tublisti juurde, kuid taskulamp ei valgusta pimedas sugugi – see peaks muutma mängu õudseks, kuid annab hoopiski vastupidise efekti. Akira Yamaoka *ambient*-muusika ja heliefektid on alati olnud sarja oluline element ja hapra tunde alustala ning mööda pole sellega ka seekord pandud.

Ühelt poolt on mäng sarja vääriline ja kõik põhiline on paigas, aga teisalt tahaks kuuenda osa puhul

näha sisulist edasiminekut. «Silent Hill: Homecoming» rõhub liialt rutiinsele märulile, mis lõhub vaevaga loodud õhustiku. Tahaks rohkem tunnet, et midagi võib juhtuda, mitte et ka reaalselt hõljub iga nurga tagant välja poolmehaaniline medõde, skalpell käes.

[d] MARTIN METS

Silent Hill: Homecoming (PC)

HIND: 699 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Protsessor: 2,8 GHz (3,2 GHz Vista jaoks)

Mälu: 1 GB (2 GB Vista jaoks)

Graafikakaart: 256 MB (NVIDIA GeForce 7800 GT/ATI Radeon X1950)

Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv

Vaba kettamaht: 10 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

Tarkvara: Windows XP/Vista

Platvormid: PC, PS3, Xbox 360

[HINNANG]

Prominentse õudussarja kuues osa on tasakaalust väljas ja rõhub liialt märulile, mitte niivõrd konstantsele hirmutundele.

[d] hinne:

Liberty City teine nägu

Praeguseks pole ilmselt mänguhuvilist, kes ei omaks GTA IV või poleks seda korra-paar mänginud. Kuigi paljud valisid selle aasta mänguks, ei olnud mõned mängusõbrad rahul peategelasega, missioonide struktuuri ja venitatud pikkusega, allkirjutanu kaasa arvatud.

● Kuigi Niko lugu on üks parimaid, mis kunagi ühes mängus kujutatud, jäi ülejäänud loo varju. Pikad kohmakad missioonid kordusid pea identselt, tühjavõitu linn ja üsna tarbetud sotsiaalsed elemendid (*telefonihelin* "Heeeyyy caaaaaz'n..."), oleksin nõus olnud raha maksma, et seda välja lülitada nõrgendasid elamust.

Lisapak «The Lost & Damned» parandab neid elemente, kuid tegemist on siiski GTA IV-ga. Uus peategelane Johnny Klebitz käis läbi ka Niko osast ning kokku puuteid motogängiga on võimalik mängida läbi teise vaatenurga.

Meeldejäävad tegelased

Õnneks on Johnny peaaegu sama karismaatiline kui Niko. Gängiliidri (üks meeldejäävamaid tegelasi ja uskumatult hea häälega) Billy eemalolekul on ta üritanud hoida madalat profiili, kuid kistakse taas kurjale teele, mis täis, nagu GTA-le kombeks, vägivalda ja julmust, rääkimata veidi skandaalsest otsusest näidata esimest korda nõnda suurejoonelises teoses tseenseerimata peenist. Rockstarile tuleb siiski au anda – viis, kuidas seda tehakse, on kontekstis täiesti loogiline.

Esmajoones tunduvadki kõik tegelased liiga brutalsed, aga mida rohkem lugu ennast lahti kerib, seda rohkem mõiste-

tavad on nende iseloomujooned ja teod. Kogu loo võib läbi mängida viie tunniga, aga enamikul võtab see poole kauem, mis on hinda arvestades täiesti piisav.

Ligi 2 GB suurune uuendus muudab ka mängumehaanikat – Johnny'l on unikaalne ratas, mida kadumise korral enam tagasi ei saa, kuid üsna algusest peale saad helistada sõpradele, et tellida mõni teine.

Ainult mõne *chopper*'iga sõites saad osa võtta gängiformatsioonist, mis taastab su energiat ja ratta tehnilise seisukorra ning võimaldab teiste liikmetega rääkides tõsta nende statistilisi näitajaid, tehes nendest paremad kaaslased missioonidel.

Lisaks mõjutavad lisamissioonid ja sotsiaalne tegevus põhimissiooni just läbi selle RPG-stiilis tegelasearengu. Kui mõni kaaslastest sureb, siis nad küll asenduvad, aga arendamist tuleb alustada nullist.

Uuendusi on lademes

Veel on kohustuslikke uusi relvi ja sõiduvahendeid, kuid kõige tervitatavamad on salvestuspunktid missioonide keskel – missiooni ei pea surres algusest alustama, jäävad ära tüütud sõidud saarte vahel, mis tegid originaalosa küll pikemaks, aga ka tüütumaks. Mootorrattasõit sujub paremini ja kuigi uued masinad pole just ideaalsed, on nendega manööverdamine

Sotsiaalsed elemendid on olulised.

lihtsam. Johnny liigub ja keerab aeglase-malt, aga see on tema kogu arvestades loogiline.

Animatsioone, huulte liikumist kõnele vastavalt ja silmade ilmest on parandatud, mis teeb kõik filmilikumaks. Võrgumäng on saanud veidi uuendusi, millest kõige lõbusam on *Chopper vs Chopper*, mis on täpselt see, mida nimi ütleb.

Tänapäeva mängude olemust arvestades on Rockstar õigel teel ning GTA IV-st võiks saada platvorm, mille läbi allalaaditavate lisade räägitakse erinevaid lugusid, nõudmata ressursse, mis seotud uue mängu arendusega. See ja sügisel ilmuv järgmine osa on Xbox 360 eksklusiivid ning kui teine DLC on sama hea kui Johnny lugu, on see väärt isegi konsoli ostu.

[d] RAINER PETERSON

Liberty City on veelgi filmilikum, sest nüüd saab lisada ka n-ö filmimüra filtri.

Grand Theft Auto IV:
The Lost & Damned (Xbox 360)

HIND: 1600 PUNKTI (UMBES 200 KROONI)

Müügil: Xbox Live

[HINNANG]

Suurepärase ja hästi läbimõeldud lisapakki, kuid mõned originaali algselt nõrgad küljed kumavad õrnalt läbi.

[d] hinne:

Seinast hoia eemale!

Suurbritannia rallisõitjate seas valitseb halb õnn – kahe aastaga kaotas saareriik Michael Parki, Richard Burnsi ja Colin McRae. Kurva noodi kõrval tuleb aga tõdeda, et brittide suur rallilembelisus hoiab hinge sees rallimängudel.

● Viimaste aastate jooksul on just selles regioonis sündinud kahe mainitud meistrühmitaja nimedega rallimängud pluss tänane esineja.

SR erineb pisut teistest rallimängudest: siin pole kiiruskatseid, kõik sõidud on ringradadel, alati tuleb teha kolm ringi viie arvutivastase-

ga, alati stardib mängija viimaselt kohalt ja vaatab, kuidas vastased nagu kahurist minema paiskuvad. Eesmärk on järele jõuda, mööda minna ja võita. Edu võti on vältida raja äärde sattumist, mis on põhiline ajarõvel.

Miks nii raske?

Quick Rallys pole võita eriti raske, meistrivõistlustel aga küll. On kummaline, et võistlus sõitutes, mis lähivad niigi aina raskemaks, on vastased nii osavad. Arcade'liku ülesehitusega mäng võiks olla suunatud just asjaarmastajatele. Andestamatu

loomusega SR kaotab kindlasti palju huvilisi, kes ei viitsi iga kurvi pähe

õppida.

Nagu sellest oleks veel vähe, rikutakse meistrivõistlustes tuju ka restartide keelamisega, mis tähendab, et kui viimase sõidu, mida on alati kolm, viimases kurvis vahetad esikoha kõige tagumise vastu, peab parema tulemuse saamiseks kogu seeria uuesti sõitma. Madalate kohtadega koguneb liiga vähe punkte, aga kuna just nende alusel lukustatakse lahti uusi võistlusi, radu ja autosid, tekib varsti barjäär.

Andestamatu viga

Halastamatu on mäng klaviatuurikasutajate vastu. Uskumatu ja ennekuulmatu, aga «Sega Rally» ei jäta isegi häkkeritele mitte mingit võimalust muuta haigeid vaikesätteid. Inimene harjub kõigeaeg, kuid antud juhul saab elu aeg ainult klaviatuuri kasutanud mängur enne sina peale puldiga mängimisega, mis ütleb palju. Puldiga, kui sellega lõpuks harju-

Õige pea on Mitsubishi Lancer Evo mudane, kole nagu öö.

Peugeot 206 oli kunagi ralliradade kuningas, Grönholmi kätes ka lumel.

tud, on SRi täitsa hea mängida.

Kõikide nende ämbrite taga on tegelikult paljutootav kihutamine. Rajad on mitmekesised ja teekatted vahetuvad sõidu ajal korduvalt. Erinevaid keskkondi on viis. Taustal toimub tihti midagi, mis on isegi kütkestavam kui Climaxi kiiduväärt motikakihutamises «MotoGP 2007».

Pilt on kaunis ja palju annab juurde mängu suurim trump – muutuv rajakate. Pori- või lumekihile jäävad iga auto jäljed, ja vaod ei ole ainult kosmeetilised, vaid mõjutavad tõepoolest liikumist. Peale selle on autod määrduvad ning puhastuvad, kui loikudest läbi kihutada. Muusika auhindu ei võida, kuid taustaks sobib. Mikrosas saab võidu sõita nii üle võrgu kui kaheks jaotatud ekraanil.

Masinaid igale maitsele

Rallikaid on üle 30, nii tänapäevaseid kui legendideks saanud. SRi *arcade*-liku maitse tõttu on autod lagunematud. Sõitma minnes saab valida nii eri välimuste, automaatse või manuaalse käigukasti kui pori- või asfalttee seadistuste vahel. Viimasest sõltub kiirus ja juhitavus. Liikumisvaateid on kaks eest ja kaks tagant.

SR ei osutunud oma karbi kirkaimaks värviks ja turundus naljakate Tonya & Donya reklaamide näol ei päästnud. See-ga soovis levitaja Sega oma läbikukkunud stuudiost lahti. Ostjaks sai kihutamismängude guru Codemasters («Colin

McRae Rally» ja «Race Driveri» seeriad, kaasa arvatud «DIRT» ja «GRID»). Tõenäoliselt tegelevad endise Sega Racing Studio mängutegijad nüüd Codemastersi mudase tumeda tuleviku kihutamismängu «FUELiga».

Codemasters omandas ka F1 litsentsi, kuid järgmise aasta vormelimängu kallal pusib kindlasti vormelitega juba kokku puutunud «GRIDi» meeskond. Meie ootame kõige enam «DIRT 2-te», mis viimaste uudiste kohaselt ilmub septembris.

PSP versioon on päris hea

Paar sõna ka PSP versioonist, mis tehtud põhjanaabrite stuudios Bugbear. Põhikavalt on PSP võimsamate platvormide versioonidega sama: menüüd, rajad, masinad, kolmesed sõiduseeriad, start alati kuuendalt kohalt... Ehkki ka PSP SR läheb lõpu poole raskeks, on see ometi parem rallimäng kui tõsisemad «WRC» ja «Colin McRae Rally 2005 plus».

SR, ookeani taga tuntud kui «Sega Rally Revo», on küll uuenenud, kuid hoiab kohati siiski liigselt kinni klassikaks saanud esimeste «Sega Rallyde» tavadest. Tulemuseks on kihutamine, mis on kaugel lubatud revolutsioonist. SR nõuab harastusmängurilt lihtsalt liiga palju kompromisside tegemist. Jäänuks stuudio alles, saanuks järjes vead ehk parandatud, sest SR on paljulubav.

[d] LEHO LAHTVEE

Sega Rally (PC)

HIND: 399 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Demo: www.gamershell.com/download_21201.shtml

Protsessor: 2 GHz (mitmetuumaline soovitatav)

Mälu: 1 GB (2 GB soovitatav)

Graafikakaart: 128 MB DirectX 9.0 ühilduv, Shader Model 2.0 toega (256 MB, SM 3.0 toega soovitatav)

Helikaart: DirectX 9.0 ühilduv

Vaba kettamaht: 5 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

Tarkvara: Windows XP/Vista

Platvormid: PC, PS3, Xbox 360, PSP

SOOVITAME

See mäng on just sulle, kui oled allolevate mängude austaja

«Xpand Rally» seeria

«Colin McRae Rally» seeria

[HINNANG]

SR töötas tulla lahe, aga sisse lipsanud pahed nullivad pea kogu lõbu. Ilusa pildiga ralli, aga liiga katsumusterohke.

[d] hinne:

Sarnased majad tekitavad tunde, nagu toimuks tegevus ühel ja samal katusel.

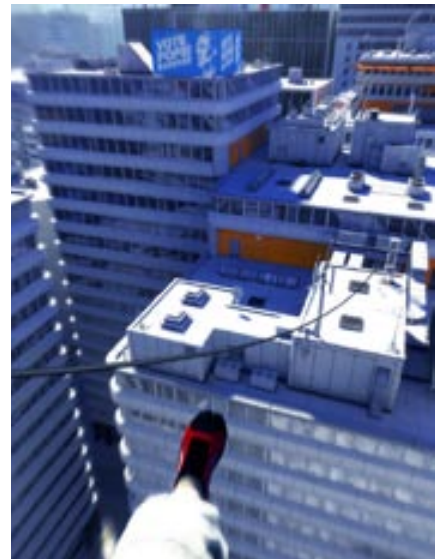
Maa ja taeva vahel

Mirror's Edge (PS3)

HIND: 1097 KROONI

Müügil: www.enter.ee

Platvormid: PC, PS3, Xbox 360

Faith katuseäärel jalga kiigutamas.

«Mirror's Edge'i» kohta on öeldud, et see on ainuke päris esimese isiku vaates mäng ja tõtt on selles väites omajagu. Pole just eriti palju mängu, mis panevad sind tundma, et just sina jooksed ja teed hullumeelseid hüppeid ühelt katusele teisele ja punud mööda majaseinu.

• Mängukeskkonnaks totalitaarne ühiskond ja noor nägus tütarlaps kangelannaks on alati hea valik. Faith on jooksja, seadustele vilistav kuller, kelle jaoks suurlinna katuste kaootiline arhitektuur pole mitte takistus, vaid võimalus.

Läbi tema silmade hüppame, ronime, pörkame ja teeme kõikvõimalikke parkuurivõtteid, mis tõesti tekitavad veenva tunde, et oled ise pöörases liikumises. Sellele sekundeerivad pulseeriv taustamuusika ja reaalsed heliefektid, mis seda tunnet üksnes võimendavad.

Füüisikatund arvutis

Faithi edukus sõltub liikumisenergiast – mida rohkem meetreid seljataha jätab ja õnnestunud manöövreid teed, seda k a u g e m a l e suudad hüppata või mööda vertikaalset majaseina j o o s t a .

Algajal parkuurihuvilisel tuleb eksimusi ja katustelt allasadamisi ette tihti, aga kuna salvestuspunktid on laiali puistatud küllaltki tihedalt, siis ei muutu uuesti proovimine frustratsioonivaks.

Segava infota pilt on ülimalt kontrastne, keskkond on väga hele ja selles asetsevad ronimistorud, kaablid või trampliinid muutuvad nende lähedale jõudes erkpunaseks. Tegevuspaigad jäävad mängu arenedes natuke üksluiseks – linnamiljööd sobib see ilmestama hästi, aga pikapeale ootaks vaheldust. Katustel eksides saab vaadata suunda, kuhu sa lõpuks pead välja jõudma, kuigi mõnikord võib see segadusse ajada, sest ei näidata, kuhu oleks sinnajõudmiseks vaja esmalt minna.

Avasta katuste ja iseenda piire

Lugu ise, mis räägib linnapeakandidaadi mõrvast, on lihtsakoeline ja mitte väga pikk, aga see pole ka selle mängu kõige olulisem tahk. Juba läbitud episoodide saab aja peale läbi joosta ja see annab tegevust kauaks, sest võimalusi joosta katusele A katusele B võib olla palju rohkem, kui esmapilgul tundub.

Tihti peale on Faithi kannul võmmid, kellele tuleb väledalt taldu näidata. Nendega on vahel vaja ka võidelda ja harvadel

hetkedel on see lausa kohustuslik – siis tuleb aegluubis neilt relv haarata ja sellest neile ise tina anda. Relva kaasas tassida on ebamugav ja pigem tasub sellest, nagu MacGyverilgi kombeks oli, padrunipide eemaldada ja see minema visata.

Nagu äsjasadanud lumi

See läbi silmade vaates *arcade*-mäng on otsekui kauaoodatud tuulepuhang palava ilmaga, nii et isegi ventilatsioonisahtides kolamine, mis on niivõrd äraleierdatud teema, tundub värskena. Kuulduste järgi on juba töös järg, mille tekstid võiksid olla kvaliteetsemalt sisse loetud ja kus Faith võiks olla paadunud patsifist ning loobuda tempot allatirivast tulirelvade kasutamisest või vähemalt võitlustest kohustuslike vastastega.

[d] MARTIN METS

[HINNANG]

Uuenduslik ja pöörane mäng, milles õnnestunud parkuurimanöövrid löövad adrenaliininäidu põhja.

[d] hinne:

Kangelaste tagasitulek

Vaatamata sellele, et «Fable» müüs hästi ja teenis positiivseid hindeid, pidi see ka kriitika all kannatama. Mängu disainer Peter Molyneux oli andnud liialt lubadusi ja hea mängu maine sai seetõttu kahjustada. «Fable 2» on eelkäija vigadest palju õppinud.

● Tegevus toimub taas Albioniks nimetataval maal 500 aastat pärast esimese mängu sündmusi. Uuel, teaduse ja tulirelvade ajastul on vajadus jumalate ja vägilaste järele kadunud ning kuulud Kangelaste Gild eksisteerimast lakanud. Sangarite vereliin on aga jäänud püsima ja tulemas on ajad, mil Gildi on jälle tarvis.

Loomulikult voolab kangelaste veri ka peategelase soontes, ent üksnes sellest ei piisa kuulsuse ja vägevuse saavutamiseks: teed räbalatest rikkuseni tuleb alustada vaese tänavalapsena.

Ole tugev ja kuulus

Tegelast arendatakse kahes valdkonnas: võimed ja suhted. Võimete alla käib kõik lahingutegevusega seonduv. Taplusviisi on kolm – lähivõitlus, kaugvõitlus ja maagia –, ent soovitatav on neid omavahel kombineerida. Tänu nutikale juhtimis-süsteemile on seda lihtne teha: iga suuna rünnakutele vastab üksainus nupp, seega on rünnakustiili muutmine käkitegu.

Kogemuspunktide panustamine minigisse valdkonda lisab sellele uusi tahke (nt kaitsemanöövrid ja kehaosade sihtimine), mis on oskuslikult vastavale nupule sobitatud. See süsteem teeb lihtsuse ja efektiivsusega silmad ette paljudele märuli-seiklusemängudele, rääkimata rollikatest.

Suhete alla käivad enamasti lahinguvälised tegevused, progressi näitajateks on tegelase tunnus ja mõju majandusele. Kuulsust on vaja eelkõige selleks, et uutele ülesannetele ligi pääseda, ja seda kogutakse olemasolevaid ülesandeid täites,

«Fable 2» märul eristub teistest väga selgelt.

enda auks kujusid püstitades ja rahvale tsirkust tehes. Sealjuures on tähtsal kohal eneseväljendus, nt tantsimine, mõirgamine ja halvaendeliselt naermine, mis on tumma peategelase ainus suhtlusviis.

Raha on kõige lihtsam saada ärisid ja kinnisvara kokku ostes ning nende pealt tulu teenides. Kasum makstakse välja perioodiliselt, ka mängust eemal veedetud aja eest.

Sinu alternatiivne elu

Lisaks ülalnimetatud tegevustele, mille kõiki detaile ja nüansse siin välja tuua ei jõua, pakub Albion palju muudki hasartmängudest abiellumise ja pere loomiseni. Võimalik on ka koostöös mängida – sama konsooli taga või üle võrgu –, tuttavaid mängijaid oma maailma kutsudes või neid ise külastades.

Kahjuks ei saa külalismängija isiklikku tegelast kasutada ja peab valima ühe eteloodud šabloonidest. Peale selle rikuvad mängu üldist pilti ka pikaks venivad laadimisajad ja paar tüütut bug'i.

«Fable 2» on parem kui selle osade summa: peale mitmekülgse võitlusüsteemi ei püsiks eraldi ükski selle detailidest pinnal, kuid koos moodustavad need vaheldusrikka ja nauditava seikluse, mida ehivad väärt graafika, efektne muusika ja muhe huumor.

[d] ANDREAS TÜRK

Fable 2 (Xbox 360)

HIND: 1099 KROONI

Müügil: www.progames.ee

[HINNANG]

Võluv, ent väikeste puudustega järg, mis pakub kümneid ja kümneid tunde tegevust.

[d] hinne:

Paris Hilton merehädas

Steve Ince on mängumaailmas hinnatud stsenaarist, kelle sule läbi on ellu ärganud kolm neljast «Broken Swordi» mängust ja õnnestunud rollikas «The Witcher». Nüüd on ta tagasi pöördunud hiireklikiseikluste maailma ja andnud elu lustakale mängule «So Blonde».

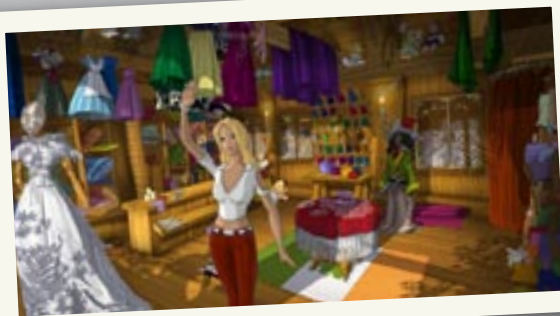
• Vähemtuntud mängutootja Wizardbox valmistatud seikluse kõige tugevam külg ongi lugu ja tegelased selles. Saage tuttavaks peategelase Sunny Blonde'iga. Selle 17aastase blondiini elus on oluline poodimine ja sõbrannadega telefonitsi klatšimine.

Kujutage nüüd ette, kui ta peaks üle lõbureisilaeva parda kukkuma ja leidma end päästepaadiga tundmatu saare rannast. Õnneks on saar küll asustatud, kuid seal puudub telefonilevi ja ei teata midagi jumes-tuskreemist või kaubamajas hängimisest.

Keeruline ja lihtne!?

«So Blonde» tundub nagu tavaline hiireklikiseiklus, kuid nagu selle kangelannagi, ei saa seda lihtsalt ühe mõõdupuuga hinnata. Mäng on üles ehitatud nii nagu enamik selle žanri vilju – klõpsa hiirega, räägi inimestega ja korja asju –, kuid sellele on lisatud hulk mitmesuguseid minimänge. Siinkohal kerkib esile mängus peituv vastuolu.

«So Blonde» on üsna raske mäng, mille mõistatused panevad tihti kukalt kratsima ja lõhkise küna ees seisma, kuid minimängud on seevastu lihtsad. Need on

Üleskorjatavad esemed peavad kokku sobima Sunny riiete värviga

lausa väga lihtsad ja nende tulemusest sõltub ... absoluutselt mitte midagi.

Sunny võib olla küll näiliselt rumal blondiin, kuid samas oskab ta just seda enda kasuks keerata ja näidata, et tegelikult pole ta nii ullike midagi. Näiteks on kasulik, kui sul on küüneviil kogu aeg kaasas, sest sellega saab ju vangikongis trellid läbi viilida. Kõike Sunny muidugi üles ei

korja, eriti esemeid, mis ei sobi ta riiete värvitooniga. Kui loole üldse midagi ette heita, siis ainult seda, et piraadid on ehk natuke liiga klišeelikud. Peale Sunny saab kontrollida ka rannalt leitud ebamäärast elukat (ütleme, et ta on koopaorav), kellel nimeks Max.

Nimele vastav huumor

Kui keegi arvas, et selles mängus on blondiinialju, siis tal oli õigus. Brünetianekdoote leidub samuti, aga kõik see püsib hea maitse piirides ega jõua otsaga «Baskini anekdoodiaka-deemiassa». Graafika on ilus, sellel on sügavust, kuid objekte on paljudel pildidel ülemäära palju. Tühikut vajutades saab neid kõiki korraga vaadata ja siis hüppab terve ekraan tekstilõike täis.

Unustatud saar on küll põnev ja ilus koht, kuid liiga palju on tüütut edasi-tagasi käimist, mistõttu muutub seiklusemängu niigi aeglane tempo veelgi lohi-sevamaks. Laadimisekraanid on mängu nõudeid arvestades tüütult pikad. «So Blonde» oleks väga hea mäng, kui see oleks tasakaalus: keerukad mõistatused ei taha kuidagi mõttetult lihtsate minimängudega käsikäes käia. [d] MARTIN METS

So Blonde (PC)

HIND: UMBES 460 KROONI

Müügil: us-adventureshop.gamesplanet.com

Protsessor: 1,6 GHz

Mälu: 512 GB

Graafikakaart: 64 MB DirectX 9.0c ühilduv

Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv

Vaba kettamaht: 3 GB

Tarkvara: Windows 2000/XP/Vista

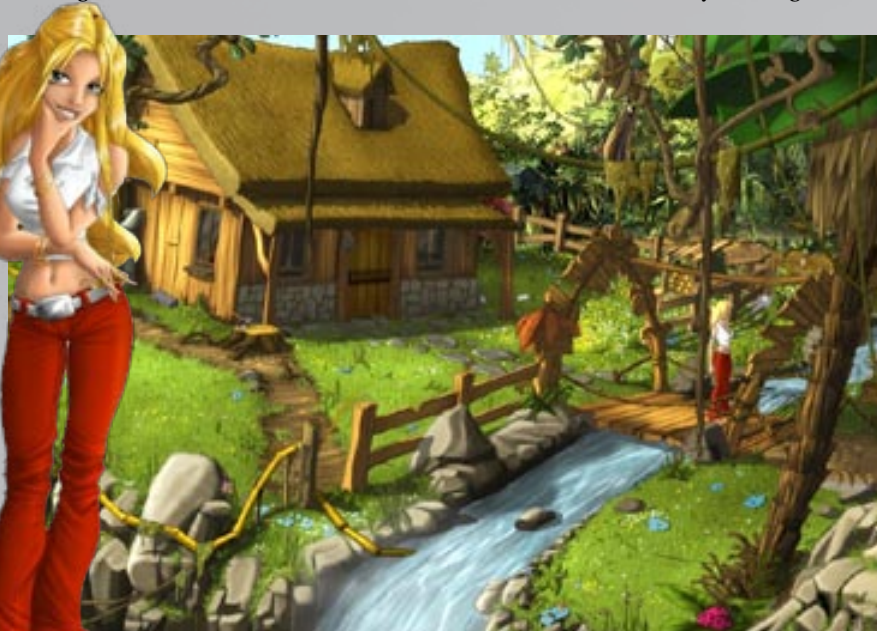
[HINNANG]

Tore ja meeleolukas seiklus, kus ajuti kaob tasakaal keeruliste mõistatuste ja ülilihtsate minimängude vahel

[d] hinne:

Tühikut vajutades poleks tekstilasu alt näha ei Sunny't ega maja.

Ebameeldiv ulmetulistamine

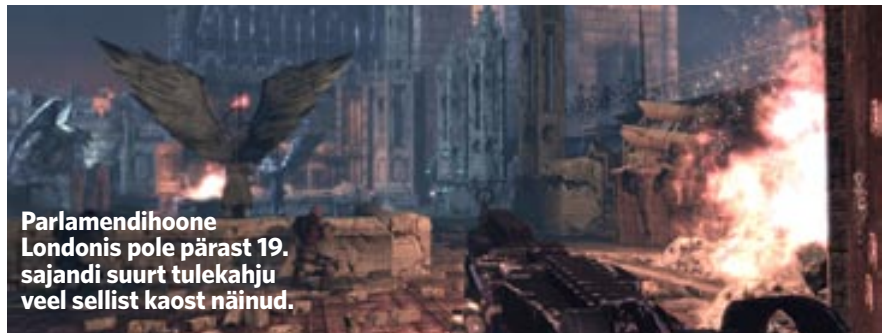
Eelmise aasta mais ütlesime nii mõnegi paha sõna FPSi «Turning Point: Fall of Liberty» kohta, kuid lootsime, et Spark Unlimitedi järgmine tulistamine «Legendary» osutub paremaks. Nüüd näeme, mis lõpuks välja kukkus.

• «Legendary» saab kokku võtta väljendiga, et tahtsime parimat, aga välja tuli nagu alati. Ehk et mäng on tõeline käkerdis. Nigela silmailuga pilt, jama muusika ja kehvapoolsed näitlejatööd.

Loo põhiidee, mis seisneb Pandora laeka paotamisega igasuguste maailmahädade vallapäästmises, pole paha, aga kogu kondikava ümber olev liha on küpsetamisega mustaks sööks kõrvetatud.

Mängija saab juhtida meistervarast Deckardi, kes saadetakse Pandora laegast avama. Ta lipsab eluga kollide käest ja hakkab ühe salaorganisatsiooniga võitlema teda reetnud teise salaorganisatsiooni vastu, üritades samal ajal päästa pahade käest ka maailma.

Isegi kui teema tundub natuke huvitav, on see mängus tegelikult nirult välja mängitud. Mütoloogiliste olendite ja loomade vastu võib veel võidelda, aga kaardid, mis laenavad rohkelt ka «Turning Pointilt» (nt mõlema tegevus toimub nii New Yorgis

Parlamendihoone Londonis pole pärast 19. sajandi suurt tulekahju veel sellist kaost näinud.

kui ka Londonis), on igavad ning mängitavus tülpima ajav.

Õudusfantaasial on ka mitmikosa, aga kaarte on vaid neli ja mängida saaks ühes matšis kuni kaheksakesi, kui oleks, kellega mängida. Täpselt nagu «Turning Point» on ka «Legendary» puudulik ja unustamisväärne. Loodetavasti ei saa see vihjatud järele. [d] LEHO LAHTVEE

Legendary (PC)

HIND: 599 KROONI

Müügil: www.progames.ee

[d] hinne:

Meeldiv ajalooline tulistamine

Nagu 2007. aastal ilmus ka eelmise aasta lõpus Cauldronilt Activisioni säästuosakonna kaudu kaks CloakNT mootoril põhinevat tulistamist. Mõlemad on õnneks paremad kui «Soldier of Fortune: Payback» ja «The History Channel: Battle for the Pacific».

• «Civil War: Secret Missions» on järjeosa nagu ka detsembris tutvustatud samade slovakkide tehtud «Secret Service». Ning nagu «Secret Service» vihjas oma kaardidel asunud seinamaalidega USA kodusõjale, osutuski õigeks lootus, et järje saab 2006. aasta «The History Channel: Civil War – A Nation Divided».

«Civil War: Secret Missions» teeb lahedaks ja värskeks tõik, et USA kodusõjast FPSide kokkulugemisel jääb ühe käe sõrmigi üle ja avastamata kohana on see uudne, mitte nagu Teine maailmasõda. Ka lükkab mäng ümber arvamuse, et tolle aja tulirelvavalikuga ei anna head tulistamist teha.

Peale mugava mängitavuse on ka kaardid ja keskkonnad huvitavad. Pilt on kena ja heli nauditav.

Ühtset stoorit mängus pole. Kümme pluss üks boonussmissioon on eraldiseisvad lood ja asetavad mängija kord Põhja, kord Lõuna poolele täitmaks ülesandeid,

Baas on tühjaks pommitatud, kuid Union Jack lehvib veel uhkelt.

mis on tõesti vahel pealkirjale viidates ka salajased. Kahjuks saab üksikosa kähku läbi ja mitmikosa pole.

«Civil War: Secret Missions» ja selle eelosa meenutavad lähenemisviisilt kohati «Call of Duty» mängu, ja see on hea. Põnev ajalootund lõpeb aga kiiresti ja lõpus jääb vaid öelda, et tore, kuniks kestis. [d] LEHO LAHTVEE

Civil War – Secret Missions (PC)

HIND: POLE TEADA

Müügil: veel mitte

[d] hinne:

EESTI TOP 10

Veebruar
2009

1. F.E.A.R. 2: Project Origin
2. Fallout 3
3. Grand Theft Auto IV
4. Call of Duty: World at War
5. Guitar Hero World Tour
6. Grand Theft Auto: San Andreas
7. Skate 2
8. Far Cry 2
9. Saints Row 2
10. Prince of Persia

ÜHE LAUSE UUDISED

«**Lego Universe**», klotsidest ehitatud maailmas toimuv MMOG, mis pidi ilmuma sel aastal, lükkus edasi teadmata tulevikku.

Pihukonsool Nintendo DSi, mida sai alates eelmise aasta oktoobrist osta Jaapanis, jõuab Euroopas müügile 3. aprillil.

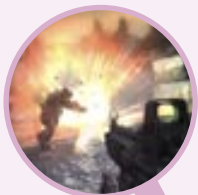
«**Unreal Tournament 3**» allalaaditav lisa «The Titan Pack» saabub 5. märtsil, lisades mängule hulgaliselt kaarte, relvi, sõidukeid ja kaks uut mängurežiimi.

Electronic Arts lükkas kaks veebruari kõige oodatumat mängu paar kuud edasi – «The Godfather Part II» ilmub 10. aprillil ja «The Sims 3» 2. juunil.

Sony PS3 soovib kaotatud turuosa tagasi võita, lubades aasta lõpus toetada Blu-ray-kettaid, millel on nii PS3-mäng kui ka mõni HD-film.

Ootusärevusetelg

Pildile kerkivad

27.02

Killzone 2
ps3

● Järg samanimelisele Playstation 2 väga edukale FPSile, mis töötab tulla sama edukas – ainuüksi Euroopas on tehtud mängule juba üle miljoni eeltellimuse.

03.03

Halo Wars
xbox 360

● «Halo» FPS maailm transformeerub ümber reaalaajastrateegiaks. Kui hästi see õnnestub, seda saame kuulda ja näha õige pea.

06.03

Empire: Total War
pc

● Kiidetud «Total Wari» seeria järjekordne käigupõhine strateegiamäng, mille tegevus toimub 18. sajandil nii Ameerikas, Aasias kui ka Euroopas.

10.03

Tom Clancy's HAWX
pc, ps3, xbox 360

● Ubisofti ja Tom Clancy nimed mängukarbil on tähendanud kvaliteeti, seda me ootame ka sellelt hävituslennuki lahingusimulaatorilt.

Mängud on kasulikud

● Euroopa parlamendi tellitud uurimuse kohaselt on arvutimängud head ja toredad asjad. Põhjuseks see, et neid saab kasutada õpilaste harimisel ning need annavad teadmisi ja oskusi, mis on 21. sajandil vajalikud. Koolid peaksid siduma nende meelelahutuslikku elementi hariduslike eesmärkidega, andes teada nii mängude eelistest kui puudustest.

Samas kinnitab raport suuremat vajadust kontrollida, et mängude müümisel peetaks nendele seatud vanusepiirangutest realselt kinni.

konsoolimängud

11.03

Patapon 2

psp

● Eelmise aasta ühe parima PSP-mängu järg, mis segas omavahel uuenduslikult rütmi- ja strateegiamängu.

13.03

Resistance: Retribution

psp

● Sellel mängul on suur potentsiaal osutada kõige paremaks tulistamismänguks, mis PSP-le kunagi on tehtud.

13.03

Resident Evil

ps3, xbox 360

● Sarja eelmisele osa mängumehaanikale sarnane ellujäämis-õudusmäng, milles esimese osa staar Chris Redfield teeb tagasituleku.

20.03

Grand Theft Auto: Chinatown Wars

nds

● «Grand Theft Auto» jõuab esmakordselt Nintendo DS-ile, mis küll Eestis pole kahjuks eriti populaarne platvorm.

Ajatelg

MÄNGU-UUDISED

Sõjajumala saaga finaali

● «God of War III» kuulutati välja juba tükk aega tagasi, kuid nüüd on hakanud sügisel ilmuma PS3 eepilise eksklusiivi kohta välja imbuma ka detailsemat infot. Mängustiil on jäänud sarja eelmiste osadega samaks, kuid pilt on muutunud äärmiselt ilusaks. Kindlad on kaks relva – Kratos kaubamärgiks olevad kettide otsa kinnitatud mõõgad ja lövi pea kujuga soomuskindad –, aga neile tuleb ka lisa. Vastaseid lastakse korraga ekraanile maksimaalselt 50, mis võrreldes varasema 15ga tähendab enam kui kolm korda hullemat madinat.

Lugu on kiivalt saladuskatte all hoitud, kuid arvestades teise osa lahtiseks jäänud lõppu, kust tegevus täpselt jätkub, siis on võimalikud kõik variandid – isegi sarja antikangelase Kratos minek Olümpose jumalate enda vastu. Kuulduste järgi jääb see ka Kratos viimaseks etteasteks.

Kõik geniaalne on imelihtne

● Tänapäeval võib tunduda uskumatu, et eelmise aasta ühe kõige kõrgemalt hinnatud mängu taga on kõigest üks inimene. Jutt on muidugimõista pusleplatvormmängust «Braid», mis 2008. lõi aastal Xbox Live Arcade'is ilmudes tohutult laineid. 31. märtsil jõuab Jonathan Blow' mitmeid innovatsiooniauhindu võitnud mäng arvutitele.

Milles seisneb «Braid» edu pant? Loomulikult lihtsuses. Tuleb võtta tavaline «Super Mario» sarnane platvormmäng ja lisada sellele võimalus erinevatel viisidel ajaga manipuleerida. Kuidas täpsemalt, sellest kirjutame [digi] peagi. Mäng ise on aga üksnes allalaaditav ja peaks maksma alla 250 krooni.

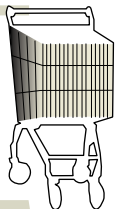

Eestis on pihukonsoolide konkurentsitu valitseja Playstation Portable ja Nintendo DS tõugatud tagaplaanile. Sellega seoses ka meie selle kuu küsimus:

Kumba konsooli on maailmas müüdnud enam, kas Playstation Portablet või Nintendo DS-i?

Kõigi nende vahel, kes saadavad õige vastuse aadressile play@digi.ee, loosime välja arvutimängu «Lost: Via Domus».

ostujuht

Sülearvutid

1

Samsung X360

[digi] nr 46

Saad seda, mille eest maksad. Vaikne, jahe, kerge, ohtrate liidestega - ideaalne sülearvuti. Unusta MacBook Air.

2

MacBook

[digi] nr 44

Arvuti, mille ainus puudus on oht, et sa jääd tema ilu silmitsema ega märkagi, et tegelikult on vaja tööd teha.

3

HP Compaq 6830s

[digi] nr 47

Ilus, tagasihoidlik, odav, aga samas väga kiire arvuti. Toimetuse vaieldamatu lemmik.

UUS!

1

Canon Digital IXUS 90 IS

[digi] nr 38

Väike, kiire ja lihtne kaamera ei hiilga küll millegi erilisega, ent on igas valdkonnas tublisti üle keskmise.

2

Leica C-LUX 2

[digi] nr 38

Selleli välimusega kaamera kasutajale on tähelepanu garanteeritud, sest tal peab olema nii raha kui ka stiilitunnet.

3

Sony Cyber-Shot DSC-H10

[digi] nr 38

Pildikvaliteedi ning suure suumi poolest sobib ideaalselt ilma ilmaga õues pildistamiseks.

Kuvarid

1

HP LP2480zx

[digi] nr 44

Kuvar suure K-tähga. Kineskoopkuvari võib nüüd lõplikult pensionile saata.

2

Eizo FlexScan S2431W

[digi] nr 43

Eizo maksab küll juba korraliku sülearvuti hinna, aga pilt on seda väärt. Eizoga avastad pildidelt uusi värvinüansse.

3

Apple Cinema Display

[digi] nr 43

Apple on oma hinda väärt. Hea disaini ja pildiga kuvar, mida ei pea ise kodus hambad ristis paika timmima.

Peejelkaamerad

1

EOS 5D Mark II

[digi] nr 44

5D Mark II-l on kõik eeldused töusta uueks pildikvaliteedi etaloniks ja seda vähema raha eest, kui tuli omal 5D eest välja käia.

2

Nikon D90

[digi] nr 42

Nikonilt harjumuspäraselt suurepärase kaamera. Hea koostekvaliteet, madal müratase, väga mugav kasutada ning kauba peale ka videote tegemise võimalus.

3

Sony α900

[digi] nr 47

Hiiglaslikke ja hea kvaliteediga pilte tegeva Sony täiskaadriga kaamera ostu ei pea kindlasti kahetsema.

UUS!

Parimad [digi] testitud tooted kaheksas kategoorias, viimase poole aasta andmeil (erandiks on digitaalsed peegelkaamerad ja MP3-mängijad, sest seal on toodete uuenemine aeglasem). Võrdsete hinnete korral on tabelis eespool uuem toode.

Mobiiltelefonid

1

Nokia 5800 XpressMusic

[digi] nr 45

iPhone pluss palju lisavõimalusi (MMS, modem, video jne), miinus eksklusiivne disain, aga seda poole odavamalt kui iPhone. Nokia 5800 on kindel võitja.

2

iPhone

[digi] nr 41

See ei ole haip, iPhone ongi nii hea, nagu räägitakse. Väga mugav, kasutajasõbralik ja võimas.

3

Samsung SGH-L700

[digi] nr 46

Stiilne, minimalistlik ja praktiline taskukohase hinnaga heade menüüdega 3G-telefon, mis sobib kõigile.

Kõlarid ja kõrvaklapid

1

Creative HS-1200

[digi] nr 41

Peakomplekti sisse on lõpuks teinud pesa maagiline X-Fi-tehnoloogia ja meil jääb üle ainult rõõmustada.

2

Avi Neutron 5

[digi] nr 43

Hämmastavalt kiired ja läbipaistvad väikesed kõlarid, mis on kui loodud tempoka ja kaasakiskuva muusika kuulamiseks.

3

Creative GigaWorks T40 II

[digi] nr 46

Creative on tähelepanu pööranud detailidele. Uue põlvkonna kõlarid on vanadest märgatavalt paremad.

Lauaarvutid

1

Asus EeeBox, mudel B202

[digi] nr 46

Arvuti kindla niši jaoks - kontoritööks ja netis surfamiseks. Tarbib vähem voolu kui lambipirn.

2

HP Pavilion Elite PC

[digi] nr 35

Pool punkti võtame maha lahja graafikakaardi eest, kuid muus osas on selle raha eest arvutit enam kui küll. Arvestage, et kaks välist kõvaketast saab kauba peale.

3

Fujitsu Siemens Scaleo L Green PC

[digi] nr 36

Lõpliku ostusoovituse peaks andma kalkulaator, millega sa oma praegused elektrikulud kokku lööd.

MP3-mängijad

1

iPod Nano

[digi] nr 43

Vähe sellest, et tegemist on ülilhea mängijaga, on see ka seni kõige loodussõbralikum iPod.

2

Apple iPod Touch

[digi] nr 34

Revolutsiooniline, enneolematu, seksikas ja täis uut tehnoloogiat. Mängib muusikat, näitab pilte ja surfab veebis. Touchi kohta pole ükski kiidusõna liiast.

3

Creative MuVo T200

[digi] nr 39

Creative MuVo T200 on oma eelkäijate vääriline MP3-mängija. Hea heli ja mugav kasutada.

Kiri hoolitsevalt lugejalt

● Olen teie ajakirja lugenud juba mõnda aega ning see on minu esimene kiri. Mulle meeldib teie ajakirja mitmekesisus, st et te ei testi ainult arvuteid, vaid ka telefone, MP3-mängijaid jne. Kahjuks mul veel hetkel ajakirja tellimus puudub, aga poest kõljab ka osta. Suured tänud selle kuu numbri eest, see suur telefonide test oli väga kasulik. Oleksite võinud kirjutada veel, et Sony-Ericsson W302-l ei saa teemasid saata ega juurde lisada, mõne jaoks on see täitsa oluline. Päikest teile ja ärge külmetuge. Kristjan

Kuidas säästa 14 000 krooni

● Olen Samsung X360 kasutaja juba üle kahe kuu ja väga rahul – nii nagu ka teie viimases [digi] konstateeritud. Selle kättesaamine osutus aga huvitavaks seikluseks, mis veenis mind veel kord, et Eesti on kallis maa. Sel hetkel pakuti seda arvutit vaid Zebra.ee veebipoes, hinnaks ca 35 000 krooni. Hinna tingimine andis 2% allahindlust. Pealegi soovitati osta hoopis Thinkpad. Surfasin seepeale veel internetis ja leidsin Helsingi arvutipoet: Verkkokauppa.com. Pakkumine tuli hetkega ca 25 000 krooni + 500 krooni transpordi eest Tallinnasse. Kuna ka see hind tundus pisut üle pakutud, siis jätkasin otsinguid ja leidsin selle õige – hind 21 000 krooni Eestisse kättetoimetatult. Seega, 14 000 krooni nagu maast leitud. Loo moraal – üheksa korda mõõda ja lõpuks kasuta internetti ja häid sõpru, näiteks Netikullerit. Edu soovides Andres

Poole aastaga mööda

● Kirjutan teile, et teatada, et teie veebruaril [digi] mängude osas on «Sims 3» saabumisaeg valesti. Te märkisite, et see tuleb 20. veebruaril, aga tegelikult tuleb see alles 2. juunil. Igatahes edu teile ajakirja koostamisel. Tanel

[digi] vastus:

● Tõsilugu, Electronic Arts sai hakkama sellise tembuga, et lükkas kõik kõrgema kategooria mängude ilmumised erinevatel põhjustel edasi, sealhulgas «The Sims 3», mis nüüd ilmub nende sõnul Euroopas 5. juunil.

MP3-mängija nagu telliskivi?

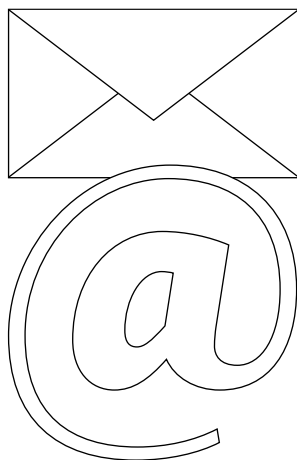
● Olen lugenud teie ajakirja algusest peale. Veebruarinumbris on teil juttu MP3-mängijast Samsung P3 ja seal on kirjas, et selle paksus on

[JÄRGMISEL KUUL]

● Järgmise kuu auhind on nii hea, et plaanime ka ise igaüks paar lugejakirja saata, äkki näkkab. Igatahes, Logitechi MX 1100 juhtmeta laserhiir on meil laua peal ja ootab head lugejakirja.

saabunud post

Kirjuta meile:

● e-posti aadressil digi@presshouse.ee

● aadressil

[digi]

Liimi 1

10621 Tallinn

[KUU KIRI]

Surm Internet Explorerile!

● Tahtsin teile suurimat tänu avaldada, kuna avaldasite [digi] brauserite testi. Ei täna ma mitte selle pärast, et Firefox oli esimene või Chrome teine (jne), vaid sellepärast, et Internet Explorer oli viimane. Lisaks tahtsin teid tänada, et avaldasite selgelt arusaadavas sõnastuses selgituse selle kohta, miks IE viimane on, ning soovitasite proovida teisi brausereid.

Oleks see vaid võimalik, siis võiks seda löiku avaldada igas järgmises digis kuni IE kasutamine lõpeb ja veebitreialid ei pea enam juukseid kitkuma, et saavutada IE peal veebilehe viisakas väljanägemine. Täiesti arusaamatu, kuidas inimesed lihtsalt laiskusest lepivad IE'ga kuigi on saadaval mitmeid hulga paremaid alternatiive. Igal juhul suurim tänu minu ja mu kolleegide poolt. Alan

[digi] vastus:

● Täpselt meie mõte, Alan. Iga kord, kui oleme sunnitud IE-d kasutama, tabab meid äkkviha, vererõhk tõuseb, silme eest läheb mustaks ning me küsime üksteiselt, kuidas pagana moodi kõik IE-d kasutavad inimesed üldse oma igapäevast tööd teha saavad?! Mõttekaaslastele tuleb aga hoida ning sulle anname auhinnaks eelmisel kuul välja lubatud Apaceri MP3-mängija. Tule toimetusest läbi, see ootab sind.

99 mm, kas see on tõsi või lihtsalt näpukas? Vabandan, kui minu viga, lihtsalt huvitas. Siim

[digi] vastus:

● Muidugi oli tegemist veaga, aga hästi märgatud ikkagi. Aitäh!

Otsin kuvari ja teleri hübriidi

● 2008. aasta novembrinumbris testis [digi] 24tolliseid kuvareid ja Samsung T240HD pidavat sisaldama TV-tuunerit. Rohkem andmeid ei olnud. Küsimus: kas mõnel kuvaril on teadaolevalt võime toetada MPEG4? Kas on teada mõnest 19/20/22/24-tollisest telerist, mis kõljab monitoriks, et see MPEG4-ga hakkama saab? Vaja on vahetada kuvarit, arvutisise TV-kaart andis otsad, tahaks siis mõlemat korraga uuendada. Läbi häda vahetaks ka TV-kaardi oskuslikuma vastu, kui sellist saada peaks olema, siis saab lihtsama kuvariga ka läbi. Jüri

[digi] vastus:

● MPEG4-toega kuvareid pole meie kätte sattunud, küll aga on selleksa T240HD-l sees CI (Common Interface) pesa, kuhu saab umbes 1000 krooni eest MPEG4-kaardi juurde osta. MPEG4 toega PCI-kaarte teeb näiteks KWorld, mida ka Eestis müüakse, leidsime selle näiteks www.kompu.ee hinnakirjast, hinnaks vähem kui 1000 krooni.

Internetipanga
kasutajale on meie
tellimiskeskond
kiireim, mugavaim ja
soodsaim viis heade
ajakirjade tellimiseks

telli.ee

HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

digidoktor

ESITA OMA KÜSIMUS: DIGI@PRESSHOUSE.EE

Südameoperatsioonile

[?] Kas arvuti protsessorit saab vahetada ja kui saab, siis kuidas (ning kas seda saab ka ise teha)? Samuti tahaks teada, kas protsessoritel on mingit vahet ühenduses nagu RAM-il. Küsimus digi.ee foorumist

[d] Saab, kui tegu pole just sülearvutiga. Ka sülearvutil saab, ent sellega on kõvasti rohkem mässamist ning mõnedel mudelitel on protsessor kinnitatud nii, et seda ei saa eemaldada. Sülearvutil on jahutus väga täpselt paika reguleeritud ning võimsamat protsessorit asemele pannes ei pruugi vana ventilaator või jahutusradiaator enam oma tööga piisavalt hästi hakkama saada ja arvuti võib üle kuumeneda. Lauaarvuti puhul on asi lihtsam. Protsessori vahetamisest oli täpsemalt juttu 2007. aasta maikuu numbris, otsi see arhiivist üles. Protsessoritel on tõesti erinevad ühendusviisid, neid ei saa valimatult asendada. Protsessorite ühendusviisi märgitakse selle kaudu, millise pesaga (socket) see sobib. Nii ei sobi pesa 939 jaoks mõeldud protsessor AM2 pesasse ega pesa 775 jaoks mõeldud protsessor FCPGA6 külge. Füüsilisteks erinevusteks on eri tüüpi või eri põlvkonna protsessoritel näiteks jalakaste või ühendusklemmide erinev arv või paigutus.

Kuidas valida skannerit?

[?] On mõttes soetada endale printer ja kui poodides ringi vaadata, siis pakutakse enamasti kõik-ühes mudeleid, printer-skanner-koopiamasin, mille hinnad algavad 500 kroonist, ja ma arvan, et printimisega saavad nad ka hakkama. Mind huvitab, kuidas tulevad need toime skännimise ja koopiatega? Mul on päris suur hulk vanu mustvalgeid fotosid, mis tuleks arvutisse skännida, ja kuna vanad fotod on mustvalged ja kvaliteet on, nagu on, siis ei tahaks seda veel vähendada. Oleks hea kuulda teiste arvamusid ja kogemusi, et kuidas need kolm-ühes printerid on? Mis firmat eelistada ja mida üldse skanneri valikul silmas pidada? Küsimus digi.ee foorumist

[d] Skanner, mitte skänner. Üldiselt on kõik odavad laiatarbeskannerid suhteliselt ühesugused, midagi erilist ei tasu ühestki loota. Mitu-ühes seadmed kasutavad täpselt samu odavaid mooduleid. Enam-vähem viisaka skanneri hind algab paarist tuhandest kroonist. See ei tähenda, et tavaline skanner ei võiks sinu jaoks asja ära ajada. Keera seadistustest maha kõik pildiparandustehnoloogiad, automaatne värvikorregerimine ja muu säärane, mis pildikvaliteeti

See ei ole protsessor ja seda ei ole vaja välja kangutada.

halvendab. Sobiv DPI sõltub piltidest, katseta erinevate eraldusvõime režiimidega (ainult optilise eraldusvõime piires!) ja vaata, millisest piirist ülespoole pildile enam detaili juurde ei tule. Kindlasti skanni isegi mustvalgeid pilte täisvärvirežiimis, jumala eest mitte halltoonide või, kõige hullem, mustvalges režiimis. Skanneri ostmisel vali kõige parema värvieraldusega (48 bit on parem kui 36 bit) ja kõige parema optilise eraldusvõimega skanner. Lisavõimalustest võiks skanneril olla slaidiadapter, kuigi kui selleks on lihtne peegeltoos, pole sellest suuremat tolku, slaidide ja negatiivide skannimiseks on vaja juba tagantvalgustust, mitte peegeldust. Päris profiit korraliku skanni saamiseks pole sul mõtet endale skannerit soetada, vii pildid parem fotolaborisse.

Grrrrraafikakaart lärrrrmab

[?] Ma mõtlesin et ei tule mul kunagi halbu asju seoses arvutiga, aga tuli ja see on halb. Mul juhtus nii, et ükskord hakkasin mängima mängu «Age of Empires 3» ja see jooksis kokku ning ATI Control Center andis veateate. Hästi ei mäleta, millise, aga midagi seoses mängu DirectX 8.1-ga. Võtsin mängu maha ja enam ei mänginud seda mängu. Nüüd on nii, et kui mängin mingit mängu, siis kostab aeg-ajalt trrrrrrrrrrr. Kokku ei jookse, mäng jookseb edasi, ei läägi ega midagi, ainult hääl käib aeg-ajalt. Mul endal on DirectX 9.0c kõige uuem versioon. Ma kordan, mäng ei jookse kokku ja see viga sai alguse «Age of Empire 3-st». Ette tänades Kevin

[d] Ega graafikakaardil pole just kuigi palju neid kohti, mis trrrrrrrr saaksid teha. Selleks on graafikakaardi ventilaatorrrrrrrrr. Ventilaatorrrrrrrr teeb trrrrrrrrrrrr kahel juhul: siis, kui see on katkiminemise ääre peal ja hakkab kohe-kohe otsi andma, ning siis, kui graafikakaardi temperatuur tõuseb liiga kõrgele. Temperatuur tõuseb ärevaks tegevvalt kõrgele jällegi siis, kui jahutus korralikult ei tööta või kui mäng üritab tõesti kaardist viimast välja võtta ja see sunnib jahutuse viimase piiri peale. Arvatavasti pole «Age of Empire 3» sellega mingit pistmist, samamoodi oleks võinud juhtuda ka mõnda muud mängu mängides. Veateade tuli sellest, et liigselt kuumenenud kaart ei suutnud enam korralikult tööd teha. Keegi meist pole ju päris adekvaatne, kui ta peast soe on, eks? Võta arvutil külg maha ja vaata järele, kas graafikakaardi ventilaator ikka töötab korralikult ja ühtlaselt. Kui ei tööta, kui nõksutab või hakkab mingi aja pärast käriseama ja täriseama, tuleks kaart parandusse viia.

[RAAMAT]

A Short History of Tractors in Ukrainian

Marina Lewycka

● Selle raamatu eestikeelne versioon jäi mulle näppu Põhja-Eesti Verekeskuses, kus oma järjekorda oodates riulist selle ajaviiteks kätte haarasin. Needapid leheküljed, mida jõudsin lugeda (tõlge, muide, paistis olevat hea), tekitasid sellise huvi, et nädal hiljem läksin poodi ja ostsin originaali. Raamat räägib täisealisest naisest, kes saab teada, et tema 84aastane isa kavatseb abielluda noore rinnaka ukrainlannaga, kes aga tahab abiellu astuda vaid Suurbritannia elamisloa saamiseks. Jonnakas isa ja tema isekas vastne naine sunnivad kogu senise elu omavahel tülitsetud õdesid oma jõude ühendama ootamatult kaelasandanud odava lõhnaõli järgi lehkava probleemi lahendamiseks. Raamat on mõnusas lahedas toonis, kuid räägib tõsistest asjadest: laste suhetest oma vanematega, vananeva pereliikmega kaasaskäivatest muredest ja sellest, kui habras on mõnikord piir rumal olemise ja õnnelik olemise vahel.

Tekstist kumab tugevalt läbi naiselik käsitlus, aga see ei sega, vaid annab loole juurde isikliku mõõtme, ilma milleta poleks see lugu enam see.

[d] SVEN VAHAR

[PLAAT]

Quixotic

Martina Topley-Bird

● Lõpetasin äsja ühe kaasahaaravama mängu, mida olen kunagi mänginud – «Fahrenheitit». Mängu heliribalt jäi mind kummitama üks lugu, Martina Topley-Birdi «Sandpaper Kisses», ega andnud kuidagi rahu. Olin kõnealuse preili, kes andis oma häälega panuse paljudesse Tricky eelmise kümnendi lugudesse, loomingut varemgi kuulunud, kuid lõplikult sulasin alles selle looga.

«Quixotic» on ta esimene sooloplaat aastast 2003 ja sellest räägin seetõttu, et see on märksa huvitavam eelmisel aastal ilmunud albumist «The Blue God». Martina Topley-Birdi muusika on ühteagegu lihtne ja komplitseeritud – segu *trip-hop*'ist, elektroonikast, *soul*'ist ja rokidist, mis ei kõla segaselt, nagu võiks karta, vaid selgelt ja siiralt.

Plaadi kaasprodutsendiks on Tricky, kelle helikeel on eksimatult äratuntav. Kui alguses kuulasin plaati üksnes eelpool nimetatud loo tõttu, siis üha rohkem ja pikemalt kuulates on selgunud, et tegemist on ühe tagasihoidlikuma looga, mis sulandub hästi plaati kui tervikusse.

[d] MARTIN METS

[RAAMAT]

Maailma mõõtmine

Daniel Kehlmann

● Hertsog keerutas raamatut käes. Ah et selline see siis ongi? Nojah, ütles Gauss. Ja siin, uuris hertsog, on teie mõlema elulugu? Väikeste mööndustega, teatas Gauss. Õigemini päris suurtega, parandas Humboldt teda, aga sellest pole midagi, sest nagu härra teab, ongi kunsti ja elu vahel lõhe. Selles teatavasti kogu võlu seisnebki. Hertsog noogutas, talle meeldis olla mees, kes teab asju, mille kohta saab öelda teatavasti. Võiks isegi öelda, et tegu on huumoorika teosega, lisas Humboldt. Gauss naeratas hapult. Saksa huumor. Mis, küsis hertsog hahameelselt, saksa mis? Ei midagi, vastas Gauss ja logistas keelega suus tuikavat purihammast. Akna all lõugas koer. Humboldt tammus jalalt jalale. Hertsogi näost võis näha, kuidas mõtted end suure vaevaga ajukurdudest läbi murravad. Gauss oli hamba juba peaaegu lahti loksutanud, kui hertsog viimaks otsusele jõudis. Hüva, me paneme selle koolides kohustusliku kirjanduse nimekirja. Ja taeva päralt, kas keegi ei võiks seda peni juba ükskord vagaseks teha!

[d] SVEN VAHAR

[RAAMAT]

6/12

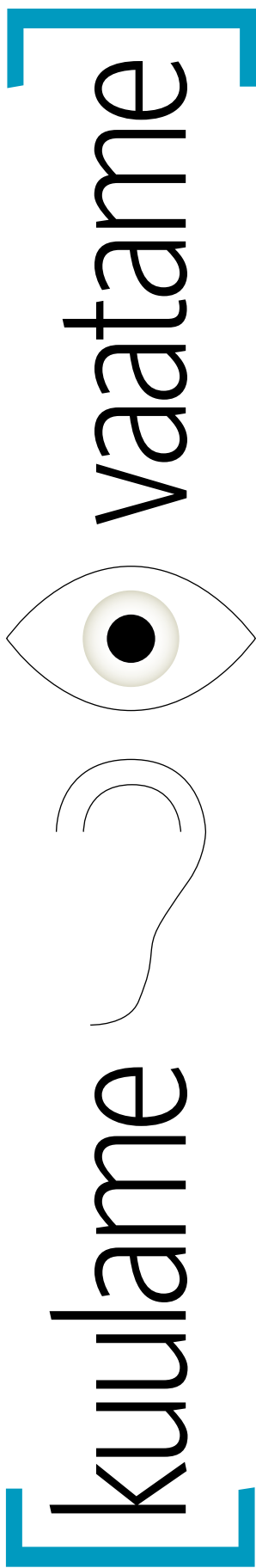
Ilkka Remes

● Ilkka Remes on kindlasti üks Soome kirjanike esinumber, kui räägime põnevikest. Soomes on Ilkka Remese raamatuid ilmunud sadu ja tuhandeid kui mitte miljoneid, Eestis pole seevastu Remesega sama head lood. Õnneks on ka siinmail võimalik hankida soomekeelset kirjandust ja nii jäigi mulle näppu «6/12». See on karm, omamoodi filmilik põnevik, kuid see on ehe Remes – autor, kes suudab hoida lugeja pingul kuni viimaste lehekülgedeni.

Lugu räägib kuuest Serbia päritolu terroristist, võitlejast, kes otsustavad Soome iseseisvuspäeval (6.12) vallutada presidendilossi koos kõikide presidendi vastuvõtule tulnud külalistega. Pärast seda hoitakse lugejat põnevil üsna mitmesaja lehekülje kestel ja näidatakse, kuidas kuus serblast suudavad palju pahandust kokku keerata. Tegevus viib ka presidendilossist väljapoole: Rootsi, Venemaale, Brüsselisse ja lõpuks Valgevenesse. Kuue kurikaela vastu astub kogu Soome politseisüsteem, kuid eelkõige üks vananev Soome uurija ja üks nooruslik naisuurija... Ja nagu ikka, toob raamatu lõpp kaasa huvitavaid pöördeid, selliseid, mida vaid Remes suudab välja mõelda.

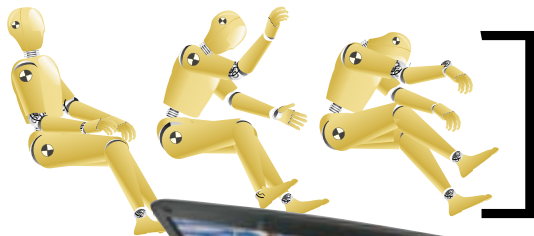
Igal juhul on minu arust tegemist ülimalt kõrgetasemelise põnevikuga ja sellele lugejale, kellele soome keel probleeme ei tekita, soovitan seda soojalt.

[d] MARKO TIIDELEPP

inimkatse

Meie toimetaja Sven elab 12 kuud 5000kroonise arvutiga.

Viies kuu

Kolmapäev, 4. veebruar

Installisin eMachinesile Windows 7. Ei, Linuxit ma ära ei visanud, vahetasin arvutil välja kõvaketta ja installisin selle peale. Kõvaketta vahetamine oli lihtne, eMachines'i kõhu all oleva plaadi lahtikruvimisel pääseb kõvakettale otse ligi. Tavaline 2,5tolline SATA ketas tavalise plekakraamiga. Kuna lubasin veeta 12 kuud odava sülearvutiga, mitte tingimata Linuxiga, siis mõtlesin, et miks mitte proovida, kas Windows 7 beetaversioon läheb ka selle odava arvuti peal tööle.

Läheb küll ja töötab täiesti korralikult. Windows 7 tunneb riistvara ära, kõik töötab, kaasa arvatud WiFi ja heli. Ainus, mis Ubuntu installiga võrreldes puudu paistab olevat, on Fn + eriklahvide vajutamisel kuvatavad indikaatoriteated ekraanil, nt selle kohta, kui palju või vähe klahvivajutus ekraani heledust või helitugevust suurendas või vähendas.

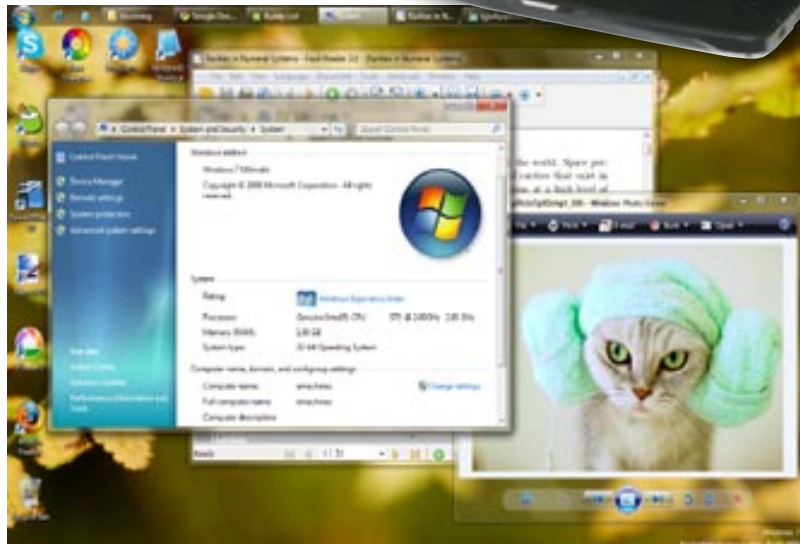
Windows 7 lippab päris sujuvalt, mitte kuskilt otsast ei paista välja, et riistvara on niivõrd odav. Ei, siiski, 5400 rpm sülearvutikõvaketas annab end tunda. Kui midagi suuremat kettal lahti pakkida või installida, siis samal ajal millegi muu tegemine on tuntuvalt raskendatud.

Kolmapäev, 11. veebruar

Kas teate seda müüti, et iga uus Windows tahab järjest vingemat arvutit? Et Microsoft sunnib inimesi oma rahakotist viimaseidki veeringuid poeletile veeretama, sest järjekordse Windowsi versiooni jaoks on vaja endisest äkilisemat riistvara? Täna meenus mulle, mis on käesoleva rubriigi mõte – kasutada pikka aega üliodavat sülearvutit. Olles nädal aega Windows 7 beetaversiooni kasutanud 5000 krooni maksnud sülearvuti peal, tuleb tunnistada, et see riistvara on tegelikult üsna piisav. Meenutan, et eMachines E520-l on ainult 1 GB mälu, mille peale noored itimehed nina kritsutavad ja selle väheks põlgavad. Aga näe, töötab küll.

Neljapäev, 12. veebruar

Ma ei hakka kunagi aru saama, miks topivad arvutite tootjad kleepekaid randmetoele. Kaanele – hüva, põhja alla – minugi poolest. Aga randmetoele? Toppida kohale, kuhu ma iga päev asetan oma väikesed valged käekesed, kleeps, mis ajaga inetuks muutub, mille alt liim pikapeale sooja mõjul välja valgub ja randmetoe ära määrab ning mis käe all iga kord tunda on – no milleks? Ma saan aru, et enamiku sülearvutitootjate arvates on keskmine kasu-

Mis sest, et odav arvuti ja nõrk riistvara. Uus Windows käib kui kulda.

EMACHINESI ARVUTI ANDIS
PIKAAJALISSE TESTI PHOTOPOINT.

taja igasuguse esteetilise maitseta taktiilselt tundetu harakas, kellele meeldivad läikivad ja värvilised laigukesed, aga no andke andeks! Ma pole senini julgenud eMachines'i randmetoelt tottrat Intel Celeron inside'i kleepsu ära rebida kartuses, et ehk Photopoint pahandab. Kuid tõtt öeldes sai mul just täna sellest kleepust täiesti kõrini. See on ju inetu!

Kolmapäev, 25. veebruar

Sel kuul olid meil toimetuses lauad lookas suurtest sülearvutitest, kõik eranditult uhked, ilusamad ja kiiremad kui minu eMachines. Ometi on nende seas vaid üks, äärmisel juhul kaks sellist, mille vastu ma eMachinesi välja võiks tahta vahetada. Muidugi võiks arvuti kiirem olla ja puha, aga mõnes mõttes on E520 mulle armsaks saanud. Ma olen ta kiiksubudega elama õppinud, klaviatuurgiga ära harjunud ja ekraanile enam-vähem peegeldusvaba kaldenurga leidnud.

Neljapäev, 26. veebruar

Muide, käisin ka eMachinesi ekraani «käpaga» üle, nagu kõigil toimetuses testitud sülearvutitelgi, ja tegin korrigeeriva värviprofiili. Pilt läks kohe palju ilusamaks. Kahju ainult, et ma seda profiili Linuxis all rakendada ei saa... Fototöötamiseks eMachinesi siiski ei sobiks, selleks on riistvara ikkagi liiga nõrk.

JÄRGMISEL KUUL

● Järgmisel kuul saate teada, mis juhtus, kui Sven selle arvutiga mängis mänge mänge üritas. Töö ja töö, kaua võib, vahepeal võib ju salaja natuke mängida ka. Kui see muidugi õnnestub...

[d] SVEN VAHAR

Tarkade Klubi märtsinumbris:

- Exxon Valdezi naftakatastroof
- kas ema kogemused kanduvad lapsele edasi?
- näljased röövikud vallutavad Lääne-Aafrikat
- mis teeb Barack Obama auto eriliseks
- kuidas töötavad tuleviku külmkapid

Hind 39.90

(tellides veel soodsam -
otsekorraldusega
kõigest 39.- kuus)

TELLIMISEKS:

- mine kodulehele www.telli.ee
- saada e-kiri aadressil levi@presshouse.ee
- helista 660 9797

telli.ee

HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

LADU TÜHJAKS! KEVADINE SUURPUHASTUS!

Ostes Klickist Ego
järelmaksuga saad
TASUTA 1500.-

Novatoursi
sooduskaardi.

Tutvu tingimustega www.klick.ee Järelmaksu kallinemist
küsi klienditeenindajalt. Hinnad kehtivad 01.03.2009 -
31.03.2009 või kuni kaup jätkub.

3990.-

5990.-

**20x optiline zoom
toob ka kauged
objektid käeulatusse!**

DIGIKAAMERA
Olympus SP-565UZ

203.-

Kuus Sissemaks
0%, 24 kuud

Eesti- ja venekeelne menüü

Resolutsioon 10 MP

20x optiline zoom (lainurk)

- fookuskaugus 26 - 520mm • kahekordne pildistabilisaator
- 1cm lähivõte • kuni 13,5 kaadrit sekundis • salvestab heliga videot • näotuvastustehnoloogia • varjualade parandamise tehnoloogia
- 25 võtterežiimi • 2,5" LCD ekraan • XD ja microSD mälukaardi pesa • ISO tundlikus 64-6400 • sisemälu 48MB • Li-Ion aku ja laadija • kaal 373g

**Ülikompaktne -
kerge kaasas
kanda!**

D-SLR KAAMERA
**Olympus E-420 +
Zuiko 17-45**

4990.-
6990.-

254.- Kuus Sissemaks
0%, 24 kuud

Resolutsioon 10 MP

2,7" (6,9cm) LCD ekraan

Erakordne kasutuslihtsus

TASUTA Olympuse
kaamerakott
väärtuses 490.-

Väike, kerge ja stiilne!

DIGIKAAMERA
Olympus µ 1040

1990.-
3990.-

Resolutsioon 10 MP

2,7" (6,9cm) LCD ekraan

3x optiline zoom &
dig. stabilisaator

KAASA KINGITUS!

Stiilne nahkkott, liitium-ioon aku ja kaelapaal Väärtuses 990.-

www.klick.ee

Teeme asjad lihtsaks

